

Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2011

ZELENÁ SPRÁVA

Bratislava, november 2012

Obsah

1.	Úvod.....	4
2.	Stav a vývoj lesov.....	5
	2.1 Výmera lesov.....	5
	2.2 Štruktúra lesov.....	5
	2.3 Zásoba dreva a uhlíka v lesoch.....	7
3.	Škodlivé činitele a vykonané ochranné opatrenia a zdravotný stav lesov.....	7
	3.1 Abiotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia.....	7
	3.2 Biotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia.....	7
	3.3 Antropogénne škodlivé činitele a vykonané opatrenia.....	8
	3.4 Zdravotný stav lesov.....	8
	3.5 Vyhodnotenie opatrení na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov.....	9
	3.6 Informácia o obnove území postihnutých živelnou pohromou 19.11.2004.....	10
	3.7 Protipožiarna ochrana.....	10
4.	Hospodárenie v lesoch.....	11
	4.1 Využívanie funkcií lesov, kategorizácia lesov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.....	11
	4.2 Genofond a reprodukčný materiál.....	12
	4.3 Pestovanie lesov.....	14
	4.4 Ťažbová činnosť.....	15
	4.5 Certifikácia trvalo udržateľného lesného hospodárstva.....	15
5.	Obchod s drevom.....	15
	5.1 Dodávky dreva.....	15
	5.2 Ceny dreva v tuzemsku a zahraničí.....	16
6.	Ekonomika lesného hospodárstva.....	16
	6.1 Tržby a výnosy v lesnom hospodárstve.....	16
	6.2 Náklady lesného hospodárstva.....	17
	6.3 Hospodársky výsledok.....	18
	6.4 Ekonomické nástroje.....	19
	6.5 Vytváranie nových pracovných miest v štátnych organizáciách lesného hospodárstva.....	20
	6.6 Súhrnný lesnícky ekonomický účet.....	20
7.	Organizačné a inštitucionálne usporiadanie lesníctva.....	21
	7.1 Štátna správa lesného hospodárstva a štátny dozor v lesoch.....	20
	7.2 Vlastníctvo a obhospodarovanie lesov.....	22
	7.3 Subjekty hospodáriace a podnikajúce v lesoch.....	22
	7.4 Odborné organizácie lesného hospodárstva.....	23
8.	Medzinárodné aktivity v oblasti lesníctva.....	24
9.	Spracovanie dreva.....	25
	9.1 Drevospracujúci priemysel.....	25
	9.2 Využitie dreva na energetické účely.....	26
10.	Odvetvia a činnosti súvisiace s lesmi a ich funkciami.....	27
	10.1 Chránené územia medzinárodného významu.....	27
	10.2 Chránené územia Slovenska – národná sústava.....	28
	10.3 Dopad obmedzení z dôvodu ochrany prírody na realizáciu opatrení ochrany lesa.....	29

10.4 Les a voda, lesnícko-technické meliorácie a drobné vodné toky.....	30
10.5 Líniové stavby.....	31
10.6 Poľovníctvo.....	31
10.7 Rozvoj vidieka.....	32
11. Závery a odporúčania.....	33
12. Zoznam použitých skratiek.....	35

Príloha – tabuľková časť

1. Úvod

Výmera lesných pozemkov v Slovenskej republike v roku 2011 dosiahla 2 011 467 ha, z toho porastovej pôdy 1 940 108 ha. Lesnatosť bola v roku 2011 približne 41 %. V lesoch Slovenska prevládajú z hľadiska drevinovej skladby dreviny listnaté 60,5%. Dreviny ihličnaté tvoria 39,5 %. Najväčšie zastúpenie má buk (32,0 %), smrek (25,1 %), dub (10,7 %) a borovica (6,9 %).

Zásoba dreva v lesných porastoch má rastúcu tendenciu a v roku 2011 dosiahla 466,07 mil. m³ hrubiny bez kôry, čo je o 4,12 mil. m³ viac ako v roku 2010. Priemerná zásoba dreva je 241 m³/ha.

Ťažba dreva v roku 2011 mierne poklesla. V roku 2011 dosiahla 9 467 407 m³, čo je v porovnaní s rokom 2010 pokles o 392 293 m³, t. j. o 4%.

Pokles ťažby dreva je dôsledkom postupného spracovania kalamitného dreva najmä v ihličnatých porastoch poškodených pôsobením škodlivých činiteľov v lesoch. Podiel náhodných ťažieb dosiahol 4 991 660 m³ (52,72% z celkovej ťažby), čo je oproti roku 2010 menej o 1 167 000 m³.

Tržby a výnosy LH v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 stúpili o 13,7 %, z toho tržby za drevo stúpili o 15,0 %. Nárast bol spôsobený predovšetkým nárastom tržieb za drevo, najmä v neštátnych subjektoch až o 34,9 % (v štátnych organizáciách to bolo o 0,8 %). Všeobecne možno konštatovať, že trend oživenia odbytu dreva od roku 2010 pokračuje.

Najvýznamnejším zdrojom tržieb a výnosov v LH i naďalej ostáva predaj dreva, ktorý v roku 2011 tvoril 79,64 % celkových tržieb v LH. Výraznejšie sa táto skutočnosť prejavuje u neštátnych subjektov, kde predaj dreva v roku 2011 tvoril 84,90 % tržieb. Tržby a výnosy LH v bežných cenách si v roku 2011 zachovali rastúci trend, keď dosiahli 544,24 mil. EUR, čo je o 65,42 mil. EUR viac ako v roku 2010. V nadväznosti na túto skutočnosť vzrástol i hospodársky výsledok LH, ktorý v roku 2011 dosiahol 48 410 tis. EUR.

Rozsah obnovy celkom sa oproti roku 2010 v roku 2011 zvýšil približne o 29 %. Podiel prirodzenej obnovy z celkovej obnovy lesa, ktorý v roku 2011 dosiahol 39,5 %, sa za posledné roky drží na približne rovnakej úrovni. Prečistky boli v roku 2011 vykonané na 98,6 % plánovaného rozsahu. Výchovné ťažby sa v roku 2011 realizovali na 81,9 % plánovanej plochy, čo je o 14,6 % viac ako v roku 2010.

Usporiadanie vlastníckych vzťahov k lesným pozemkom v zmysle reštitučných zákonov nebolo ukončené. Najvyšší podiel neodovzdaných lesov je v užívaní štátneho podniku LESY SR, š. p. Ide predovšetkým o lesné pozemky charakteristické drobným individuálnym vlastníctvom, resp. podielovým spoluvlastníctvom, ktoré nie je možné v teréne identifikovať.

Výmera chránených území, viažuca sa na lesné pozemky, výrazným spôsobom ovplyvňuje obhospodarovanie lesov.

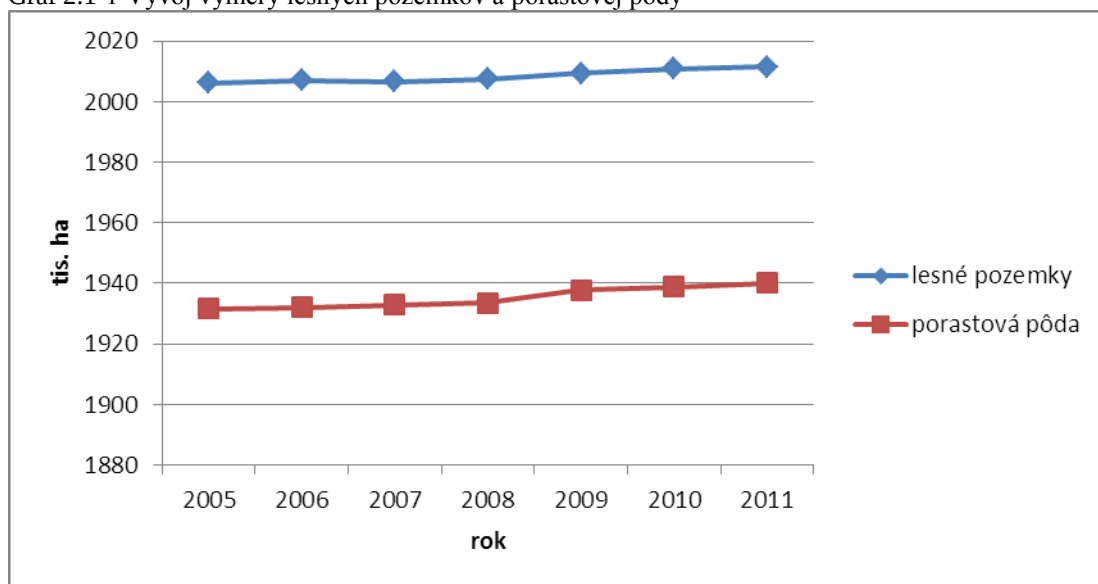
2. Stav a vývoj lesov

2.1 Výmera lesov

Lesné pozemky sú pozemky s lesnými porastmi; pozemky, na ktorých boli lesné porasty dočasne odstránené pri ich obnove alebo po vykonaní náhodnej ťažby; pozemky na ktorých sú zriadené lesné škôlky alebo semenné sady; pozemky, o ktorých bolo rozhodnuté o ich dočasnom vyňatí z plnenia funkcií lesov alebo o obmedzení využívania funkcií lesov na nich; pozemky bez lesných porastov, ktoré slúžia lesnému hospodárstvu a sú pre jeho činnosť nevyhnutné (napr. lesné cesty, zväžnice, lesné sklady a rozčleňovacie priesečky); pozemky, ktorých využívanie súvisí s využívaním funkcií lesa (napr. rekreačné miesta, políčka pre zver, ohryzové plochy pre zver, rašeliniská, sutiny a prameniská); pozemky nad hornou hranicou stromovej vegetácie vo vysokohorských oblastiach s výnimkou zastavaných pozemkov a ich príjazdových komunikácií.

Podľa údajov zo súhrnných informácií o stave lesov SR 2006 – 2012 (NLC Zvolen) bola výmera lesných pozemkov k 31. 12. 2011 2 011 467 ha, z toho výmera porastovej pôdy (lesné pozemky s lesnými porastmi, vrátane pozemkov, na ktorých boli lesné porasty dočasne odstránené), bola 1 940 108 ha (tabuľka č. 2.1-1).

Graf 2.1-1 Vývoj výmery lesných pozemkov a porastovej pôdy

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 2006-2012

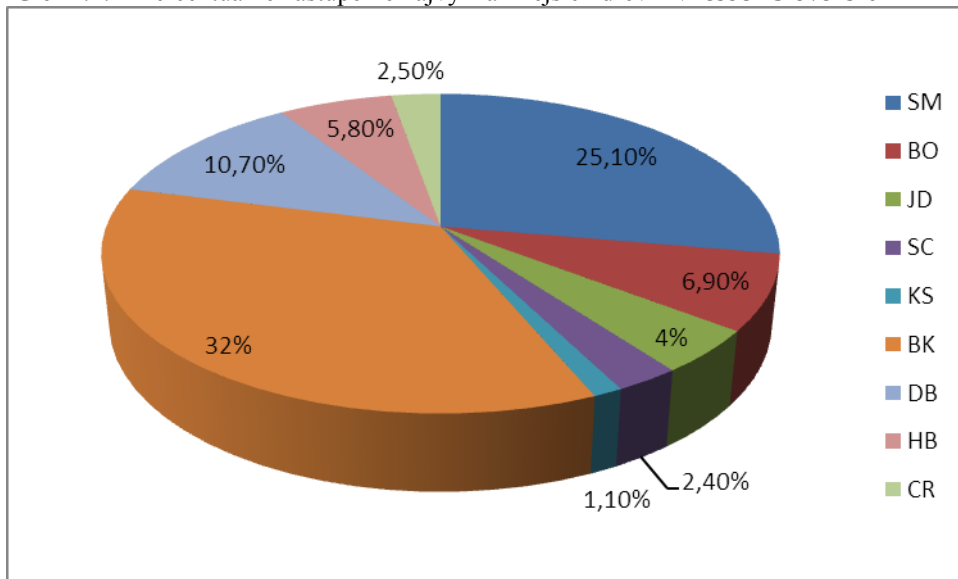
Postupné zvyšovanie výmery lesných pozemkov je spôsobené najmä zosúladiťovaním stavu evidovaného v katastri nehnuteľností so skutočným stavom pozemkov, keď podľa Národnej inventarizácie a monitoringu lesov SR 2005 - 2006 výmera lesa na nelesných pozemkoch dosiahla takmer 275 tisíc hektárov.

2.2 Štruktúra lesov – drevinová, veková a priestorová

Lesy na Slovensku majú pestré drevinové zloženie s medziročne klesajúcim podielom ihličnatých drevín, najmä smreka, v dôsledku negatívneho pôsobenia biotických a abiotických škodlivých činiteľov v lesoch (tabuľka č. 2.2-1). Najvyššie zastúpenie majú dlhodobé dreviny buk lesný (32,0%) a smrek obyčajný (25,1%), pričom u dreviny smrek je možné očakávať výrazné znižovanie zastúpenia (v dôsledku negatívneho pôsobenia škodlivých činiteľov) v prospech

zastúpenia predovšetkým ostatných ihličnatých drevín, hlavne borovice, jedle a smrekovca, ako aj ostatných listnáčov.

Graf 2.2.-1 Percentuálne zastúpenie najvýznamnejších drevín v lesoch Slovenska

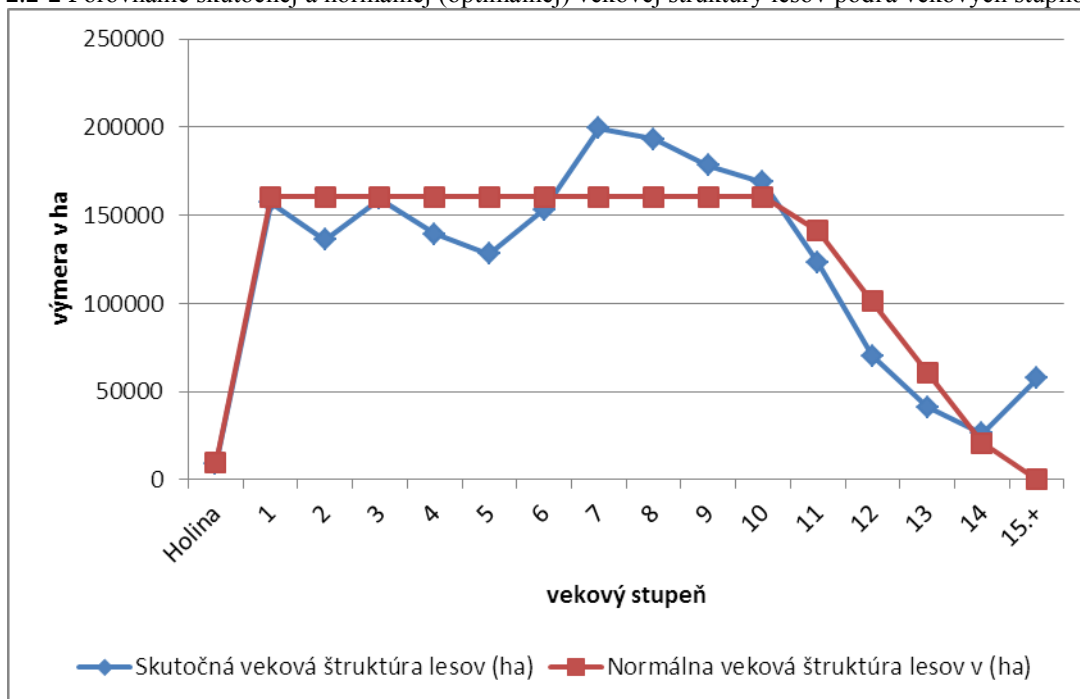

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 2006-2012

SM-smrek obyčajný, BO-borovica lesná, JD-jedľa biela, SC-smrekovec opadavý, KS-kosodrevina, BK-buk lesný, DB-dub letný a dub zimný, HB-hrab obyčajný, CR-dub cerový

Vekovú štruktúru lesov špecifikuje zastúpenie lesov v jednotlivých vekových stupňoch. Rovnomerné zastúpenie lesa vo všetkých vekových stupňoch je predpokladom vyrovnanej produkcie dreva, ale aj plnenia ďalších funkcií lesa. Z hľadiska výmery sa skutočná veková štruktúra všetkých lesov na Slovensku od normálnej (optimálnej) najviac líši v 5,7,8,12 a 15 vekovom stupni (tabuľka č. 2.2-2).

Graf 2.2-2 Porovnanie skutočnej a normálnej (optimálnej) vekovej štruktúry lesov podľa vekových stupňov

Priestorová štruktúra lesov je veková rozrôznenosť v rámci porastov, ktorá sa prejavuje výškovou diferenciáciou stromov lesných porastov a jednotlivými vrstvami alebo etážami. Podľa počtu vytvorených etáží môžeme porasty rozdeliť na jednoetážové, dvojjetážové a viacetážové. V lesoch na Slovensku prevažujú jednoetážové porasty (77,2 %), dvojjetážové, trojetážové a viacetážové porasty sú zastúpené na 22,8 % celkovej výmery lesov (tabuľka č. 2.2-3).

2.3. Zásoba dreva a uhlíka v lesoch

Zásoba dreva celkom, ako aj zásoba dreva na hektár má v lesoch Slovenska stúpajúci trend (tabuľky č. 2.3-1a 2.3-2). V roku 2011 bola priemerná zásoba dreva na hektár v lesných porastoch 241 m³ hrubiny bez kôry (hr. b. k.) a celková zásoba dosiahla 466,074 mil. m³ hr. b. k., čo je spôsobené predovšetkým vyšším zastúpením lesov v 7., 8., 9. a 10. vekovom stupni.

Zásoba uhlíka v lesných ekosystémoch, nadzemnej a podzemnej biomase sa neustále zvyšuje, čo súvisí a ovplyvňuje aj zvyšovanie zásob dreva (tabuľka č. 2.3-3). Zásoba uhlíka v nadzemnej biomase sa v porovnaní s rokom 1990 zvýšila o 39,7 mil. ton.

3. Škodlivé činitele a vykonané ochranné opatrenia a zdravotný stav lesov

3.1 Abiotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia

K 1. 1. 2011 zostalo 246,7 tis. m³ nespracovanej drevnej hmoty poškodennej abiotickými škodlivými činiteľmi, z toho 108,7 tis. m³ ihličnatej a 138 tis. m³ listnatej drevnej hmoty. Spolu s prírastkom náhodnej ťažby (ako súčasť opatrení na ochranu lesa) v priebehu roku 2011 bolo abiotickými škodlivými činiteľmi evidované poškodenie 1 878 tis. m³, z toho 1 155,3 tis. m³ ihličnatej (61,5 %) a 722,7 tis. m³ listnatej drevnej hmoty. Bolo spracovaných 1 784,5 tis. m³ a nespracovaných zostalo 93,5 tis. m³ (5 %), z toho ihličnatej drevnej hmoty 66,1 tis. m³. Poškodenie lesných porastov bolo najviac evidované v okresoch Brezno (180,5 tis. m³), Poprad (175,2 tis. m³) a Liptovský Mikuláš (130,3 tis. m³). Štruktúra poškodenia abiotickými škodlivými činiteľmi a vykonané opatrenia sú uvedené v prílohe (tabuľky č. 3.1-1, 3.1-2, 3.1-3, 3.1-4 a 3.1-5).

3.2 Biotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia

Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu

Podkôrny a drevokazný hmyz poškodil 2,4 mil. m³ drevnej hmoty, spracovalo sa 1,9 mil. m³ (80 %), ostáva na spracovanie 477 tis. m³. Najvýznamnejším činiteľom zo skupiny podkôrnych a drevokazných škodcov je lykožrút smrekový s 89 % podielom na napadnutej hmote. Gradácia podkôrneho hmyzu kulminovala v roku 2009, posledné dva roky zaznamenávame retrogradáciu. Najviac poškodenými regiónmi boli Horehronie, Liptov, Kysuce, Tatry a Gemer.

Prehľad výskytu podkôrneho a drevokazného hmyzu v roku 2011 je uvedený v prílohe v tabuľke č. 3.2-1, 3.2-2, 3.2-3, 3.2-4, 3.2-5.

Ochranné a obranné opatrenia

Okrem spracovávania poškodenej drevnej hmoty sa realizovali ochranné a obranné opatrenia, ktoré spočívali najmä v inštalovaní 14 tis. ks lapákov a inštalovaní 29 tis. ks feromónových lapačov. Chemicky sa ošetrilo 300 tis. m³ dreva.

Prehľad obranných opatrení pred podkôrnym a drevokazným druhom hmyzu v roku 2011 je uvedený v prílohe v tabuľke č. 3.2-6, 3.2-7, 3.2-8.

Fytopatogénne organizmy

V roku 2011 fytopatogénne organizmy poškodili celkom 272 tis. m³ drevnej hmoty, spracovalo sa 247 tis. m³ (90 %), ostáva na spracovanie ešte 25 tis. m³. Najvýznamnejším činiteľom bola podpňovka, ktorá poškodila z celkového objemu dreva poškodeného fytopatogénnymi organizmami 85,7 %. V podstatne vyššej miere boli poškodzované ihličnaté dreviny (95 % podiel) ako listnaté dreviny.

Najväčšie poškodenia lesa sa vyskytovalo na Kysuciach – okres Čadca 162 258 m³, Orave – okres Námestovo 36 135 m³, Tvrdošíni 29 744 m³ a na Spiši – okres Spišská Nová Ves 15 330 m³.

Prehľad štruktúry poškodenia lesných porastov fytopatogénnymi organizmami v roku 2011 je uvedený v prílohe v tabuľke č. 3.2-9, 3.2-10, 3.2-11, 3.2-12.

3.3 Antropogénne škodlivé činitele

Antropogénne škodlivé činitele poškodili 79,8 tis. m³ drevnej hmoty, spracovalo sa 75,3 tis. m³ (94 %), ostáva na spracovanie 4,5 tis. m³ (tabuľka 3.3-1). Najvýznamnejšími antropogénnymi škodlivými činiteľmi boli imisie (82,7 % podiel), pomerne vysoký podiel (13 %) mali krádeže dreva. Viac sú poškodzované ihličnaté dreviny (83 %), ako listnaté dreviny.

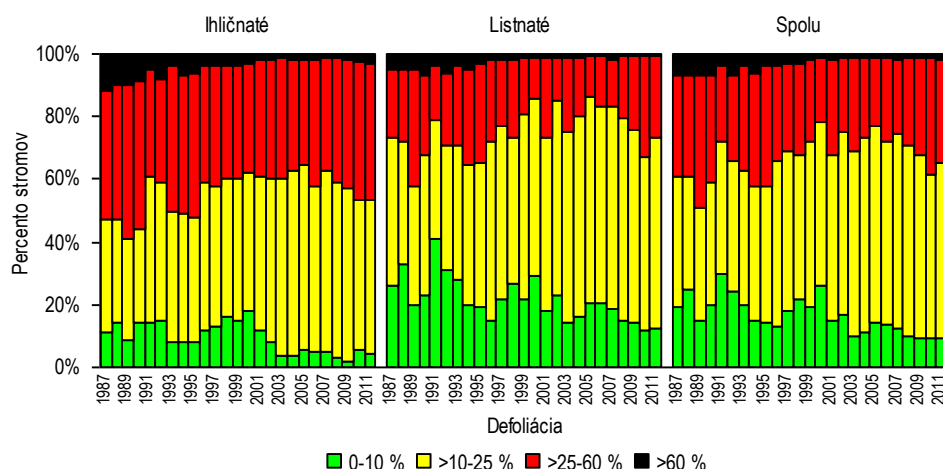
Prehľad štruktúry poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi v roku 2011 je uvedený v prílohe v tabuľke č. 3.3-1, 3.3-2, 3.3-3, 3.3-4, 3.3-5.

3.4 Zdravotný stav lesov

Hlavným indikátorom a základným, vizuálne hodnoteným symptómom zdravotného stavu lesov je defoliácia. Je to parameter, v ktorom sa odrážajú vnútorné i vonkajšie vplyvy faktorov ovplyvňujúce život jedinca (genetické, klimatické a stanovištné vplyvy, vplyv znečistenia ovzdušia a iné). Na klasifikáciu defoliácie sa používa medzinárodne stanovená 5-triedna stupnica, uvedená v tab. 3.4-1.

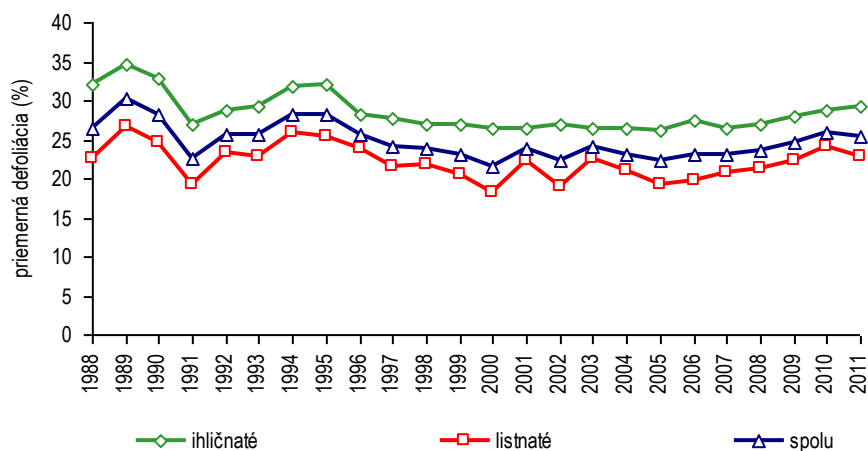
V doterajšom priebehu monitoringu najmenej poškodzovanými drevinami na Slovensku boli dreviny hrab a buk. Najviac poškodenými drevinami (s najväčším podielom stromov v stupňoch defoliácie 2 – 4) sú každoročne ihličnaté dreviny, predovšetkým smrek, jedľa a borovica. Zdravotný stav smreka a jedle sa nezlepšuje ani v klimaticky priaznivých rokoch.

Obr. 3.4-1 Vývoj zastúpenia skupín drevín v jednotlivých stupňoch defoliácie

Zdroj: Monitoring lesov Slovenska. Správa za projekt FutMon a ČMS Lesy za rok 2011
Vpracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Obr. 3.4-2 Vývoj priemernej defoliácie skupín drevín

Zdroj: Monitoring lesov Slovenska. Správa za projekt FutMon a ČMS Lesy za rok 2011
 Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

3.5 Vyhodnotenie opatrení na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov

Najväčším problémom v ochrane lesa je už od roku 2004 podkôrny a drevokazný hmyz a najviac ohrozenou drevinou smrek. Opatrenia LESOV SR, š. p. boli preto v roku 2011 smerované hlavne do smrekových porastov. Ich obnova sa sústredila na zmenu drevinovej skladby v prospech spevňujúcich drevín – listnáčov, jedle, smrekovca a borovice. Umelo sa obnovilo 3 350 ha holín, z toho smrek tvoril len 42 %, čo je podstatne menší podiel ako v materských porastoch.

LESY SR, š. p. v roku 2011 spracoval celkom 2 035 tis. m³ kalamity, z toho 950 tis. m³ podkôrnikovej. V medziročnom porovnaní bol znížený objem zostávajúcej podkôrnikovej kalamity o 138 tis. m³, bola tak približne dosiahnutá úroveň roku 2008. K 31.12.2011 predstavuje objem zostávajúcej podkôrnikovej kalamity 496 tis. m³, z čoho 322 tis. m³ pripadá na kalamitu nachádzajúcu sa v 5. stupni ochrany a kalamitu neprístupnú. V roku 2011 sa inštalovalo 4,1 tis. m³ lapákov a 18,3 tis. ks lapačov v 3 sériách, zároveň sa vykonali chemické postreky porastových stien. Dôraz sa kládol i na porastovú hygienu a ochranu mladých lesných porastov proti lykokazovi sadenicovému a tvrdoňovi smrekovému.

ŠL TANAP vykonávajú opatrenia na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov v zóne s lesníckym manažmentom; v bezzásahovej zóne sa tieto opatrenia nerealizujú. Umelá obnova sadbou a sejbou sa vykonala na ploche 264,43 ha a prirodzené zmladenie bolo zaevidované na ploche 301,63 ha. Z celkovej obnovy lesa sa v rámci kalamitného územia zabezpečila umelá obnova na ploche 188,63 ha a prirodzené zmladenie bolo zaevidované na 264,56 ha.

Medzi významné opatrenia na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov patrí odstraňovanie haluziny. Takto uvoľnených bolo 383,32 ha plôch.

Dôležitým opatrením na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov vo vysokohorských nedostupných lesných porastoch je odkôrňovanie dreva, vykonané v objeme 4 601,58 m³. Ďalej sa vykonával monitoring prostredníctvom feromónových lapačov, kde bol celkový odchyt podkôrneho hmyzu v roku 2011 v počte 23,861 mil. ks imág. Ochrana mladých porastov sa vykonala na ploche 2 998,55 ha; oplocovanie mladých lesných porastov na 11,98 ha lesných porastov (10,69 km). Prečistky sa vykonali na ploche 648,11 ha. Taktiež

sa vykonala ochrana prebierkových porastov, a to proti obhryzu a lúpaniu zverou náterom a obväzom v počte 60 636 ks stromov na ploche 138,29 ha.

Náhodná ťažba na zamedzenie ďalšieho postupu a na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov sa vykonala v objeme 111 799 m³ kalamitnej drevnej hmoty.

3.6 Informácia o obnove území postihnutých živelnou pohromou z 19. novembra 2004 a o stave porastov na kalamitou poškodenom území

Vetrovou kalamitou 19.11.2004 bolo v južnej a juhovýchodnej časti Vysokých a Belianskych Tatier zasiahnuté územie o celkovej výmere cca 12 600 ha, pričom územie v správe ŠL TANAP predstavovalo výmeru cca 8 600 ha. Neobvyklá situácia si vyžiadala prijať netradičné postupy pri praktickej revitalizácii lesných spoločenstiev s cieľom vytvorenia takých lesných porastov, ktoré budú schopné v budúcnosti plniť všetky požadované funkcie v podhorí Tatier.

Za tým účelom bol vypracovaný „Projekt revitalizácie lesných ekosystémov na území Vysokých Tatier postihnutom vetrovou kalamitou dňa 19.11.2004 (Jankovič a kol., 2007)“, ktorý definoval základné princípy obnovy lesov na postihnutom území.

Z titulu vetrovej kalamity bolo na základe bilancie holín do konca roku 2006 prijatých takmer 4441 ha holín. V ďalšom období rokov 2007-2011 sa výmera kalamitiska rozšírila o ďalších 1060 ha z titulu spracovania následnej, predovšetkým podkôrnikovej kalamity. Celková výmera odkrytej plochy dosiahla teda ku koncu roka 2011 5501 ha.

V období rokov 2005 až 2011 bolo na lesných pozemkoch v správe ŠL TANAP obnovených celkom 3481 ha lesných porastov, 1636 ha umelou obnovou a 1845 ha prirodzeným zmladením. Najvyššie zastúpenie majú celkovo smrek (28 %), smrekovec (18 %), jarabina (16 %) a breza (13 %). Ihličnany majú celkové zastúpenie 61 %, listnáče 39 %.

Odhadovaný objem podkôrnikovej kalamity v 5 SOP na území poškodenom kalamitou v roku 2004 je 700 000 m³. Predpokladaná výmera holiny na tom istom území ku koncu roku 2011 bola na ploche 3017 ha. Obnova kalamitných plôch obhospodarovaných podnikom LESY SR, š. p. postupovala podľa „Projektu obnovy plôch po kalamite z r. 2004“. Úlohy v obnove lesa sa ukončili v roku 2010. Podiel zaevidovanej prirodzenej obnovy dosiahol 24 %. Cieľom bolo zabezpečiť drevinovú skladbu zodpovedajúcu stanovištným pomerom s ohľadom na zabezpečenie stability nových lesných porastov. Podiel smrekov novo obnovených porastoch je 50 %, hoci v jeho predchádzajúce zastúpenie bolo 90 %.

Na súvislých kalamitných plochách a predovšetkým na exponovaných horských hrebeňoch Nízkyh Tatier sa založilo 62 spevňovacích pásov na výmere 36,5 ha. Založili sa na záveterných stranách hrebeňov, pod hornou hranicou lesa a na väčších holinách kolmo na smer prevládajúcich vetrov v redšom sponse zo spevňujúcich drevín (JD, SC) na šírku 30 m.

Celkovo sa v umelej obnove lesa vysadilo 9 069 tis. ks sadbového materiálu, z toho vyše 10 % krytokorenných sadeníc. Na ochranu proti burine sa aplikovalo vyžínanie, na ochranu proti zveri repelenty, na území NAPANT mechanická ochrana s použitím konope.

3.7 Protipožiarna ochrana

V roku 2011 bolo podľa evidencie Požiarnotechnického a expertízneho ústavu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky evidovaných 303 lesných požiarov s celkovou zhorenou plochou 402,55 ha a vyčíslenou škodou 577 070 EUR. Oproti minulému roku (123 požiarov) je to takmer 2,5-násobný nárast, ktorý súvisí najmä s priebehom počasia, ktoré oproti roku 2010 bolo suché najmä v jarných a jesenných mesiacoch. Pri lesných požiaroch neboli usmrtené žiadne osoby. Zranené boli 4 osoby. Sedem požiarov zasiahlo plochu väčšiu ako 100 ha. Najväčší požiar poškodil 640 ha lesa na Starých horách (LESY SR, š. p.) vznikol pri manipulácii s otvoreným ohňom a spôsobil škodu 223 320 EUR. Najviac požiarov bolo v apríli (92), marci (45),

novembri (43) a septembri (38). Najviac požiarov bolo založených medzi 14.00 - 17.00 hod. (107). Medzi najčastejšie príčiny patrili: zakladanie ohňov v prírode (85), vypaľovanie tráv a suchých porastov (59) a neznáme príčiny (50). Najvyššia požiarovosť bola evidovaná v okrese Liptovský Mikuláš (29), Žilina (23), Košice (17), Poprad (14) a Spišská Nová Ves (14).

V rámci prevencie pred vznikom lesných požiarov, včasného spozorovania a ohlásenia lesných požiarov zabezpečovali vlastníci, správcovia alebo obhospodarovatelia lesa v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru hliadkovaciu činnosť tak, ako to vyplýva z § 6b ods. 1 písm. c) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení zákona č. 199/2009 Z. z.

V období od 9. 5. 2011 do 28. 9. 2011 sa realizoval letecký monitoring lesov ohrozených požiarom. Celkom sa uskutočnilo 60 letov a nalietalo sa 400 hodín, počas ktorých bolo identifikovaných 532 kontrolovaných ohnísk, pri ktorých sa nachádzali pracovníci spaľujúci odpad po ťažbe a 6 nekontrolovaných ohnísk, ktoré boli ohlásené miestne príslušnému Hasičskému a záchrannému zboru. Bola poskytnutá súčinnosť s výjazdovými hasičskými jednotkami pri navádzaní na miesto nekontrolovaného horenia.

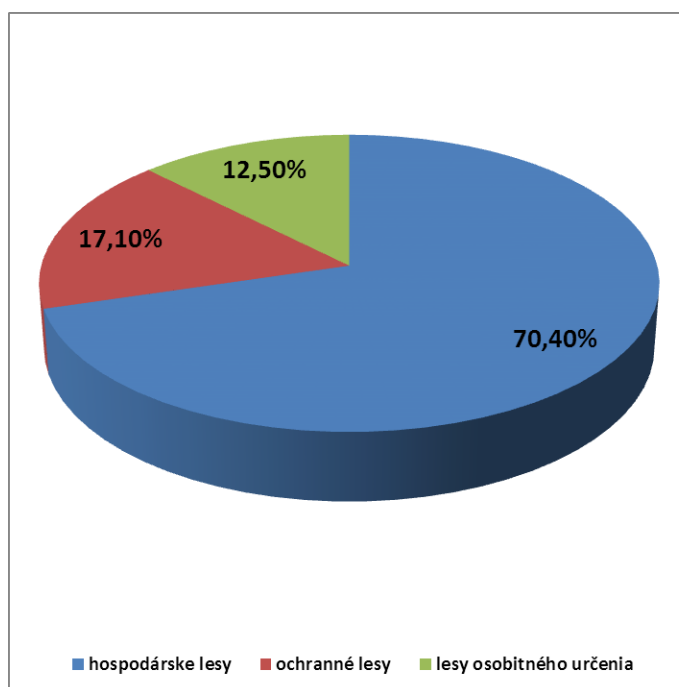
V rámci Odštepného závodu Kriváň bol prevádzkovaný pozemný kamerový systém, prostredníctvom ktorého bolo monitorovaných 60 tis. ha územia. Monitoring sa realizoval v období apríl – september 2011.

4. Hospodárenie v lesoch

4.1 Využívanie funkcií lesov, kategorizácia lesov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov

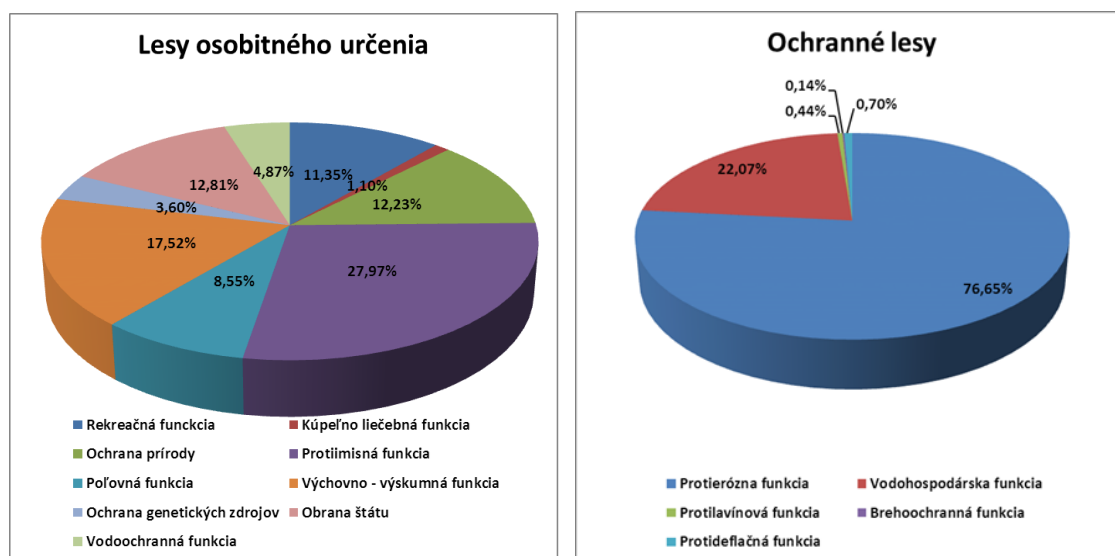
Funkciami lesov sa rozumejú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré poskytujú lesy ako zložka prírodného prostredia a objekt hospodárskeho využívania. Základné členenie funkcií lesov je ich členenie na produkčné a mimoprodukčné funkcie. V rámci mimoprodukčných funkcií lesov ide o ekologické funkcie (pôdoochranná, vodohospodárska, klimatická) a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, rekreačná, prírodoochranná, vodoochranná funkcia. Produkčnými funkciami lesov sú funkcie, ktorých výsledkom sú úžitky z lesov spravidla materiálnej povahy. Lesy plnia viac funkcií súčasne a z hľadiska využívania ich funkcií sa členia na: hospodárske lesy, ochranné lesy a lesy osobitného určenia. Najviac zastúpenou kategóriou sú lesy hospodárske (1 365 893 ha), nasledujú lesy ochranné (331 694 ha) a najmenšie zastúpenie majú lesy osobitného určenia vo výmere 242 521 ha (tabuľka č. 4.1-1). Prehľad percentuálneho podielu jednotlivých funkčných typov v rámci kategórií z celkovej výmery lesov na Slovensku je uvedený v prílohe (tabuľka č. 4.1-2).

Graf 4.1-1 Percentuálne zastúpenie lesov podľa kategórií

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen Súhrnné informácie o stave lesov SR

Graf 4.1-2 Percentuálny podiel funkčného typu lesov vypočítaný z výmery jednotlivých kategórií lesov

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen Súhrnné informácie o stave lesov SR

4.2 Genofond a reprodukčný materiál

Dozor nad produkciou lesného reprodukčného materiálu a jeho uvádzaním na trh

Orgánom štátnej odbornej kontroly (Národné lesnícke centrum) bol v roku 2011 vykonávaný dozor nad produkciou LRM a jeho uvádzaním na trh v rozsahu:

- kontrola obhospodarovania uznaných zdrojov LRM, kontrola dodržiavania zásad vertikálneho a horizontálneho prenosu LRM pri obnove lesa – 45 subjektov,

- kontrola produkcie LRM - 89 subjektov.

V špecializovanom semenárskom laboratóriu Národného lesníckeho centra akreditovanom v ISTA (Medzinárodná asociácia na kontrolu osiva) boli vykonávané kontroly kvality osiva – stanovenie klíčivosti 122 oddielov, stanovenie čistoty 157 oddielov, stanovenie životnosti, stanovenie obsahu vody 3 oddiely, stanovenie dĺžky predsejbovej prípravy 13 oddielov.

Zdroje lesného reprodukčného materiálu

Na umelú obnovu lesa a zalesňovanie možno použiť len LRM, ktorý pochádza alebo bol dopestovaný z uznaných zdrojov lesného reprodukčného materiálu. Uznat' možno lesný porast, výberový strom, semenný sad, klon, zmes klonov alebo multiklonálnu varietu a semenný zdroj (stromy alebo porasty lesných drevín mimo lesných pozemkov).

Najrozšírenejším zdrojom LRM na Slovensku sú uznané porasty na výmere 67 364 ha. Počet výberových stromov má v ostatných rokoch mierne stúpajúcu tendenciu hlavne pri drevinách smrek obyčajný (342 ks) a smrekovec opadavý (951 ks). Počet 70 a výmera 151,32 ha semenných sádov je rovnaká, ako v roku 2010 (tabuľka č. 4.2-1).

Na zachovanie genetických zdrojov lesných drevín v mieste ich pôvodu bolo k 31.12.2011 na území Slovenskej republiky zriadených 129 génových základní s celkovou výmerou 25 567 ha a 129 semenných porastov s výmerou 669 ha.

Súčasná právna úprava problematiky lesného reprodukčného materiálu vytvára vhodné podmienky na zabezpečenie dostatočného počtu uznaných zdrojov lesného reprodukčného materiálu pre všetky hlavné dreviny na Slovensku.

Lesné semenárstvo

Zberová sezóna 2011/2012 sa prejavila slabou úrodou smreka obyčajného a smrekovca opadavého, strednou úrodou borovice lesnej, jedle bielej a dubov a dobrou úrodou buka lesného (tabuľka č. 4.2-2).

Semená lesných drevín sa spracovávajú a uskladňujú v prevažnej miere v LESOCH SR, š. p. v podstatne menšej miere v súkromnom sektore. Časť zásob obhospodarovateľov lesa je uskladnených formou nájmu v skladovacích priestoroch LESOV SR, š. p. Ďalšiu časť zásob osiva niektorí vlastníci skladujú priamo vo svojich zariadeniach (tabuľka č. 4.2-3).

V zmysle úlohy, ktorá vyplynula zo zasadnutia Komisie pre ochranu genetických zdrojov lesných drevín v novembri 2010, požiadali LESY SR, š. p. o uvoľnenie časti zásob semena smreka obyčajného z banky semien (z časti pracovných zásob) pre založenie reprodukčných výsadiieb semenných porastov z 5. a 6. lesného vegetačného stupňa. Cieľom reprodukčných výsadiieb je založiť autentické potomstvá z porastov, v ktorých sa zber semena pre banku semien uskutočnil a sledovať vplyv miesta pôvodu genetického zdroja na rast a prežívanie týchto potomstiev. Z banky semien bolo uvoľnené osivo z piatich oddielov (pôvod južná strana Nízkych Tatier), spolu o hmotnosti 1 kg (tabuľka č. 4.2-4).

Lesné škôlky a produkcia sadeníc

Výmera lesných škôlok 513 ha, ako aj výmera produkčných plôch 352 ha, majú po rokoch poklesu mierne stúpajúci trend. Najväčší podiel produkčných plôch (65,3 %) je v obhospodrovaní štátnych organizácií LH. V produkcii sadbového materiálu sa zaznamenal mierny pokles. Priemerné množstvo sadeníc dopestovaných na 1 ha produkčnej plochy je 55,6 tis. kusov. Produkcia sadeníc v štátnom aj neštátnom sektore je približne na rovnakej úrovni (tabuľka č.4.2-5).

4.3 Pestovanie lesov

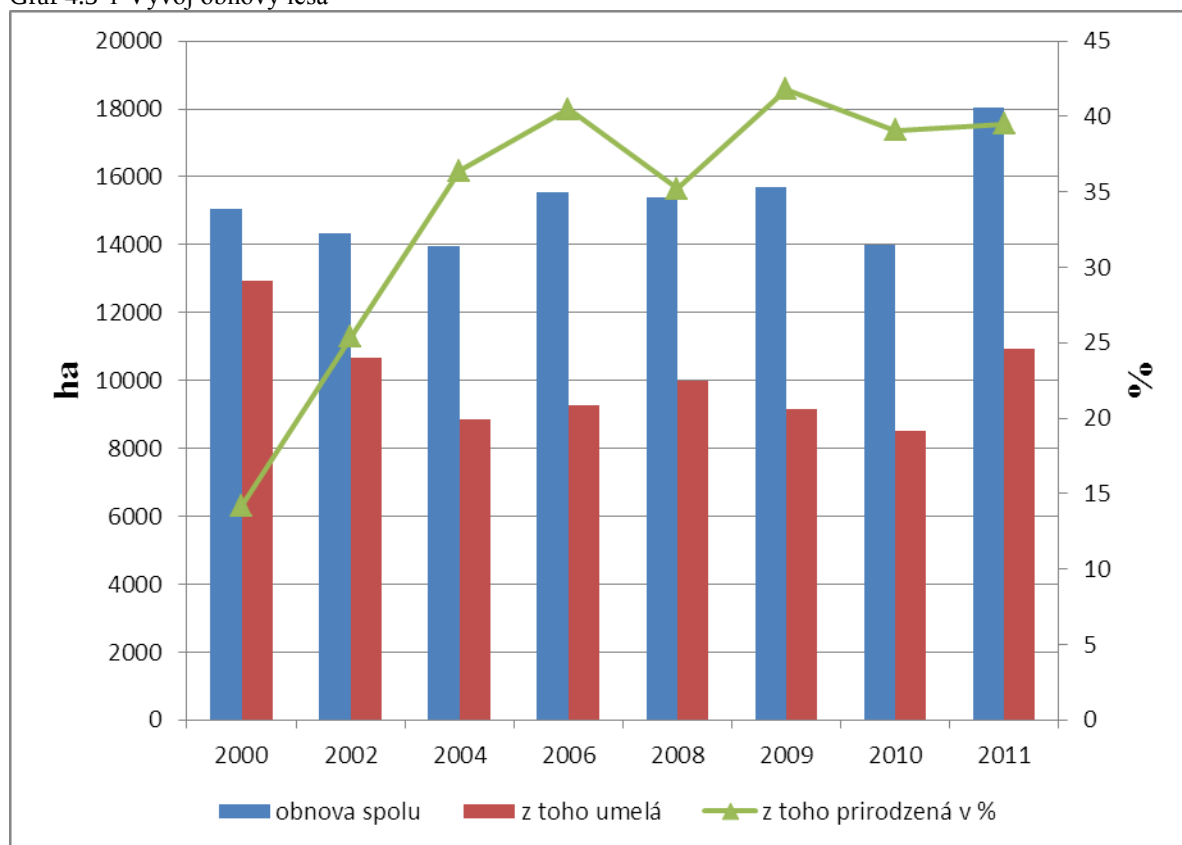
Obnova lesa bola v roku 2011 vykonaná na celkovej ploche 18 055 ha, z toho na prirodzenú obnovu pripadlo 7 132 ha, čo predstavuje 39,50 % podiel. Podiel prirodzenej obnovy z celkovej obnovy lesa sa za posledné roky drží na približne rovnakej úrovni (tabuľka č. 4.3-1).

Rozsah starostlivosti o mladé lesné porasty má za posledné roky stúpajúci trend, čo má pozitívny vplyv na odrastanie a vývoj mladých lesných porastov (tabuľka č. 4.3-2).

Prečistky sa v roku 2011 vykonali na ploche 27 117 ha, čo je 109,5 % plánovaného rozsahu. Oproti skutočnosti v roku 2010 je to nárast o 49,5 % a skutočnosti v roku 2009 nárast až o 121%. Stúpajúca výmera vykonávaných prečistiek je dôležitým javom z hľadiska výchovy mladých lesných porastov, ich vývoja, druhovej a priestorovej štruktúry, zdravotného stavu, odolnosti a kvality (tabuľka č. 4.3-3).

V roku 2011 sa výchovné ťažby vykonali na 48 992 ha (81,9 % plnenie plánovanej plochy), pričom objem vyťaženého dreva bol 2 162 463 m³ (150,6 % plnenie plánovaného objemu). Rozdiel medzi plnením plánovanej plochy a plánovaným objemom vyťaženého dreva je spôsobený tým, že v zmysle právnej úpravy platnej do nadobudnutia vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii, sa do objemu vykonaných výchovných ťažieb započítaval aj objem vykonaných predrubných náhodných ťažieb, po ktorých nevznikla zalesňovacia povinnosť (tabuľka č. 4.3-4).

Graf 4.3-1 Vývoj obnovy lesa

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2012

4.4 Ťažbová činnosť

V roku 2011 sa vyťažilo 9 467,4 tis. m³ dreva, t. j. o 392,3 tis. m³ (3,97 %) menej ako v roku 2010. Podiel náhodných ťažieb bol 52,72 % z celkovej ťažby dreva. V štátnych organizáciách LH sa vyťažilo 4 879,1 tis. m³ (51,54 %) dreva, z toho 51,69 % ihličnatého a 48,31 % listnatého. V neštátnom sektore sa vyťažilo 48,46 % dreva, z toho 65,17 % ihličnatého a 34,83 % listnatého. Obdobne ako v roku 2010, najmä v dôsledku vysokého objemu náhodných ťažieb ihličnatého dreva (až 73,46 %), sa v roku 2011 prekročil objem celkovej ťažby plánovanej v programoch starostlivosti o lesy o 957,9 tis. m³. V roku 2011 hustota sprístupnenia lesov dopravnou sieťou vzrástla oproti predchádzajúcemu roku len nepatrne (o 0,45 %). Celková dĺžka lesnej dopravnej siete bola 40 699 km.

4.5 Certifikácia trvalo udržateľného lesného hospodárstva

Cieľom certifikácie lesov je podpora trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, spotreby dreva ako ekologicky obnoviteľného zdroja, výrobkov z dreva, ochrany prírody a trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti. Na Slovensku sa pri certifikácii lesov používajú dve certifikačné schémy - Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes (PEFC) a Forest Stewardship Council (FSC).

Výmera lesov certifikovaných podľa schémy PEFC v Slovenskej republike je 1 240 180 ha (64 %). Certifikované lesy má 102 obhospodarovateľov lesa, ktorým bolo vydaných 262 osvedčení o účasti na certifikácii lesov. V roku 2011 úspešne absolvovalo audity spotrebiteľského reťazca lesných produktov 5 spracovateľov alebo obchodníkov dreva. Počet platných certifikátov komformity C-o-C sa zvýšil na 39. Celkový počet certifikátov C-o-C podľa schémy FSC je 62. Detailnejšie údaje sú uvedené v tabuľke č. 4.5-1.

Lesnícka technická normalizácia

V roku 2011 sa na úseku technickej normalizácie zabezpečila:

- revízia STN 48 2711 „Ochrana lesa. Ochrana lesa proti hlavným druhom podkôrneho hmyzu na smreku“. Riešenie úlohy sa končí v roku 2012.
- V rámci činnosti Technickej komisie 2 – Meliorácie sa zabezpečila spolupráca na návrhu STN 75 0142 Vodné hospodárstvo. Protierózna ochrana pôdy. Terminológia. Riešenie bolo v roku 2011 ukončené a konečný návrh bol odovzdaný SÚTN na realizáciu.

5. Obchod s drevom

5.1 Dodávky dreva

Najvýznamnejší zdroj príjmov na zachovanie funkcií lesov a udržanie zamestnanosti v lesníckom sektore, ktorým sa zabezpečuje približne 80 % tržieb a výnosov LH, je predaj dreva. Drevo je základnou surovinou v drevospracujúcom priemysle a zabezpečuje tak zamestnanosť, tržby a výnosy aj v tomto odvetví.

Dodávky dreva na tuzemský trh

V roku 2011 dodali subjekty obhospodarujúce lesy na Slovensku na domáci trh 8 827,7 tis. m³ dreva (vrátane vlastnej spotreby). V porovnaní s rokom 2010 boli dodávky dreva na domáci trh nepatrne nižšie (o 0,99 %). Dodávky listnatého dreva na tuzemský trh boli vyššie

o 17,09 %, pričom dodávky ihličnatého dreva sa znížili o 10,39 %. V poslednom období sú dodávky dreva ovplyvnené zvýšením zásob dreva v lesoch vo vyšších vekových stupňoch a náhodnými ťažbami predovšetkým ihličnatého dreva v dôsledku pôsobenia rôznych škodlivých činiteľov. Významným faktorom predchádzajúcich rokov bol vplyv hospodárskej krízy na obchod s drevom na domácom, európskom a svetovom trhu a zhoršená situácia v drevospracujúcom priemysle. Zníženie dodávok je spôsobené aj poklesom ťažby, najmä ihličnatého dreva.

Zahraničný obchod s drevom

Na základe výsledkov získaných spracovaním údajov z colnej štatistiky (systémy EXTRASTAT a INTRASTAT) je možné uviesť, že v roku 2011 sa celkovo vyviezlo 2 684 tis. m³ surového dreva. Export dreva bol zameraný na krajiny EÚ. V prípade ihličnatých sortimentov surového dreva prevládali v exportných dodávkach výrezy I. až III. triedy akosti (61,5 % celkového exportu). V prípade listnatých sortimentov surového dreva prevládal v dodávkach na export sortiment IV. a V. triedy akosti (12,8 % celkového exportu). Z výsledkov získaných spracovaním údajov zo štatistického zisťovania o dodávkach dreva v lesníctve, priemerné speňaženie sortimentov vyváženého surového dreva bolo približne 59 EUR/m³ pri ihličnatých, resp. 50 EUR/m³ pri listnatých sortimentoch.

Naproti tomu, na Slovensko sa doviezlo 946 tis. m³ surového dreva, čo je až o 45,54 % viac ako v roku 2010, najmä sortimentov listnatého dreva IV. a V. triedy akosti, viď. tabuľka č. 5.1-4.

5.2 Ceny dreva

V roku 2011 bol v lesnom hospodárstve zaznamenaný v medziročnom porovnaní nárast priemerného speňaženia ihličnatého (o 11,82 EUR/m³), aj listnatého dreva (o 2,79 EUR/m³). Na základe porovnania s rokom 2010, je možné konštatovať čiastočné zlepšenie situácie vo vývoji priemerných cien dreva na trhu, okrem mierneho poklesu priemerného speňaženia pri exporte sortimentov listnatého dreva (o 1,85 %).

6. Ekonomika lesného hospodárstva

6.1 Tržby a výnosy v lesnom hospodárstve

Tržby a výnosy lesného hospodárstva v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 stúpili o 13,7 % (tabuľka č. 6.1-1.), z toho tržby za drevo stúpili o 15,0 % (tabuľka č. 6.1-2.) a ostatné tržby a výnosy stúpili len o 8,7 % (tabuľka č. 6.1-3.). Nárast tržieb a výnosov bol spôsobený predovšetkým nárastom tržieb za drevo, v neštátnych subjektoch až o 34,9 % (v štátnych organizáciách to bolo len o 0,8 %). Všeobecne možno konštatovať, že trend oživenia odbytu dreva od roku 2010 pokračuje, čo sa prejavilo vo zvýšení priemerného speňaženia dreva.

Nárast tržieb za drevo v porovnaní s rokom 2010 bol dosiahnutý i napriek poklesu predaja dreva o 433 tis. m³. Trend predaja dreva v štátnych a neštátnych subjektoch a organizáciách bol však protichodný. V štátnych organizáciách poklesol predaj dreva o 763 tis. m³ (najmä v dôsledku poklesu náhodných ťažieb v ihličnatých porastoch) a v neštátnych subjektoch predaj dreva stúpol o 330 tis. m³, čo ovplyvnilo výraznejší nárast tržieb v porovnaní so štátnymi organizáciami.

Podpora lesníctva z verejných zdrojov

V roku 2011 podpora z verejných zdrojov (štátny rozpočet, fondy EÚ a ostatné zdroje) do lesníctva bola poskytnutá v objeme 53 089 tis. EUR (tabuľka č. 6.1-4.). Priamo do lesného

hospodárstva smerovalo 44 302 tis. EUR (83,4 % verejných zdrojov), z toho kapitálové výdavky (investície) predstavovali 18 980 tis. EUR (42,8 %). Hlavným zdrojom verejných prostriedkov do lesného hospodárstva bol Program rozvoja vidieka 2007 – 2013 v objeme 37 716 tis. EUR (85,1 %).

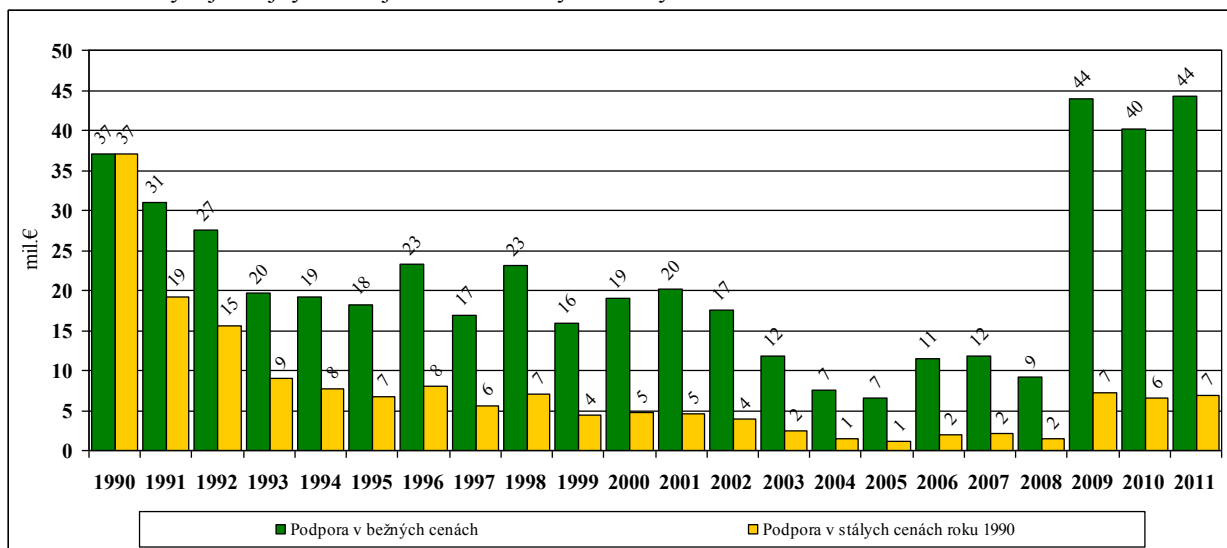
V roku 2011 bola lesnému hospodárstvu poskytnutá štátna pomoc vo forme dotácie na kompenzáciu strát spôsobených prírodnou katastrofou podľa §7 zákona č. 267/2010 Z. z. o poskytovaní dotácie na kompenzáciu strát spôsobených nepriaznivou poveternostnou udalosťou, ktorú možno prirovnať k prírodnej katastrofe, prírodnou katastrofou alebo mimoriadnou udalosťou. Dotácia bola poskytnutá vo výške 58 961,06 EUR na úhradu strát na reprodukčnom materiáli v lesných škôlkach spôsobených prírodnou katastrofou štyrom podnikateľským subjektom.

Okrem lesného hospodárstva boli verejné zdroje poskytnuté NLC Zvolen (na rozvoj hospodárskej úpravy lesa, na monitoring lesov ohrozených požiarimi, na lesnícky výskum a odbornú pomoc, na vzdelávanie, na štatistické zisťovanie, na propagáciu rezortu v rámci Medzinárodného roka lesov, na informatizáciu MPRV SR a webové aplikácie), na krytie výdavkov špecializovanej štátnej správy (krajské a obvodné lesné úrady), na krytie výdavkov Múzea vo Svätom Antone.

Verejné prostriedky lesného hospodárstva boli smerované v objeme 34 080 tis. EUR (76,9 %) do neštátneho sektora (tabuľka č. 6.1-5.). Z pohľadu účelového použitia verejných prostriedkov, do lesníckej činnosti bolo poskytnutých len 165 tis. EUR (0,4 %), do investícií 18 980 tis. EUR (42,8 %) a do ostatných činností 25 157 tis. EUR (56,8 %).

Vývoj verejných prostriedkov lesného hospodárstva od roku 1990 v bežných a stálych cenách zobrazuje graf č. 6.1-1. Od roku 2009 je zaznamenaný výrazný nárast verejných prostriedkov na úrovni nad 40 mil. EUR. Je to spôsobené čerpaním prostriedkov z programu rozvoja vidieka v programovom období 2007 – 2013. Podpora v roku 2011 v stálych cenách roku 1990 však predstavuje iba 19 % úrovne z roku 1990.

Graf č. 6.1-1. Vývoj verejných zdrojov v LH v bežných a stálych cenách roku 1990

6.2 Náklady lesného hospodárstva

Náklady lesného hospodárstva (len podnikateľských subjektov) možno hodnotiť z pohľadu druhového členenia nákladov (účtovná závierka a hospodársky výsledok) a z pohľadu kalkulačného členenia nákladov (priamych a režijných nákladov) v súvislosti s plnením objemu výkonov a vývoja nákladovosti vybraných výkonov lesníckych činností.

Podľa druhového členenia nákladov v roku 2011 (tabuľka č. 6.2-1.), materiálové náklady vrátane odpisov predstavovali 61,5 % z celkových nákladov (v roku 2010 to bolo 59,4 %). Podiel materiálových nákladov bez odpisov z celkových nákladov v roku 2011 predstavoval 55,6 % a v roku 2010 bol 53,6 %. Zvyšovanie podielu materiálových nákladov je najmä z dôvodu zvyšovania realizácie výkonov lesníckych činností cudzími. Lesné hospodárstvo je charakteristické vysokým podielom mzdových nákladov (vysoký podiel živej práce), od roku 2009 sa objem mzdových nákladov zvyšuje (v roku 2011 nárast v porovnaní s rokom 2010 o 12,92 mil. EUR) v dôsledku zvyšovania objemu prác v pestovnej činnosti, ktoré v sebe zahŕňajú najväčší podiel živej práce zo všetkých lesníckych činností.

Na kalkulačnú štruktúru nákladov (tabuľka č. 6.2-2) významne vplýva plnenie výkonov výrobných činností. Náklady lesníckych činností (pestovná a ťažbová činnosť) predstavovali 52,3 % (v roku 2010 to bolo až 55,2 %) z celkových nákladov. Podľa kalkulačného členenia nákladov, najväčší podiel z celkových nákladov v roku 2011 predstavovali priame náklady ťažbovej činnosti (41,1 %), v roku 2010 to bolo 45,7 %. Pokles priamych nákladov ťažbovej činnosti (v absolútnej čiastke o 6 611 tis. EUR) je spôsobený znížením ťažieb dreva. V roku 2011 bol zaznamenaný nárast priamych nákladov pestovnej činnosti (o 11 790 tis. EUR) a výrazný nárast priamych nákladov ostatných (nelesníckych, obslužných) činností až o 35 382 tis. EUR. Pozitívne možno hodnotiť zníženie režijných nákladov o 5 436 tis. EUR.

Priaznivo možno hodnotiť najmä trend zvyšovania objemu priamych nákladov pestovnej činnosti, ktorý však nedosiahol úroveň z roku 2008 (nebola dosiahnutá úroveň v absolútnom objeme prostriedkov a ani v priemerných nákladoch na m³ ťažby dreva). Prehľad priemerných nákladov na technickú jednotku vybraných výkonov lesníckych činností je v tabuľke č. 6.2-2.

6.3 Hospodársky výsledok

Oživenie lesného hospodárstva sa prejavilo aj v jednom z najdôležitejších ekonomických ukazovateľov – dosiahnutom zisku za podnikateľské subjekty. Na priaznivý vývoj hospodárskeho výsledku vplývali najmä zvýšenie priemerného speňaženia sortimentov surového dreva vplyvom zvýšeného dopytu po dreve (zníženie ťažby a predaja dreva v štátnych podnikoch), zvýšený predaj dreva neštátnych lesných podnikov (pokračovanie spracovania kalamitných smrekových porastov), ako aj úsporných opatrení v nákladových činnostiach (napr. v oblasti režijných nákladov). Je potrebné zdôrazniť aj to, že priaznivý hospodársky výsledok sa nedosiahol na úkor znižovania priamych nákladov pestovnej činnosti. Pozitívne sa hodnotí zvýšený objem prostriedkov vložený späť do lesa (priame náklady pestovnej činnosti na 1 m³ ťažby dreva).

Výrazne rozdielne hospodárske výsledky sú dosiahnuté v štátnych a neštátnych lesných podnikoch. Predpokladá sa, že je to spôsobené najmä vyšším podielom režijných nákladov u štátnych podnikov a nárastom predaja dreva v neštátnych podnikoch. Vývoj výsledkov hospodárenia je uvedený v tabuľke č. 6.3-1.

Nadalej pretrváva rozdielna úroveň v štátnych a neštátnych podnikoch aj podľa intenzívnych ukazovateľov – dosiahnutý hospodársky výsledok na plochu obhospodarovaného lesa a na m³ ťažby dreva (tabuľka č. 6.3-2), pričom v roku 2011 došlo k výraznému zníženiu rozdielov. Štátne podniky v roku 2011 dosiahli výsledok hospodárenia na plochu obhospodarovaného lesa 37,3 % z hospodárskeho výsledku neštátnych lesných podnikov a na m³ ťažby dreva 43,0 %. V predchádzajúcom roku to bola len desatina úrovne neštátnych podnikov. Za objektívnejší možno považovať ukazovateľ výsledku hospodárenia na m³ ťažby dreva, pretože štátne podniky ekonomicky zaťažujú náklady spojené so správou neodovzdaných lesov. Všeobecne možno konštatovať, že intenzita využitia majetku neštátnych podnikov je vyššia ako u štátnych podnikov. Vyšší výsledok hospodárenia na m³ ťažby dreva je dosiahnutý najmä z dôvodu nižších nákladov neštátneho sektora na jednotku jednotlivých činností a nižších režijných nákladov. Na druhej

strane je potrebné zdôrazniť, že vyššie náklady štátnych podnikov sú spôsobené vyvolanými nákladmi súvisiacimi so správou majetku štátu a prácou s verejnosťou.

Hlavným vlastným zdrojom financovania podnikateľských subjektov v lesnom hospodárstve je výsledok hospodárenia vrátane odpisov. Ďalším významným zdrojom sú bankové úvery, ktoré sú cudzími zdrojmi financovania. Bankové úvery v zásade slúžia na financovanie prevádzkových potrieb podnikateľských subjektov (kontokorentné a revolvingové úvery) a na financovanie podnikových investícií (investičné úvery). Podnikateľské subjekty v lesnom hospodárstve sa financujú v prevažnej miere z vlastných zdrojov, bankové úvery sú poskytované na krytie podielu vlastných prostriedkov v rámci poskytovania podpôr z európskych fondov. Obstaranie investícií v lesnom hospodárstve je zabezpečované na úrovni jednoduchej reprodukcie (investície na úrovni odpisov), v prevažnej miere ide o stavebné investície. Prehľad bankových úverov a investícií je uvedený v tabuľke 6.3-3. a v tabuľke 6.3-4.

6.4 Ekonomické nástroje

Hospodárska politika štátu je zámerné usmerňovanie a regulovanie ekonomického života zo strany štátu prostredníctvom ekonomických nástrojov. Hlavnými nástrojmi hospodárskej politiky sú nástroje fiškálnej politiky (regulácia prostredníctvom štátneho rozpočtu v oblasti daní, odvodov, pokút a sankcií). Ekonomické nástroje fiškálnej politiky štátu pôsobiace v oblasti lesného hospodárstva sú uvedené v tabuľkách č. 6.4-1. až 6.4-3.

V lesnom hospodárstve najvyšší podiel na odvodených daniach v roku 2011 tvorila daň z pridanej hodnoty (saldo dane na vstupe a výstupe) v objeme 29,23 mil. EUR, čo predstavuje 52,0 % z celkových daní. V roku 2010 podiel predstavoval 62,3%. V období 2008 až 2011 v lesnom hospodárstve dochádza k znižovaniu salda dane z pridanej hodnoty, pričom v štátnych organizáciách dochádza k poklesu a v neštátnych k miernemu nárastu odvodu dane.

Daň z nehnuteľností v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 stúpila, výraznejšie u štátnych organizácií. Zvýšenie hospodárskeho výsledku v roku 2011 sa premietlo aj do základu dane z príjmu, čím sa daň z príjmu zvýšila v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 76,2 %.

V lesnom hospodárstve problematickou je daň z nehnuteľností (podiel na daniach v roku 2011 predstavoval 12,6 %, správcom dane sú obce), vzhľadom na voľnosť stanovenia, ako aj oslobodenia od dane z nehnuteľností obcou podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Voľnosť stanovenia dane správcom dane na rok 2011 spočíva v tom, že všeobecne záväzným nariadením mohol zmeniť hodnotu pozemku za 1 m², ak daňovník hodnotu pozemku nepreukázal znaleckým posudkom a sadzbu dane, ktorá však nesmela presiahnuť 20-násobok minimálnej sadzby, určenej vo všeobecne záväznom nariadení (novelou zákona s účinnosťou pre rok 2012 je to 5-násobok minimálnej sadzby). V roku 2011 LESY SR, š. p. vykazovali priemernú vyrubenú daň z lesných pozemkov vo výške 7,66 EUR/ha, pričom daň v zmysle ustanovení zákona predstavovala iba 2,25 EUR/ha. V rokoch 2009 až 2011 priemerná vyrubená daň u štátneho podniku predstavovala 6,99 EUR/ha až 7,66 EUR/ha (mierne stúpajúci trend), pričom v roku 2012 sa očakáva zvýšenie až na 9,80 EUR/ha. Z uvedeného vyplýva, že obce negatívny vývoj verejných financií riešia neprimeraným zvyšovaním daní z pozemkov.

Zvyšovanie dane z pozemkov negatívne ovplyvňuje (znižuje) hospodársky výsledok podnikateľských subjektov v lesnom hospodárstve v takom meradle, že podnikateľské subjekty nebudú schopné túto nákladovú položku primerane eliminovať konkrétnymi ekonomickými opatreniami (napr. zvýšením cien surového dreva, znížením výrobných nákladov, racionalizačnými opatreniami v oblasti riadenia podniku).

Lesné pozemky slúžia na plnenie produkčných a mimoprodukčných funkcií lesov tak, ako ich definuje § 2 písm. e) až g) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení zákona č. 360/2007 Z. z. Na iné účely ako na plnenie funkcií lesov, sa lesné pozemky smú využívať

len na základe rozhodnutia OLÚ o vyňatí z plnenia funkcií lesov alebo o obmedzení využívania funkcií lesov na nich. Vyňatie lesných pozemkov z plnenia funkcií lesov predstavuje zmenu využitia lesných pozemkov na základe rozhodnutia orgánu štátnej správy lesného hospodárstva. Lesné pozemky je možné vyňať dočasne alebo trvale. Odvod za vyňatie lesných pozemkov (náhrada za stratu mimoprodukčných funkcií lesa) predstavuje ekonomický nástroj štátu zameraný na ochranu lesných pozemkov a jej zachovanie pre budúce generácie (environmentálny nástroj). Orgány štátnej správy lesného hospodárstva za nedodržanie ustanovení zákona o lesoch ukladajú pokuty. Vývoj určených odvodov, náhrad, vyrubených pokút a sankcií a ich skutočná úhrada je uvedená v tabuľkách č. 6.4-2. a 6.4-3.

Hlavným vlastným zdrojom financovania podnikateľských subjektov v lesnom hospodárstve je výsledok hospodárenia, vrátane odpisov. Ďalším významným zdrojom sú bankové úvery, ktoré sú cudzími zdrojmi financovania. Bankové úvery v zásade slúžia na financovanie prevádzkových potrieb podnikateľských subjektov (kontokorentné a revolvingové úvery) a na financovanie podnikových investícií (investičné úvery). Podnikateľské subjekty v lesnom hospodárstve sa financujú v prevažnej miere z vlastných zdrojov, bankové úvery sú poskytované na krytie podielu vlastných prostriedkov v rámci poskytovania podpôr z Európskych fondov. Obstaranie investícií v lesnom hospodárstve je zabezpečované na úrovni jednoduchej reprodukcie (investície na úrovni odpisov), v prevažnej miere ide o stavebné investície. Prehľad bankových úverov a investícií je uvedený v tabuľke č. 6.4-4. a v tabuľke č. 6.4-5.

6.5 Vytváranie nových pracovných miest v štátnych organizáciách lesného hospodárstva

V roku 2011 v štátnych organizáciách LH zamestnanosť v rámci lesníckych činností bola stabilizovaná. LESY SR, š. p. zamestnávali 3510 fyzických osôb a Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, š. p. zamestnával 194 osôb.

Na základe Uznesenia vlády Slovenskej republiky č.744 z 27 októbra 2010, bol schválený Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR, ktorým vznikli podmienky na vytvorenie nových pracovných miest.

LESY SR, š. p., ako správca drobných vodných tokov, realizovali v roku 2011 práce súvisiace s protipovodňovými opatreniami. Na vykonávanie uvedených prác zamestnávateľ vytvoril 538 pracovných miest, ktoré obsadil zamestnancami – uchádzačmi o zamestnanie, evidovanými jednotlivými úradmi práce na obdobie 6 mesiacov. Z celkového priemerného prepočítaného počtu 538 zamestnancov bolo 468 uchádzačov zamestnávaných na náklady štátneho podniku LESY SR, š. p a pre 70 uchádzačov bolo 95% osobných nákladov uhrádzaných úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

6.6 Súhrnný lesnícky ekonomický účet

Súhrnný lesnícky ekonomický účet (SLEÚ) meria, popisuje a analyzuje tvorbu dôchodku LH prostredníctvom účtov produkcie, dôchodkov, podnikateľského zisku a kapitálových účtov. SLEÚ poskytuje informácie o vzniku statkov, ich použití a o ekonomických procesoch a vzťahoch odvetvia v rámci jednej účtovnej periódy. V roku 2007 sa zaviedol systém integrovaných environmentálnych a ekonomických účtov pre lesy (IEEAF), ktorý zohľadňuje aj ostatné faktory a hlavne poškodenie, resp. zlepšenie prírodného výrobného faktora. V rámci týchto integrovaných účtov sa produkcia LH rozšírila o hodnotu bežného prírastku dreva na pní, ktorý sa v danom roku nevyťažil.

Výsledky SLEÚ za rok 2011

Konečná produkcia odvetvia lesného hospodárstva dosiahla za rok 2011 hodnotu približne 509 mil. EUR. Hrubá pridaná hodnota odvetvia bola v uvedenom roku 223,4 mil. EUR, čistá pridaná hodnota takmer 194 mil. EUR. Čistý dôchodok zo samostatnej činnosti dosiahol hodnotu 69,26 mil. EUR a čistý zisk z podnikania hodnotu 48,4 mil. EUR. Jednotlivé údaje sú uvedené v tabuľke 6.6-1, ktorá je súčasťou príloh.

7. Organizačné a inštitucionálne usporiadanie lesníctva SR

7.1 Štátna správa lesného hospodárstva a štátny dozor v lesoch

Štátnu správu lesného hospodárstva (ŠSLH) vykonáva MPRV SR, ako ústredný orgán, 8 KLÚ a 40 OLÚ a vo vojenských lesoch Ministerstvo obrany SR – Vojenský lesný úrad.

Výkon ŠSLH sa uskutočňuje hlavne na základe ustanovení:

- zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiáli v znení zákona č.49/2011 Z. z.,
- zákona NR SR č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 72/2012 Z. z.,
- ďalších osobitných všeobecne záväzných právnych predpisov, v rámci ktorých orgány ŠSLHaP vystupujú najmä ako tzv. dotknuté orgány štátnej správy.

Podľa organizačného poriadku ministerstva výkon ŠSLH v roku 2011 zabezpečovala sekcia LHaSD. Okrem činností súvisiacich s výkonom ŠSLH podľa vyššie uvedených zákonov, SLHaSD vykonávala aj iné úkony, vyplývajúce z organizačného poriadku MPRV SR.

Na KLÚ sú najpočetnejšou agendou konania, týkajúce sa procesného rozhodovania podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok), najmä konania súvisiace s tvorbou a schvaľovaním programov starostlivosti o lesy a ich zmien, ako aj správne konania na úseku poľovníctva. Nemenej významnou činnosťou je poradenská činnosť na úseku lesného hospodárstva a poľovníctva a poskytovanie informácií. Súčasťou výkonu ŠSLH na KLÚ je aj vykonávanie štátneho dozoru v lesoch a v poľovníctve.

Na OLÚ tvoria na úseku štátnej správy lesného hospodárstva najpočetnejšiu agendu činnosti súvisiace s povoľovaním zásahov do integrity lesných pozemkov, vykonávaním štátneho dozoru v lesoch, povoľovaním výnimiek zo zakázaných činností v lesoch, riešenie priestupkov a iných správnych deliktov na úseku lesného hospodárstva, ako aj výkon kompetencií na úseku lesného reprodukčného materiálu, pozemkových spoločenstiev a poskytovanie poradenstva.

Na úseku štátnej správy poľovníctva na OLÚ patrí medzi najnáročnejšiu činnosť z hľadiska počtu podaní a ich zložitosti najmä koordinácia a riadenie chovu a lovu zveri, rozhodovanie o zmenách hraníc poľovných revírov a vykonávanie štátneho dozoru v poľovníctve.

KLÚ sú rozpočtové organizácie štátu zapojené finančnými vzťahmi na rozpočet ministerstva, ktoré v rámci svojich rozpočtov zabezpečujú výdavky aj na činnosť OLÚ. KLÚ sú služobnými úradmi štátnych zamestnancov, ktorí vykonávajú štátnu službu v KLÚ a v OLÚ v ich územnej pôsobnosti a sú zamestnávateľmi zamestnancov, ktorí vykonávajú práce vo verejnom záujme v KLÚ a v OLÚ v ich územnej pôsobnosti. Pôsobnosť KLÚ a OLÚ vyplýva z jednotlivých zákonov, ktoré sú uvedené vyššie.

Orgány štátnej správy lesného hospodárstva viedli v roku 2011 celkom 41 515 konaní, z čoho bolo 4 589 konaní podľa správneho poriadku a 36 926 konaní mimo režimu správneho poriadku. V tabuľke č. 7.1-1 je uvedený výber údajov o konaniach orgánov ŠS LH v roku 2011.

Rozsiahlu a náročnú činnosť štátnej správy lesného hospodárstva vykonáva od r. 2004, kedy boli opätovne konštituované KLÚ a OLÚ, čoraz menší počet zamestnancov. V súčasnosti je na týchto úradoch zamestnaných celkom 216 zamestnancov.

Za hlavné problémy na úseku štátnej správy lesného hospodárstva možno považovať:

- veľké množstvo účastníkov konaní v rozhodovacom procese,
- personálne poddimenzovanie vo vzťahu k činnostiam, ktoré zabezpečujú KLÚ a OLÚ,
- problematické zabezpečovanie odbornej správy v lesoch,
- nárast zaťaženia štátnych zamestnancov novými úlohami, vyplývajúcimi z iných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- nedofinancovanie činností súvisiacich so štátnym dozorom v lesoch a v poľovníctve,
- nedofinancovanie KLÚ vo vzťahu k prenájmu priestorov, materiálno-technickému vybaveniu, mzdám a obslužným činnostiam.

7.2 Vlastníctvo a obhospodarovanie lesov

Štruktúra a vývoj vlastníctva a užívania lesov Slovenskej republiky je uvedená v tabuľke č. 7.2-1 a 7.2-2. Vo vlastnícke štátu, v správe štátnych organizácií lesného hospodárstva SR bolo v roku 2011 790 844 ha porastovej pôdy, čo predstavuje 40,8 % z celkovej výmery porastovej pôdy. Štátne organizácie v tomto období obhospodarovali však 1 069 286 ha porastovej pôdy, čo je 55,1 % z celkovej porastovej pôdy. Ako uvádzajú prehľadové tabuľky o vývoji vlastníctva a užívania lesov SR, proces usporiadania vlastníckych a užívacích práv k lesným pozemkom podľa platných reštitučných zákonov prebieha aj naďalej a nie je možné stanoviť jeho ukončenie. V roku 2011 bolo na Slovensku 211 372 ha porastovej pôdy tzv. neznámych vlastníkov (nezistené vlastníctvo), čo predstavuje 10,9 % z celkovej výmery porastovej plochy.

Neštátne subjekty lesného hospodárstva vlastní a obhospodarujú lesy súkromné, spoločenské, cirkevné, obecné a lesy poľnohospodárskych družstiev. Vývoj a stav riešenia usporiadania vlastníckych a užívacích vzťahov k lesným pozemkom podľa jednotlivých druhov vlastníctva je každoročne podrobne uvádzaný v „Správe o transformácii vlastníckych a užívacích vzťahov k lesným pozemkom“ za príslušný rok a je zverejňovaný na internetovom portáli MPRV SR.

Z tabuliek uvedených v prílohe je zrejmé, že nie všetky pozemky vo vlastníctve neštátnych subjektov tieto subjekty aj obhospodarujú. Táto skutočnosť je spôsobená aj neukončeným procesom transformácie vlastníckych a užívacích vzťahov k lesným pozemkom. Lesné pozemky, ktoré sú predmetom transformácie vlastníckych a užívacích vzťahov, odovzdávajú vlastníkom povinné osoby - štátne organizácie lesného hospodárstva v gescii ministerstva a Ministerstva obrany SR. Povinnými osobami sú LESY SR, š. p., LPM Ulič, š. p., ŠL TANAP, Tatranská Lomnica a VLM SR - štátny podnik. Výmera neodovzdaných lesných pozemkov pozostáva z lesných pozemkov vo vlastníctve fyzických a právnických osôb, ktoré si svoje práva u povinných osôb uplatnili a sú v riešení, ďalej z lesných pozemkov vo vlastníctve neznámych fyzických osôb, fyzických osôb, ktorých pobyt nie je známy a osôb ktoré si svoje práva doteraz neuplatnili.

7.3 Subjekty hospodáriace a podnikajúce v lesoch

Štátne organizácie lesného hospodárstva

Lesné pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky obhospodarujú právnické osoby, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je MPRV SR: LESY SR, š. p., ŠL TANAP, Tatranská Lomnica a LPM Ulič, š. p. VLM SR - štátny podnik Pliešovce patria do pôsobnosti Ministerstva obrany SR. Medzi obhospodarovateľov lesných pozemkov vo vlastníctve Slovenskej republiky

patria aj stredné odborné školy lesnícke a Technická univerzita vo Zvolene, ktoré majú lesné pozemky prenajaté od LESOV SR, š. p. Štátne organizácie lesného hospodárstva obhospodarujú aj lesné pozemky tzv. neznámych vlastníkov, ako aj vlastníkov, ktorí si svoje užívacie práva z rôznych dôvodov neprevzali a lesné pozemky, ktoré majú v nájme od neštátnych subjektov.

Neštátne subjekty lesného hospodárstva

Na lesných pozemkoch, ktoré sú vo vlastníctve neštátnych subjektov (vlastníctvo súkromné, spoločenstevné, obecné, cirkevné a družstevné) hospodária ich vlastníci alebo vlastníci tieto pozemky dávajú do obhospodarovania iným právnickým alebo fyzickým osobám. Z tohto dôvodu na pozemkoch vo vlastníctve neštátnych subjektov hospodária aj štátne organizácie lesného hospodárstva a iné subjekty. Vzťah medzi vlastníkom lesného pozemku a jeho obhospodarovateľom je upravený zmluvou (napríklad nájomnou zmluvou).

7.4 Odborné organizácie lesného hospodárstva

Národné lesnícke centrum (NLC)

Zriaďovateľom NLC Zvolen, ako príspevkovej organizácie, je MPRV SR. Predmetom činnosti NLC v roku 2011 bolo najmä komplexné zabezpečenie úloh v oblasti lesníckeho výskumu, odbornej pomoci, správy dát, prípravy podkladov pre programy starostlivosti o lesy, tematického štátneho mapového diela pre lesné hospodárstvo, verejného obstarávania programov starostlivosti o lesy, vzdelávania a práce s verejnosťou, webové aplikácie a overovací projekt prípravy a návrhu komplexných a systémových preventívnych opatrení revitalizácie modelových povodí Studeného a Skalného potoka v lokalite Selice. Na uvedené činnosti MPRV SR uzatvorilo s NLC kontrakt v objeme 5 231 544,81 EUR s tým, že 50 000,00 EUR bolo viazaných. Okrem prostriedkov z kontraktu NLC si zabezpečilo príjmy z predaja vlastných služieb a výrobkov, z bežných transferov od ostatných subjektov verejnej správy i mimo verejnej správy a z ostatných činností (predaj majetku, rezervy, ostatné finančné výnosy). Výsledok hospodárenia po zdanení predstavoval za rok 2011 zisk vo výške 8 471,08 EUR.

Technická univerzita Zvolen

Technická univerzita vo Zvolene rozvíja vedecké bádanie a na jeho základe poskytuje vysokoškolské vzdelávanie. V oblasti výskumu naplňa svoje poslanie riešením výskumných projektov a programov národného a medzinárodného charakteru, najmä v oblastiach lesníckych vied, inžinierstva a technológie, environmentalistiky a ekológie, strojárstva, ekonómie a manažmentu. V oblasti vzdelávania naplňa svoje poslanie v študijných odboroch lesníctvo, drevárstvo, ekológia a environmentalistika, výrobná technika, ale aj v príbuzných umeleckých, ekonomických, prírodovedeckých a technických odboroch so zvýšeným dôrazom na zastúpenie programov druhého a tretieho stupňa štúdia.

Ústav ekológie lesa SAV

Ústav je orientovaný na komplexný základný a teoreticko-metodologický výskum ekológie a biológie introdukovaných a domácich drevín a ďalších organizmov s ich ekosystémami. Ide predovšetkým o poznávanie dlhodobých zmien a procesov významných pre stabilitu, štruktúru, produkciu a ochranu ekosystémov a ich zložiek. Predmetom výskumu sú prirodzené a antropicky ovplyvnené ekosystémy, ich dynamika, zložky, režimy, prvky a ich vzťahy. Sleduje sa vplyv antropogénnej záťaže na stabilitu, vitalitu a zdravotný stav lesných ekosystémov v nadväznosti

na hodnotenie dynamiky pedologických, fytocenologických, fenologických, ekofyziologických a ekotoxikologických zmien.

Slovenská lesnícka komora (SLsK)

Slovenská lesnícka komora je neštátna, nepolitická a samosprávna inštitúcia. Komora presadzuje a obhajuje oprávnené, profesijné, sociálne a hospodárske záujmy svojich členov. SLsK spolupracuje so štátnymi orgánmi, orgánmi samospráv, mimovládnyimi organizáciami a inými právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi v oblasti lesníctva a životného prostredia. Podieľa sa na tvorbe a uskutočňovaní hospodárskej, ekologickej a sociálnej politiky v lesníctve, pri príprave koncepcií rozvoja lesníctva, všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení na ich vykonanie.

Združenie vlastníkov neštátnych lesov (ZVNL)

Združenie vlastníkov neštátnych lesov je občianske združenie, ktoré zastupuje vlastníkov neštátnych lesov. Koordináciou postupu pri presadzovaní svojich požiadaviek je poverená Rada združení vlastníkov neštátnych lesov (RZVNL), ktorá zastupuje Úniu regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska, Združenie obecných lesov SR, Úniu diecéznych lesov na Slovensku a Združenie vlastníkov spoločenstevných a súkromných lesov Banskobystrického kraja.

8. Medzinárodné aktivity v oblasti lesníctva

Najvýznamnejšie procesy, aktivity a iniciatívy spadajúce do rámca medzinárodných lesníckych politík, resp. politík súvisiacich s lesmi a lesným hospodárstvom, ktoré boli realizované v roku 2011 a na ktorých aktívne participovalo MPRV SR.

Európska únia

V zmysle ustanovení nariadenia európskeho parlamentu a Rady č. 995/2010, ktorým sa ustanovili povinnosti hospodárskych subjektov umiestňujúcich drevo a výrobky z dreva na trh, pokračovala príprava delegovaného aktu a vykonávacieho predpisu k tomuto nariadeniu v rámci Výboru pre vymáhateľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT). Základným cieľom nariadenia je posilnenie súčasného rámca politík európskej únie a podpora medzinárodného politického rámca v boji proti nezákonnej ťažbe dreva a s ňou súvisiacemu obchodu.

Konferencie ministrov o ochrane lesov v Európe (FOREST EUROPE)

V termíne 14. až 16. júna 2011 sa v Osle v Nórskom kráľovstve uskutočnila šiesta Konferencia ministrov o ochrane lesov v Európe. V rámci konferencie boli prijaté rozhodnutia o ďalšom strategickom smerovaní politického procesu FOREST EUROPE, ako aj o zahájení rokovaní o právne záväznej dohode o lesoch v Európe a vytvorení príslušného Medzivládneho negociačného výboru (INC). Z týchto dôvodov je možné považovať konferenciu za významný medzník vo vývoji lesníckych politík v Európe. Konkrétne išlo o prijatie a podpis nasledovných dokumentov:

- **rozhodnutie ministrov z Osla „Európske lesy 2020“**, ktoré stanovuje víziu, strategické a operatívne ciele pre európske lesy a lesné hospodárstvo do roku 2020, ako aj opatrenia na európskej a národnej úrovni,

- **mandát ministrov z Osla pre rokovania o právne záväznej dohode o lesoch v Európe**, ktorého súčasťou sú procedurálne pravidlá Medzivládneho negociačného výboru (INC) pre prípravu právne záväznej dohody.

Slovenská republika, ako jedna zo signatárskych strán procesu FOREST EUROPE, podpísala oba vyššie uvedené dokumenty.

Fórum Organizácie Spojených národov o lesoch (UNFF)

Deviate zasadnutie Fóra Organizácie Spojených národov o lesoch (UNFF 9) sa uskutočnilo v termíne 24. januára až 4. februára 2011 v New Yorku. Hlavnou témou zasadnutia bol slogan „Lesy pre ľudí, pri podpore živobytia a v boji proti chudobe“. Integrálnou súčasťou zasadnutia bol tzv. segment na vysokej úrovni, ktorý sa uskutočnil 2. a 3. februára 2011. V rámci segmentu na vysokej úrovni bol oficiálne zahájený Medzinárodný rok lesov 2011.

V rámci zasadnutia UNFF 9 boli prijaté 2 hlavné výstupy:

- deklarácia ministrov pri príležitosti zahájenia Medzinárodného roku lesov,
- súhrnná rezolúcia „Lesy pre ľudí, pri podpore živobytia a v boji proti chudobe“.

Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatský dohovor)

MPRV SR na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 315/2011 podpísal dňa 27. Mája 2011 **Protokol o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát**. Protokol bol prijatý na 3. zasadnutí Konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát, ktoré sa uskutočnilo v termíne 25. - 27. mája 2011 v Bratislave.

9. Spracovanie dreva

9.1 Drevospracujúci priemysel, základné údaje drevospracujúceho priemyslu

Na Slovensku pretrvávajú kapacitné problémy pri spracovaní bukovej a dubovej guľatiny domácimi spracovateľmi dreva, ako aj s ich schopnosťou vyššieho zhodnotenia listnatej suroviny. Vyrábajú sa najmä rezivo a polotovary pre nábytkársky priemysel, parkety a ďalšie výrobky s nižšou pridanou hodnotou. K najväčším spracovateľom patria Less Timber, Beky Snina a Quercus Lučenec. Rezivo vyrába ďalších približne 40 malých spracovateľov dreva. Vzhľadom na nižšiu efektívnosť spracovania dreva sú domáce podniky väčšinou subdodávateľmi zahraničných firiem. Na Slovensku pretrváva zvýšený dopyt po listnatom vlákňinovom dreve, ktorý je čiastočne krytý dovozmi.

Vývoj a súčasný stav drevospracujúceho priemyslu podľa vybraných ukazovateľov sa uvádza v tabuľkách v prílohe.

Celkový objem dodávok a tuzemské dodávky bukovej guľatiny sú na úrovni roku 2010. K nárastu o 39 tis. m³ došlo v celkovom exporte (t. j. o 37,8 %), dovoz sa zvýšil o 3,3 tis. m³, t. j. o 145 % oproti roku 2010. V porovnaní s rokom 2010 došlo k zvýšeniu dodávok bukovej vlákňiny o 216,4 tis. m³ a vlastnej spotreby o 204,2 tis. m³. Jej celkový export vzrástol o 12,2 tis. m³, import poklesol o cca 3 tis. m³. V porovnaní s predchádzajúcim rokom u dubovej guľatiny došlo k zvýšeniu celkových dodávok o 49,8 tis. m³, tuzemské dodávky vzrástli o 56,2 tis. m³ a priamy vývoz sa znížil o 5,8 tis. m³. Export vzrástol oproti roku 2010 o 37,1 tis. m³, t. j. o 174 %. Pri dubovej vlákňine v porovnaní s rokom 2010 došlo k zvýšeniu celkových dodávok o 21,4 tis. m³ a jej celkový vývoz klesol o 4,8 tis. m³, t. j. o 26,4 %, dovoz vzrástol o 14,7 tis. m³, t. j. o 34 %.

LESY SR, š. p. využívajú rôzne formy predaja surového dreva a časť produkcie LESY SR, š. p. je realizovaná prostredníctvom elektronických aukcií dreva, ako jednej z objektívnych foriem predaja, ktorá by mala zabezpečiť transparentnosť predaja dreva, podporu pokrytia spracovateľských kapacít domácich odberateľov, zníženie exportu dreva a využitie domácej suroviny slovenskými spracovateľskými kapacitami, s dôrazom na zvýšenie zamestnanosti.

9.2 Využitie dreva na energetické účely

Hlavnými zdrojmi dreva vhodného na energetické využitie sú porasty drevín na lesných pozemkoch a odpady po mechanickom a chemickom spracovaní dreva. Ďalšími zdrojmi sú porasty na nelesných pozemkoch a komunálny drevený odpad. Zásoba dreva na lesných pozemkoch v roku 2011 dosiahla 465 mil. m³ hrubiny bez kôry. Potenciál stromovej biomasy vhodnej na energetické využitie v uvedenom roku dosiahol hodnotu cca 2,5 mil. ton. Na zvyšovanie využiteľného potenciálu palivovej lesnej biomasy má vplyv vývoj vekovej štruktúry a drevinového zloženia porastov. Do roku 2050 sa predpokladá zvýšenie ročného využiteľného potenciálu na 3,2 mil. ton.

Vplyvom vzrastajúceho dopytu sa bude zvyšovať najmä produkcia lesných palivových štiepok z korunových častí stromov a stromovej biomasy výchovných ťažieb. Produkcia palivovej dendromasy z odpadov po spracovaní dreva sa v porovnaní z predchádzajúcim obdobím mierne zvýšila najmä z dôvodu vzrastajúceho dopytu. Ročná vlastná spotreba biomasy v roku 2011 bola 1,3 mil. ton a dodávky na domáci a zahraničný trh vo forme štiepok, jemnozrnných a kusových odpadov peliet a brikiet dosiahli 0,4 mil. ton.

Väčšie využitie palivovej drevnej biomasy v súčasnosti limitujú právne predpisy, ktoré určujú produkciu v porastoch drevín na nevyužívaných poľnohospodárskych pozemkoch (biele plochy) a tiež zakladanie energetických porastov. V roku 2011 sa zvýšila intenzita obnovy brehových porastov a ostatných líniových výsadiel. Celková ročná produkcia palivovej drevnej biomasy z nelesných pozemkov dosiahla 0,1 mil. ton.

V roku 2011 boli uvedené do prevádzky ďalšie energetické zdroje na využívanie drevnej biomasy, napr. v Topoľčanoch, Banskej Bystrici, Veľkom Krtíši a Žarnovici. Najväčšími odberateľmi sú Hofatex Banská Bystrica, Tepelná technika Bardejov, Zvolenská teplárenská Zvolen, Martinská teplárenská Martin, Biopalivo Nová Dubnica. Celková ročná spotreba palivovej dendromasy v centrálnych zdrojoch tepla na vykurovanie sídel, dosiahla 500 tis. ton. Z lesného hospodárstva sa dodalo približne 270 tis. ton štiepok, čo predstavovalo cca 54 % uvedenej spotreby, zvyšok tvorili dodávky spracovateľov dreva a ostatné zdroje. Pretrváva veľký záujem o palivovú drevenú biomasu u obyvateľstva vo forme palivového dreva, kusových drevených odpadov a postupne aj peliet.

Rýchlejšiemu a efektívnejšiemu uplatneniu lesnej palivovej biomasy bráni nedostatok vhodných ťažbovo-výrobných technológií, nesúlad miesta jej produkcie a spotreby a chýbajúca spoločná stratégia produkcie a využívania biomasy. To spôsobuje zníženú ekonomickú dostupnosť zdrojov na lesných pozemkoch a zvýšené využívanie tzv. zameniteľných sortimentov dreva na energetické účely.

V roku 2011 vyrobil š. p. LESY SR – OZ Biomasa 160 tis. t palivových štiepok, čo bolo približne 60 % celkovej výroby na lesných pozemkoch. V uvedenom roku sa vyviezlo do zahraničia cca 5 tis. t štiepok, najmä do Českej republiky. Ročná výroba štiepok v podniku sa pohybuje v rozpätí 130 až 180 tis. t v závislosti na výškach ročných ťažieb, ich štruktúre a lokalizácii, pričom významný vplyv majú náhodné ťažby.

Predpokladá sa rast dopytu po palivových štiepkach. Výška ich produkcie v rámci podniku závisí okrem uvedených faktorov aj od schopnosti financovania nákupu potrebnej techniky. V roku 2012 je plánovaná produkcia 130 tis. t štiepok.

10. Odvetvia a činnosti súvisiace s lesmi a ich funkciami

10.1 Chránené územia medzinárodného významu

Európska sústava chránených území NATURA 2000

Z chránených vtáčích území (CHVÚ) navrhnutých uznesením vlády SR č. 345 z 25. mája 2010 k zmene a doplneniu Národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území, boli v priebehu roka 2011 všeobecne záväznými právnymi predpismi Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky vyhlásené tri CHVÚ. Súhrnná výmera CHVÚ sa tak zvýšila z cca 1 237 313 ha na 1 287 296 ha. Výmera lesných porastov v nich predstavuje cca 822 997 ha (64,1 %). I napriek skutočnosti, že v rámci tejto kategórie chránených území sa deklaruje, že výrazne neobmedzujú bežné obhospodarovanie lesov, v mnohých prípadoch (vytyčovanie ochranných pásiem okolo hniezdných stromov, využívanie lesnej dopravnej siete a pod.) obmedzujú činnosti súvisiace so zabezpečovaním riadnej starostlivosti o lesy.

Uznesením vlády SR č. 577 z 31. 8. 2011 k aktualizácii národného zoznamu území európskeho významu došlo k rozšíreniu území európskeho významu (ÚEV) o 97 nových lokalít. Súčasne došlo k spresneniu hraníc viacerých ÚEV a zrušeniu návrhu 5 SKUEV (z dôvodu vedeckého omylu pri navrhovaní). Celková výmera navrhovaných ÚEV sa tým zvýšila z 571 305 ha na 584 353 ha. Celkový podiel ÚEV z výmery Slovenskej republiky sa zvýšil z 11,7 % na 11,9 %. Podiel lesných pozemkov z celkovej výmery ÚEV je 503 943 ha (86,2 %).

V roku 2011 pokračovalo aj vyhlasovanie ÚEV, neprekrývajúcich sa s národnou sieťou CHÚ, za územia jednotlivých kategórií chránených území podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (zákon o ochrane prírody). V rámci toho bolo 13 ÚEV vyhlásených za chránené areály (ďalej CHA) a prírodné rezervácie (PR), čím došlo k zvýšeniu stupňa ich ochrany, a tým aj obmedzení, v porovnaní s predchádzajúcim stavom. V súvislosti s týmto trendom vyhlasovania ÚEV je možné očakávať nárast výmer podliehajúcim obmedzeniam štvrtého a piateho stupňa ochrany.

Prekryvy siete NATURA 2000 a národnej sústavy CHÚ

Celková výmera území európskej siete NATURA 2000 (prekrývajúce sa lokality ÚEV a CHVÚ sú započítané len raz) na Slovensku je 1 444 600 ha. Prekryv území európskej siete NATURA 2000 s národnou sieťou CHÚ je 784 544 ha.

Celý tento systém je pre obhospodarovateľa lesa značne neprehľadný. Na prekrývajúcich sa územiach sa prelínajú požiadavky a obmedzenia vyplývajúce zo zákona o ochrane prírody a krajiny s požiadavkami vyplývajúcimi z európskych smerníc. Tieto sú často rozdielne, s inými spôsobmi udeľovania súhlasov a výnimiek potrebných pre riadne obhospodarovanie lesov, niekedy dokonca navzájom protichodné. Z hľadiska komplexného pohľadu na komplikovanosť systému ochrany prírody treba pripomenúť aj skutočnosť, že národná sústava chránených území a sieť NATURA 2000 sa na mnohých miestach prekrýva aj s územiami chránenými na základe ďalších záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov o ochrane prírody (napr. biosférické rezervácie, Ramsarské lokality, územia prírodného dedičstva UNESCO, Karpatský dohovor).

10.2 Chránené územia Slovenska – národná sústava

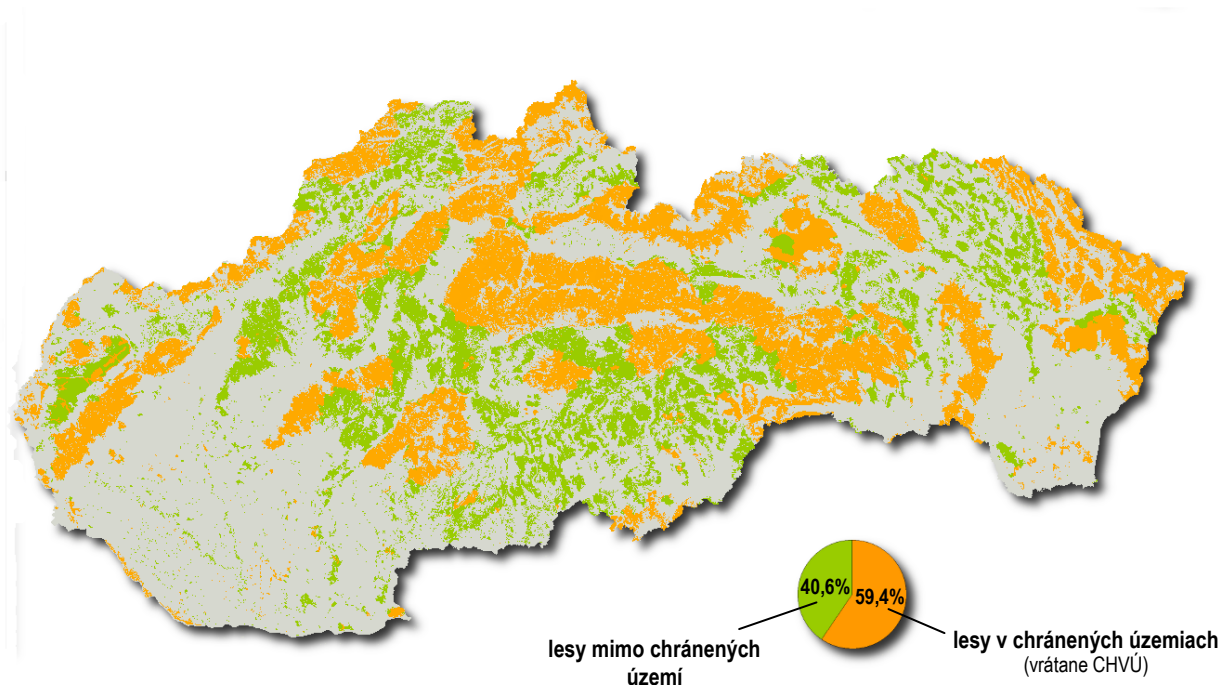
Výmera národnej sústavy chránených území, reprezentovanej národnými parkmi a chránenými krajinnými oblasťami (veľkoplošné chránené územia – VCHÚ), prírodnými rezerváciami, národnými prírodnými rezerváciami, prírodnými pamiatkami, národnými

prírodnými pamiatkami a chránenými areálmi (maloplošné chránené územia – MCHÚ) sa v uplynulom období výrazne nezmenila. V roku 2011 bolo v kategóriách MCHÚ vyhlásených 3 160 ha lokalít, ktoré sú súčasťou v národného zoznamu ÚEV (CHA Soví les), CHA Kotlina, CHA Rudava, PR Palárikovské lúky, CHA Oborínske jamy, CHA Veľký kopec (pôvodný názov Vysoká), CHA Slaná, CHA Lúky pod Ukorovou, CHA Lúky pod cintorínom, CHA Bahno, PR Jasenácke, CHA Mešterova lúka, PR Orlovské vršky). Na týchto lokalitách došlo k sprísneniu ochrany a uplatneniu väčších obmedzení v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Len časť výmery uvedených území je tvorená lesnými pozemkami.

Vyhláškami o aktualizácii 5 CHÚ došlo k zvýšeniu výmery NPR Zelenka o 59,16 ha (tiež ide o prekryt so sústavou NATURA 2000) a vyhláseniu ochranných pásiem 2 jaskýň s rozlohou spolu 729,85 ha.

Súčasne došlo k zrušeniu 18 CHÚ s rozlohou spolu 114,82 ha, nakoľko však šlo o chránené parky, záhrady a dve prírodné pamiatky, lesných pozemkov sa toto zrušenie prakticky nedotklo. Súčasná výmera MCHÚ je 107 590, z toho mimo VCHÚ sa nachádza 29 217 ha. Pri celkovej výmere VCHÚ 1 110 599 ha je prekryv s MCHÚ na výmere 78 373 ha.

Lesy s hospodárením obmedzeným jednou alebo viacerými kategóriami CHÚ

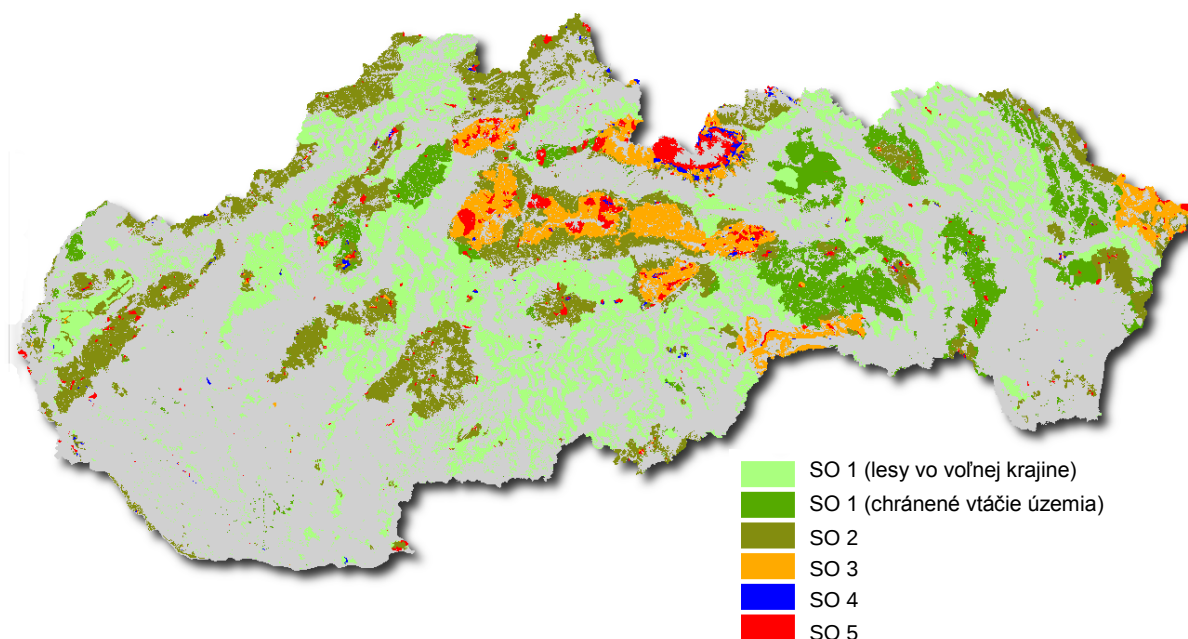
Zdroj: MŽP SR, 2011, NLC-ÚLZI 2011
Vypracoval: NLC-LVÚ, 2011

Stupne ochrany

Aktivity človeka v jednotlivých CHÚ (s výnimkou CHVÚ) sú ovplyvňované obmedzeniami stanovenými zákonom o ochrane prírody a krajiny pre druhý, tretí, štvrtý a piaty stupeň ochrany. Prvý stupeň ochrany s najmenšími obmedzeniami, platí pre tzv. voľnú krajinu mimo CHÚ. So zvyšovaním sa stupňa ochrany sa rozsah obmedzení rozširuje. Obhospodarovanie lesa je však celkom vylúčené v najprísnejšom (piatom) stupni ochrany. Taxatívne preberanie obmedzení bežného manažmentu lesov v mnohých prípadoch spôsobuje problémy nielen pre obhospodarovateľa lesa, ale aj z hľadiska zabezpečenia priaznivého stavu predmetu ochrany. V súčasnosti stupne ochrany nie sú kompatibilné s princípmi ochrany siete NATURA 2000, ktoré

sú značne pružnejšie a vyžadujú posudzovanie každého zásahu do územia z pohľadu ochrany druhov a/alebo biotopov, pre ochranu ktorých bolo dané územie vyhlásené.

Stupne ochrany na lesných pozemkoch (aktualizované o zmeny v r. 2010, 2011)

Zdroj: MŽP SR, 2011, NLC-ÚLZI 2011

Vypracoval: NLC-LVÚ, 2011

10.3 Dopad obmedzení z dôvodu ochrany prírody na realizáciu opatrení ochrany lesa

Obhospodarovateľ lesa je povinný vykonávať preventívne opatrenia s cieľom predchádzať poškodeniu lesa a vykonávať ochranné a obranné opatrenia pred škodami spôsobenými škodlivými činiteľmi. V chránených s 5. stupňom ochrany má túto povinnosť len po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny o povolení výnimky. V prípade nepovolenia výnimky opatrenia na zabránenie šírenia škodcov z území s piatym stupňom ochrany je povinná zabezpečiť organizácia ochrany prírody. Postup pre splnenie si tejto povinnosti upravuje „Spoločné usmernenie Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva životného prostredia SR na realizáciu opatrení podľa § 28 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov“.

V intenciách spoločného usmernenia bolo v roku 2011 predložených a lesníckou ochranárskou službou posúdených 32 návrhov opatrení na ochranu lesa (20 návrhov od štátnych organizácií lesného hospodárstva a 12 návrhov od neštátneho lesníckeho sektoru) proti šíreniu škodlivých činiteľov z území s piatym stupňom ochrany prírody. Opatrenia sa vzťahovali na 52 chránených území s 5. stupňom ochrany.

Celkové náklady na vykonanie opatrení boli vyčíslené v objeme 661 031,25 EUR. Napriek skutočnosti, že zabezpečenie realizácie týchto opatrení je zákonnou povinnosťou organizácie ochrany prírody a krajiny, opatrenia na ochranu lesa neboli v roku 2011 touto organizáciou finančne zabezpečené. V súvislosti s tým boli podané oprávnenými osobami (obhospodarovateľmi lesov) podania na orgány štátnej správy lesného hospodárstva vo veci neplnenia si povinností ustanovených zákonom o lesoch. V roku 2011 bolo na úrovni orgánov štátnej správy lesného hospodárstva vedených 7 správnych konaní v súvislosti s neplnením si povinností organizácie ochrany prírody podľa § 28 ods. 3 zákona o lesoch. V rámci týchto konaní boli uložené pokuty

v objeme 5 600 EUR a zároveň, na základe rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorým tento zrušil rozhodnutie druhostupňového orgánu štátnej správy lesného hospodárstva a zaviazal ho na odstránenie procesných chýb rozhodnutia, bola uložená pokuta vo výške 30 000 EUR. Organizácia ochrany prírody vo viacerých prípadoch uplatnila podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia súdom, pričom však príslušné krajské súdy vo svojich rozsudkoch buď žaloby zamietli (Krajský súd v Banskej Bystrici) alebo rozhodli o zrušení rozhodnutia orgánu štátnej správy lesného hospodárstva a vrátil vec na ďalšie konanie, v ktorom zaviazali správny orgán odstránením procesných chýb.

Dobudovávaním siete chránených území na Slovensku dochádza k zvyšovaniu majetkovej ujmy a ďalších finančných a sociálno-ekonomických dopadov ochrany prírody na vlastníkov a obhospodarovateľov lesa, ako aj možnosti rozvoja aktivít sektorov súvisiacich s lesným hospodárstvom (napr. spracovanie dreva). Táto skutočnosť ovplyvňuje zároveň aj možnosti rozvoja marginálnych oblastí, v rámci ktorých lesné hospodárstvo a súvisiace hospodárske odvetvia sú významným faktorom rozvoja vidieka. Sociálno-ekonomické dopady, vyplývajúce z ročného objemu dreva, ktoré z dôvodu obmedzení ochrany prírody a krajiny nebolo možné spracovať, boli v roku 2011 vykalkulované v objeme 169,267mil. EUR.

10.4 Les a voda, lesnícko-technické meliorácie a drobné vodné toky

Funkcie lesa vo vzťahu ku kolobehu vody

Les má významný vplyv na kolobeh vody v krajine a na kvalitu vodných zdrojov. Je to dané najmä jeho schopnosťou minimalizovať povrchový odtok a brániť erózii pôdy, čím sa zlepšuje vsakovanie zrážok do podzemných pôd a do istej miery, znižuje riziko povodní, ako aj obsah splavenín v povrchových vodách. K dočasnému zníženiu ich priaznivého pôsobenia môže dôjsť v prvých rokoch po obnove lesných porastov. Všetky lesy do istej miery plnia funkcie súvisiace s vodou, ich význam je najväčší na strmých svahoch, vo vyšších polohách (pramenné oblasti vodných tokov) a v okolí zdrojov pitnej vody. Do týchto oblastí sa sústreďujú požiadavky vodohospodárov na vyhlásenie lesov osobitného určenia s vodoochrannou funkciou (lesy v ochranných pásmach vodných zdrojov). Podiel lesov osobitného určenia s vodoochrannou funkciou v posledných rokoch stagnuje, prípadne mierne klesá, navzdory skutočnosti, že význam hydrických funkcií lesa pre spoločnosť sa zvyšuje. Výmera lesov s prvoradou vodohospodárskou funkciou je 73 212 ha, čo je 3,8 % výmery lesov na Slovensku.

Lesníckotechnické meliorácie a drobné vodné toky.

Dĺžka vodných tokov na Slovensku je 61,1 tis. km, z toho v správe štátnych organizácií LH je takmer 19 tis. km drobných vodných tokov (DVT), ktoré pretekajú nielen lesom, ale aj intravilánom obcí a poľnohospodárskou krajinou. Dĺžka spravovaných DVT na lesných pozemkoch je 13 538,05 km, mimo lesných pozemkov 4 224,39 km a v intraviláne obcí 1 226,42 km. Prehľad o celkovej dĺžke spravovaných DVT, prehľad o delimitácii a o dĺžke DVT daných do výpožičky alebo prenájmu obciam je uvedený v tabuľke č. 10.4-1.

Rozhodnutiami o určení správcovstva vodných tokov v roku 1997 bol správcom časti vodných tokov, na ktorých boli správcami štátne organizácie lesov, určený Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Delimitácia nebola ukončená najmä z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom pod vodnými stavbami, bez čoho preberajúca organizácia odmieta prevziať vodný tok. Časti DVT pretekajúcich obcou sa v prípade záujmu odovzdáva do výpožičky alebo prenájmu obce, ktorá má potenciálne väčšiu šancu získať finančné zdroje na ich reguláciu resp. vybudovanie protipovodňovej ochrany.

Z prostriedkov na opravu a údržbu sa veľká väčšina využíva na odstraňovanie následkov povodní. Investičné akcie určené najmä na ochranu pred povodňami sú realizované len vo veľmi obmedzenom rozsahu v rámci finančných možností organizácií. Náklady na práce súvisiace s lesníckotechnickými melioráciami, zahrádzaním bystrín a ochranou vodného režimu sú uvedené v tabuľke č. 10.4-2.

10.5 Líniové stavby

Vzhľadom na veľkú lesnatosť Slovenska sa značná časť líniových stavieb nachádza na lesných pozemkoch. Tvorí ich nadzemné a podzemné vedenie rozvodov elektrickej energie a podzemné potrubné produktovody na dopravu plynu, ropy a vody. Podľa údajov NLC – ÚLZI Zvolen, líniové stavby zaberajú 6 595 ha lesných pozemkov, z čoho najväčšia výmera pripadá na elektrovody – 6 097 ha a plynovody 435 ha.

Líniové stavby na území Slovenska vznikli v minulosti, najmä v 60., 70. a 80. rokoch minulého storočia a v súčasnosti lesné pozemky dotknuté líniovými stavbami tvoria plochy bezlesia, čo spôsobuje vlastníkom a obhospodarovateľom týchto pozemkov ekonomické straty – majetkovú ujmu, najmä z dôvodu obmedzenia plného využitia drevoprodukčnej funkcie lesov.

Väčšina líniových stavieb v súčasnosti zaťažuje lesné pozemky vecným bremenom vzniknutým zo zákona v minulosti, čo spôsobuje problémy pri doriešení úhrady uvedenej majetkovej ujmy pre vlastníkov a obhospodarovateľov lesa zo strany prevádzkovateľov líniových stavieb.

10.6 Poľovníctvo

Sumárne údaje za poľovne revíry SR

V roku 2011 bolo na Slovensku evidovaných 1859 poľovných revírov. Priemerná výmera poľovných revírov v roku 2011 bola 2 401 ha. Celková výmera poľovnej plochy je 4 463 tis. ha, z toho poľnohospodárskej pôdy je 2 358 tis. ha, lesných pozemkov 1 994 tis. ha, vodných plôch 50 tis. ha a ostatných plôch 20 tis. ha.

Hlavné druhy poľovnej zveri

Aj v roku 2011 pokračovalo nežiaduce zvyšovanie jarných kmeňových stavov (JKS) raticovej zveri. Zvyšovanie stavov zveri sa prejavuje nárastom škôd spôsobených zverou na lesných porastoch a poľnohospodárskych kultúrach. Odstrel raticovej zveri bol v roku 2011 síce vyšší ako v predchádzajúcom roku, napriek tomu sa nesplnil plán odstrelu. Pri malej zveri dochádza neustále k poklesu jarných kmeňových stavov a to najmä u zveri bažantej a zajačej.

Ostatné druhy zveri

Podľa Poľovníckej štatistickej ročenky SR sa početnosť veľkých šeliem oproti minulému roku zvýšila. Výrazný nárast populácie bol zaznamenaný u bobra vodného, a to o 36 %, ktorého populácia na Slovensku v roku 2011 predstavovala 629 jedincov.

Škody spôsobené raticovou zverou a veľkými šelmami

V roku 2011 boli na lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve zaznamenané škody spôsobené raticovou zverou vo výške 1 112 tis. EUR, z tejto sumy bolo uhradených cca 12 % škôd vo výške 141 tis. EUR (Tab. 10.3-4).

Pri veľkých šelmách boli vyčíslené spôsobené škody vo výške 783 tis. EUR, z čoho škody spôsobené vlkom dravým boli vo výške 502 tis. EUR, medveďom hnedým 100 tis. EUR a rys ostrovid spôsobil škody vo výške 138 tis. EUR. Z celkovej výšky škôd na poľnohospodárstvo, záhradkárstvo a včelárstvo pripadá 89 tis. EUR a na lesné hospodárstvo (strhnutú zver) až 684 tis. EUR. Z celkovo vzniknutých škôd spôsobenými veľkými šelmami bolo uhradených 38 tis. EUR. V roku 2011 bolo zaznamenaných spolu 40 útokov medveďa hnedého na človeka, z toho 36 nedokončených a 4 dokončené.

Podľa údajov Ministerstva životného prostredia SR boli v roku 2011 požiadané orgány štátnej správy ochrany prírody o náhradu škôd spôsobených veľkými šelmami (medveď, vlk, rys) na domácich zvieratách, včelstvách, plodinách a zdraví človeka vo výške spolu 90 661,82 EUR a na zveri (žiadosť podali iba dva subjekty) vo výške 1 593,48 EUR. Výška priznanej a reálne vyplatennej škody bola na domácich zvieratách, včelstvách, plodinách a zdraví človeka vo výške 89656,72 EUR a na zveri vo výške 1 593,48 EUR. Celkovo bola orgánmi štátnej správy ochrany prírody v roku 2011 vyplatená žiadateľom náhrada za škody spôsobené veľkými šelmami vo výške 91 250,20 EUR. Podľa vyjadrenia MŽP SR výška škody na zveri vykazovaná v poľovníckej štatistike je výrazne nadhodnotená a MŽP SR nenesie zodpovednosť za to, že pri tak vysokej celkovej škode na zveri (684 tis. EUR), iba dva subjekty požiadali o jej náhradu.

10.7 Rozvoj vidieka

Vidiecky charakter SR sa odvíja najmä od prírodných podmienok, kde najmä nadmorská výška a horský charakter krajiny predurčujú systém centier osídlenia, ktoré sú väčšinou typicky vidiecke. Sídelná sieť je v SR veľmi rozdrobená. Tvorí ju 2 891 obcí, z toho 2581 obcí má vidiecky charakter, to znamená že hustota osídlenia v nich je nižšia ako 150 obyvateľov na 1 km².

Vidiekosť krajiny je determinovaná hustotou osídlenia. Prevažne vidiecke regióny sú tie, kde viac ako 50 % obyvateľstva regiónu žije vo vidieckych obciach s hustotou osídlenia nižšou ako 150 obyvateľov na km², ostatné vidiecke regióny sú tie, kde vo vidieckych obciach žije 15 – 50 % obyvateľstva regiónu, prevažne mestské regióny sú tie, kde menej ako 15 % obyvateľstva žije vo vidieckych obciach.

Na úrovni NUTS-III (kraje) má SR dva prevažne vidiecke regióny Banskobystrický kraj a Nitriansky kraj. Päť krajov patrí do skupiny ostatných vidieckych regiónov, Trnavský kraj, Prešovský kraj, Žilinský kraj, Košický kraj, Trenčiansky kraj. Prevažne mestským regiónom je Bratislavský kraj.

Rozvoj vidieka je kľúčovým nástrojom na reštrukturalizáciu primárnych sektorov poľnohospodárstva a lesníctva a na podporu diverzifikácie a obnovy vidieckych oblastí. Lesy sú neoddeliteľnou súčasťou vidieckej krajiny a správne využívanie ich funkcií môže pomôcť v súlade s Lisabonskou stratégiou k vyššej pridanej hodnote, k flexibilnejšej ekonomike a v konečnom dôsledku aj k trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov. Keďže 41% územia Slovenska pokrývajú lesy, rozvoj lesníctva nemalou mierou prispieva k rozvoju vidieka. Rozvoj vidieka podporujú krajiny európskeho spoločenstva v rokoch 2007–2013 z európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EAFRD). V súčasnosti sa opatrenia zamerané na trvalo udržateľný rozvoj vidieka na Slovensku realizujú prostredníctvom programového dokumentu Program rozvoja vidieka SR 2007-2013. Z 27 opatrení a 20 podopatrení je podpora lesníctva sústredená do 5 lesníckych opatrení:

Opatrenie 1.2.2. *Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov*

Opatrenie 2.2.1. *Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy*

Opatrenie 2.2.4. *Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda*

Opatrenie 2.2.5. *Lesnícko-environmentálne platby*

Podopatrienie Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov

Podopatrienie Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov

Opatrenie 2.2.6 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení.

Ďalšie 3 opatrenia odvetvia lesníctva podporujú čiastočne či už priamo, prípadne nepriamo.

Nosnými opatreniami, čo do významu alokovanej finančnej čiastky i záujmu obhospodarovateľov lesa, sú opatrenia 1.2.2. Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov a 2.2.6. Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení.

11. Závery a odporúčania

Realizovať opatrenia na zlepšenie ekonomického postavenia lesníctva

Priaznivý trend vývoja ekonomických ukazovateľov LH, ktorý sa prvý raz prejavil v roku 2010, bol zachovaný i v roku 2011. Na priaznivý vývoj hospodárskeho výsledku vplývali najmä zvýšenie priemerného speňaženia sortimentov surového dreva vplyvom zvýšeného dopytu po dreve (zníženie ťažby a predaja dreva v štátnych podnikoch), zvýšený predaj dreva neštátnych lesných podnikov (pokračovanie spracovania kalamitných smrekových porastov), ako aj úsporných opatrení v nákladových činnostiach (napr. v oblasti režijných nákladov). Tržby a výnosy lesného hospodárstva v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 stúpili o 13,7 %, z toho tržby za drevo stúpili o 15,0 %. Investície v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 ostali na približne rovnakej úrovni.

Nadalej pretrváva nepriaznivý stav v diverzifikácii výroby. Tržby za drevo predstavujú v podstate jediný reálny príjem financií, a to najmä v subjektoch neštátneho sektoru.

Opatrenia pre zlepšenie ekonomického postavenia lesníctva:

- zvýšiť diverzifikáciu výroby, t. j. znížiť závislosť podnikov na tržbách za drevo, čím sa znižuje riziko hospodárskych strát v podnikoch LH,
- presadzovať riešenie stanovenia primeranej hornej hranice dane z nehnuteľností (lesných pozemkov), prípadne stanoviť výnimky – oslobodenie od dane z nehnuteľností,
- uplatňovať riešenie úhrady obmedzenia vlastníckych práv (ujmy) vo všetkých dotknutých zákonoch,
- vytvárať priaznivé podmienky na tvorbu surovinových zdrojov za účelom rozšírenia a diverzifikácie podnikania v oblasti spracovania dreva,
- presadzovať vyššie využívanie dreva a výrobkov z neho pri investíciách do infraštruktúry, verejných budov a bývania v rámci plánovaných opatrení na národnej úrovni. Realizovať opatrenia v stavebníctve na stimuláciu odbytu cez podporu výstavby drevostavieb a vybraných typov líniových stavieb. Podporiť produkciu palivovej drevnej biomasy v LH na úrovni porovnateľnej s podporou iných obnoviteľných zdrojov energie.

V oblasti obhospodarovania lesov zabezpečiť plnenie strategických cieľov Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky

Poškodenie lesov pôsobením škodlivých činiteľov, najmä vo vzťahu k pôsobeniu podkôrneho hmyzu, malo i v roku 2011 klesajúcu tendenciu. Kým v roku 2010 bolo podkôrnym hmyzom poškodených 3 616 300 m³, v roku 2011 to bolo 2 409 370 m³, čo je o 1 206 930 m³ menej.

Vzhľadom na súčasný stav lesov na Slovensku, sa treba zamerať najmä na plnenie strategických cieľov:

- podporovať prírode blízke hospodárenie v lesoch,
- podporovať rozvoj a využívanie environmentálne vhodných technológií a techniky,
- podporovať zachovanie, zlepšovanie a zvyšovanie biodiverzity,

- zmierňovať dosahy zmeny klímy a podporovať prispôsobovanie lesov účinkom klimatickej zmeny,
- zvýšiť ochranu lesov,
- rozvíjať monitoring lesov.

12. Zoznam použitých skratiek

BK – Buk lesný
BO – Borovica lesná
CPP - Celulózo-papierenský priemysel
CR - Dub cerový
DB– Dub letný a dub zimný
DP - Drevársky priemysel
DPS - Drevársky priemysel spolu
DVT – Drobné vodné toky
H - Lesy hospodárske
HB - Hrab obyčajný
hr. b. k. - Hrubina bez kôry
CHU - Chránené územia
ISTA – Medzinárodná asociácia na kontrolu osiva
JD – Jedľa biela
JKS - Jarné kmeňové stavy
KLÚ - Krajský lesný úrad
KS - Borovica horská (kosodrevina)
LESY SR, š. p. - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica
LH - Lesné hospodárstvo
LHC – Lesný hospodársky celok
LP - Lesný pozemok
LPM Ulič - Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik
LRM – Lesný reprodukčný materiál
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MV SR PHaZZ – Ministerstvo vnútra SR – prezídium Hasičského a záchranného zboru
NLC Zvolen – Národné lesnícke centrum Zvolen
NLC-ÚLZI Zvolen - Národné lesnícke centrum – Ústav lesných zdrojov a informatiky Zvolen
NLC-LVÚ Zvolen - Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
NPr – Nábytkársky priemysel
NŤ – Náhodná ťažba
O - Lesy ochranné
OLÚ - Obvodný lesný úrad
OZ – Odštepný závod
PP - Porastová plocha
PSL - Program starostlivosti o lesy
SC - Smrekovec opadavý
SLHaSD - Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva
SM – Smrek obyčajný
SÚTN – Slovenský ústav technickej normalizácie
ŠSLHaP - Štátna správa lesného hospodárstva a poľovníctva
ŠL TANAP - Štátne lesy Tatranského národného parku
TMP – Trvalá monitorovacia plocha
U - Lesy osobitného určenia
VLM SR – Vojenské lesy a majetky SR - štátny podnik
VšLP Zvolen – Vysokoškolský lesnícky podnik Technickej univerzity Zvolen
 Σ ihl. - Spolu /sumár/ ihličnaté
 Σ list. - Spolu /sumár/ listnaté

Príloha – tabuľková časť

Číslovanie tabuliek je prepojené na číslovanie jednotlivých kapitol v textovej časti

2. Stav a vývoj lesov

2.1 Výmera lesov

Tabuľka 2.1-1 Výmera lesných pozemkov a porastovej pôdy

Druh	Rok						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Výmera (ha)						
LP	2 006 172	2 007 006	2 006 601	2 007 441	2 009 264	2 010 817	2 011 467
PP	1 931 645	1 932 049	1 932 942	1 933 591	1 937 685	1 938 904	1 940 108

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 2006-2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

LP – lesné pozemky

PP – porastová pôda

2.2 Štruktúra lesov

Tabuľka 2.2-1 percentuálne zastúpenie najvýznamnejších drevín v lesoch SR

Rok	Dreviny										
	SM	BO	JD	SC	KS	Σ ihl.	BK	DB	HB	CR	Σ list.
	%										
2011	25,1	6,9	4,0	2,4	1,1	39,5	32,0	10,7	5,8	2,5	60,5
2010	25,3	7,0	4,0	2,4	1,1	39,8	31,8	10,7	5,8	2,5	60,2
2009	25,5	7,0	4,1	2,4	1,1	40,1	31,6	10,7	5,8	2,5	59,9
2008	25,7	7,1	4,0	2,4	1,1	40,3	31,4	10,8	5,8	2,5	59,7
2007	25,9	7,1	4,0	2,4	1,1	40,5	31,2	10,9	5,8	2,5	59,5
2006	26,1	7,2	4,0	2,4	1,1	40,8	31,2	10,9	5,7	2,5	59,2
2005	26,3	7,2	4,1	2,3	1,1	41,0	31,0	10,9	5,7	2,5	59,0

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 2006-2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 2.2-2 Veková štruktúra lesov skutočná a normálna (optimálna) podľa vekových stupňov

	Vekový stupeň							
	Holina	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Skutočná veková štruktúra lesov (ha)	8984	157365	136230	159198	139186	128135	153085	199485
Normálna veková štruktúra lesov v (ha)	9638	160505	160505	160505	160505	160505	160505	160505

	Vekový stupeň							
	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.+
Skutočná veková štruktúra lesov (ha)	193103	178269	168898	123153	70264	41027	26242	57484
Normálna veková štruktúra lesov v (ha)	160505	160505	160505	141245	101118	60990	20863	0

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 2006-2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 2.2-3 Plošný podiel jedno, dvoj a viacetážových porastov spolu a podľa kategórií lesov v roku 2011

Kategória lesov	Výmera PP	Jednoetážové porasty		Dvojetážové porasty		Troj- a viacetážové porasty	
	ha	ha	%	ha	%	ha	%
Hospodárske	1 365 893	1 068 828	78,3	261 220	19,1	35 845	2,6
Ochranné	331 694	239 326	72,2	80 963	24,4	11 405	3,4
Osobitného určenia	242 521	189 443	78,1	44 099	18,2	8 979	3,7
Spolu	1 940 108	1 497 596	77,2	386 282	19,9	56 229	2,9

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

2.3 Zásoby dreva a uhlíka v lesoch

Tabuľka 2.3-1 Zásoba dreva v lesoch SR spolu, ihličnatá, listnatá a na 1 ha

Zásoba dreva 2011 ¹⁾ (m ³)	spolu	466 074 705	100 %
	ihličnatá	211 929 316	45,5 %
	listnatá	254 145 389	54,5 %

Tabuľka 2.3-2 Vývoj celkovej zásoby dreva a zásoby dreva na hektár v lesoch Slovenska

Zásoba ¹⁾		rok						
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkom (mil. m ³)	spolu	438,9	443,8	445,9	452,1	456,4	461,95	466,07
	ihličnatá	207,35	209,8	209,2	211,2	211,5	212,16	211,93
	listnatá	231,55	234,0	236,7	240,9	244,9	249,79	254,14
Na 1 ha (m ³)	priemer	229	231	232	235*	237	239	241
	ihličnatá	264	268	269	272*	274	276	278
	listnatá	204	206	207	210*	212	215	217

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2006-2012

Poznámka:

¹⁾ Uvádzajú sa zásoby dreva ako súčet platných LHP podľa stavu na začiatku ich platnosti; údaje nie sú aktualizované o bežný prírastok a vykonanú ťažbu dreva. Pre uvádzanie aktualizovaných údajov o zásobách v súhrnných informáciách sa v roku 2012 na NLC metodicky dopracuje permanentná aktualizácia údajov o lesoch s využitím prostriedkov DPZ, LHE a rastových modelov

* - opravené údaje roku 2008

Tabuľka 2.3-3 Zásoba uhlíka v lesných ekosystémoch

Rok	Uhlík v nadzemnej a podzemnej biomase		Uhlík v mŕtvom dreve a humuse		Pôdny uhlík
	nadzemná	podzemná	mŕtve drevo	humus	
	mil. ton				
2010	173.6	37.6	15.3	22.4	270.5
2005	166.3	36.1	15.3	20.4	270.5
2000	156.1	33.7	14.5	19.5	270.5
1990	133.9	28.8	12.5	16.7	270.5

Zdroj: Moravčík, M. et al. 2010: National Report on Quantitative Indicators for SLOVAKIA. Enquiry on State of Forests and Sustainable Forest Management in Europe 2011; National Data on PAN-EUROPEAN Indicators for Sustainable Forest Management

3. Škodlivé činitele a vykonané ochranné opatrenia a zdravotný stav lesov

3.1 Abiotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia

Tabuľka č. 3.1-1 Štruktúra poškodenia lesných porastov abiotickými činiteľmi

Škodlivé činitele	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Vietor	1 736 840	1 650 135	86 705
Sneh	42 027	38 315	3 712
Mráz (námraza, neskorý mráz)	3 730	3 730	0
Sucho a úpal	79 445	77 322	2 123
Zosuv pôdy	995	983	12
Podmáčanie a záplavy	4 005	3 073	932
Komplexné hynutie smreka	2 361	2 361	0
Iné abiotické činitele	8 549	8 549	0
Spolu	1 877 952	1 784 468	93 484

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.1-2 Štruktúra poškodenia lesných porastov abiotickými škodlivými činiteľmi

tis. m³

Činiteľ	Poškodené			Spracované			Ostáva spracovať		
	Ihlič.	List.	Spolu	Ihlič.	List.	Spolu	Ihlič.	List.	Spolu
Vietor	1 066,5	670,3	1 736,8	1006,1	644	1 650,1	60,4	26,3	86,7
Sucho a úpal	48,6	30,9	79,5	46,5	30,9	77,4	2,1	0	2,1
Sneh	27,9	14,1	42	24,3	13,9	38,2	3,6	0,2	3,8
Ostatné abiotické činitele	12,3	7,4	19,7	12,3	6,5	18,8	0	0,9	0,9
Spolu	1 155,3	722,7	1 878	1 089,2	695,3	1 784,5	66,1	27,4	93,5

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.1-3 Dreviny najviac poškodené abiotickými škodlivými činiteľmi v tis. m³

Drevina	Poškodené	Spracované	Ostáva spracovať
Smrek	917 045	855 077	61 968
Jedľa	111 766	109 954	1 812
Borovica	92 160	90 372	1 788
Buk	534 639	513 508	21 131
Dub zimný	74 049	69 509	4 540

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.1-4 Štruktúra poškodenia lesných porastov abiotickými činiteľmi

Ihličnaté porasty

Škodlivé činitele	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Vietor	1 066 492	1 006 062	60 430
Sneh	27 900	24 346	3 554
Mráz (námraza, neskorý mráz)	1 201	1 201	0
Sucho a úpal	48 575	46 472	2 103
Zosuv pôdy	283	283	0
Podmáčanie a záplavy	117	60	57
Komplexné hynutie smreka	2 361	2 361	0
Iné abiotické činitele	8 352	8 352	0
Spolu	1 155 281	1 089 137	66 144

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.1-5 Štruktúra poškodenia lesných porastov abiotickými činiteľmi

Listnaté porasty

Škodlivé činitele	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Vietor	670 348	644 073	26 275
Sneh	14 127	13 969	158
Mráz (námraza, neskorý mráz)	2 529	2 529	0
Sucho a úpal	30 870	30 850	20
Zosuv pôdy	712	700	12
Podmáčanie a záplavy	3 888	3 013	875
Iné abiotické činitele	197	197	0
Spolu	722 671	695 331	27 340

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

3.2 Biotické škodlivé činitele a vykonané opatrenia

Tabuľka č. 3.2-1 Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu

Druh škodlivého činiteľa	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Lykožrút smrekový	2 145 546	1 722 009	423 537
Lykožrút lesklý	50 720	47 079	3 641
Drevokaz čiarkovaný	2 908	2 758	150
Podkôrniky na borovici	2 839	2 833	6
Podkôrnik dubový	5 791	5 701	90
Lykožrúty na jedli	1 099	1 099	0
Lykožrút smrekovcový	1 208	1 208	0
Iný podkôrny hmyz	190 558	141 366	49 192
Iné biotické činitele	8 701	7 806	895
Spolu	2 409 370	1 931 859	477 511

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-2 Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu podľa skupín drevín

Dreviny	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
ihličnaté	2 397 431	1 920 013	477 418
listnaté	11 939	11 846	93
Spolu	2 409 370	1 931 859	477 511

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-3 Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu v ihličnatých porastoch

Druh škodlivého činiteľa	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Lykožrút smrekový	2 145 546	1 722 009	423 537
Lykožrút lesklý	50 720	47 079	3 641
Drevokaz čiarkovaný	2 908	2 758	150
Podkôrniky na borovici	2 839	2 833	6
Lykožrúty na jedli	1 099	1 099	0
Lykožrút smrekovcový	1 208	1 208	0
Iný podkôrny hmyz	189 947	140 758	49 189
Iné biotické činitele	3 119	2 224	895
Spolu	2 397 386	1 919 968	477 418

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-4 Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu v listnatých porastoch

Druh škodlivého činiteľa	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Podkôrnik dubový	5 746	5 656	90
Iný podkôrny hmyz	611	608	3
Iné biotické činitele	5 582	5 582	0
Spolu	11 939	11 846	93

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-5 Výskyt podkôrneho a drevokazného hmyzu podľa drevín v m³

Drevina	Poškodené	Spracované	Ostáva spracovať
Smrek	2 383 376	1 906 863	476 513
Jedľa	6 078	5 173	905
Borovice	5 415	5 415	0
Dub zimný	5 294	5 204	90
Buk	4 754	4 751	3

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-6 Obranné opatrenia pred podkôrnym a drevokazným druhom hmyzu podľa jednotlivých druhov hmyzu

Činiteľ	Lapáky				Lapače				Insekticídy	
	slabo	stredne	silno	Spolu	slabo	stredne	silno	Spolu	ha	m ³
Lykožrút smrekový	2 678	4 996	4 055	11 729	6 096	8 278	9 511	23 885	363	299 843
Lykožrút lesklý	233	224	182	639	2 065	1 675	1 013	4 753	23	330
Drevokaz čiarkovaný	0	0	0	0	128	8	34	170	0	0
Lykožrúty na jedli	3	0	0	3	10	0	0	10	0	0
Podkôrniky na borovici	32	3	3	38	9	5	5	19	0	0
Podkôrnik dubový	68	336	902	1 306	0	0	0	0	0	0
Iný podkôrný hmyz	29	8	0	37	167	4	0	171	0	22
SPOLU	3 043	5 567	5 142	13 752	8 475	9 970	10 563	29 008	386	300 195

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-7 Obranné opatrenia pred podkôrnym a drevokazným druhom hmyzu podľa drevín

Drevina	Lapáky				Lapače				Insekticídy	
	slabo	stredne	silno	Spolu	slabo	stredne	silno	Spolu	ha	m ³
Borovica	32	3	3	38	9	5	5	19	0	0
Dub	68	336	902	1306	0	0	0	0	0	0
Jedľa	3	0	0	3	10	0	0	10	0	0
Smrek	2 940	5 228	4 237	12 405	8 456	9 965	10 558	28 979	386	300 195
SPOLU	3 043	5 567	5 142	13 752	8 475	9 970	10 563	29 008	386	300 195

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-8 Obranné opatrenia pred podkôrnym a drevokazným druhom hmyzu podľa krajov

Činiteľ	Lapáky				Lapače				Insekticídy	
	slabo	stredne	silno	Spolu	slabo	stredne	silno	Spolu	ha	m ³
Banskobystrický	67	95	135	297	3 392	3 693	4 839	11 924	23	24 046
Bratislavský	0	0	0	0	5	1	0	6	0	0
Košický	223	133	45	401	853	650	198	1 701	0	5 486
Nitriansky	131	312	872	1 315	164	28	0	192	0	0
Prešovský	95	292	740	1 127	836	1 401	1 983	4 220	0	201 066
Trenčiansky	508	459	177	1 144	615	485	299	1 399	0	725
Trnavský	20	10	2	32	104	17	9	130	0	10
Žilinský	1 999	4 266	3 171	9 436	2 506	3 695	3 235	9 436	363	68 862
Spolu	3 043	5 567	5 142	13 752	8 475	9 970	10 563	29 008	386	300 195

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-9 Štruktúra poškodenia lesných porastov fytopatogénnymi organizmami

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Hniloby a drevokazné huby	28 926	27 730	1 196
Koreňovka vrstevnatá	3 781	3 781	0
Podpňovka	233 590	210 148	23 442
Tracheomykózy	4 128	4 054	74
Sypavky	60	60	0
Múčnatky	15	15	0
Hrdze	10	10	0
Rakovina	1 074	1 064	10
Nekrózy	929	619	310
Spolu	272 513	247 481	25 032

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-10 Štruktúra poškodenia lesných porastov fytopatogénnymi organizmami podľa hlavných skupín drevín

Dreviny	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
ihličnaté	259 893	235 398	24 495
listnaté	12 620	12 083	537
Spolu	272 513	247 481	25 032

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-11 Štruktúra poškodenia lesných porastov fytopatogénnymi organizmami – ihličnaté porasty

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Hniloby a drevokazné huby	21 752	20 699	1 053
Koreňovka vrstevnatá	3 781	3 781	0
Podpňovka	233 575	210 133	23 442
Sypavky	60	60	0
Hrdze	10	10	0
Rakovina	542	542	0
Nekrózy	173	173	0
Spolu	259 893	235 398	24 495

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 3.2-12 Štruktúra poškodenia lesných porastov fytopatogénnymi organizmami – listnaté porasty

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Hniloby a drevokazné huby	7 174	7 031	143
Podpňovka	15	15	0
Tracheomykózy	4 128	4 054	74
Múčnatky	15	15	0
Rakovina	532	522	10
Nekrózy	756	446	310
Spolu	12 620	12 083	537

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

3.3 Antropogénne škodlivé činitele a vykonané opatrenia

Tabuľka č. 3.3-1 Štruktúra poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Imisie	66 052	61 580	4 472
Krádež dreva	10 364	10 336	28
Požiar	1 870	1 866	4
Iné antropogénne činitele	1 538	1 534	4
Spolu	79 824	75 316	4 508

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 3.3-2 Štruktúra poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi podľa skupín drevín

Dreviny	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
ihličnaté	67 579	63 114	4 465
listnaté	12 245	12 202	43
Spolu	79 824	75 316	4 508

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 3.3-3 Štruktúra poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi – ihličnaté porasty

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Imisie	62 799	58 362	4 437
Krádež dreva	3 253	3 225	28
Požiar	428	428	0
Iné antropogénne činitele	1 099	1 099	0
Spolu	67 579	63 114	4 465

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 3.3-4 Štruktúra poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi – listnaté porasty

Ochorenie alebo patogén	Objem kalamitnej hmoty [m ³]		
	Napadnutý	Spracovaný	Ostáva spracovať
Imisie	3 253	3 218	35
Krádež dreva	7 111	7 111	0
Požiar	1 442	1 438	4
Iné antropogénne činitele	439	435	4
Spolu	12 245	12 202	43

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 3.3-5 Štruktúra poškodenia lesných porastov antropogénnymi činiteľmi podľa drevín v m³

Drevina	Poškodené	Spracované	Ostáva spracovať
Smrek	38 442	35 739	2 703
Jedľa	25 223	23 796	1 427
Borovice	3 380	3 049	331
Buk	4 803	4 800	3
Dub zimný	2 831	2 831	0

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen (hlásenie L 116)

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

3.3 Zdravotný stav lesov

Tabuľka 3.4-1 Klasifikácia defoliácie

Stupeň defoliácie	Strata asimilačných orgánov, %	Slovný popis stupňa defoliácie
0	0 – 10	bez defoliácie
1	11 – 25	slabo defoliované
2	26 – 60	stredne defoliované
3	61 – 99	silne defoliované
4	100	odumierajúce a mŕtve

Zdroj: Monitoring lesov Slovenska. Správa za projekt FutMon a ČMS Lesy za rok 2011

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 3.4-2 Percentuálne zastúpenie jednotlivých druhov drevín v stupňoch defoliácie

Dreviny	Stupeň defoliácie							
	0	1	2	3	4	1+2+3+4	2+3+4	Spolu
	% defoliácie							
	0 – 10 %	11 – 25 %	26 – 60 %	61 – 99 %	100 %			
Buk	15,2	61,1	23,2	0,5	0,0	84,8	23,7	1326
Dub	2,8	60,2	36,6	0,4	0,0	97,2	37,0	527
Hrab	28,9	65,1	6,0	0,0	0,0	71,1	6,0	232
Ostatné listnaté	5,5	58,1	35,3	0,7	0,4	94,5	36,4	275
Listnaté spolu	12,7	60,9	25,9	0,5	0,0	87,3	26,4	2360
Smrek	4,4	47,2	44,0	0,7	3,7	95,6	48,4	1046
Jedľa	5,3	51,4	42,1	1,2	0,0	94,7	43,3	171
Borovica	3,8	51,8	42,5	1,9	0,0	96,2	44,4	372
Smrekovec	2,9	58,9	38,2	0,0	0,0	97,1	38,2	68
Ihličnaté spolu	4,3	49,1	43,2	1,0	2,4	95,7	46,6	1657
Spolu	9,2	56,1	33,0	0,7	1,0	90,8	34,7	4017

Zdroj: Monitoring lesov Slovenska. Správa za projekt FutMon a ČMS Lesy za rok 2011

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

4. Hospodárenie v lesoch

4.1 Využívanie funkcií lesov

Tabuľka 4.1-1 Zastúpenie lesov na Slovensku podľa kategórii lesa

Kategória lesov	Výmera PP	
	ha	%
Hospodárske	1 365 893	70,40
Ochranné	331 694	17,10
Osobitného určenia	242 521	12,50
Spolu	1 940 108	100

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen Súhrnné informácie o stave lesov SR

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.1-2 Prehľad lesov podľa funkcie v jednotlivých kategóriach

Kategória lesov	Funkcia	Výmera porastovej pôdy	
		ha	%*
Hospodárske	Produkčná	1 365 893	70,40
	Spolu	1 365 893	70,40
Ochranné	Protierózna	254 233	13,11
	Vodohospodárska	73 212	3,77
	Protilavínová	1 459	0,08
	Brehoochranná	473	0,02
	Protideflačná	2 317	0,12
	Spolu	331 694	17,10
Osobitného určenia	Vodoochranná	11 804	0,61
	Rekreačná	27 533	1,42
	Kuľno-liečebná	2 656	0,14
	Ochrana prírody	29 653	1,53
	Protiimísna	67 856	3,50
	Poľovná	20 729	1,07
	Výchovno-výskumná	42 503	2,18
	Ochrana gen. zdrojov	8 722	0,45
	Obrany štátu	31 065	1,60
	Spolu	242 521	12,50

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen Súhrnné informácie o stave lesov SR

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Poznámka: * percentuálny podiel funkčného typu vypočítaný z celkovej výmery lesov

4.2 Genofond a reprodukčný materiál

Tabuľka 4.2-1 Počet a výmera uznaných zdrojov LRM k 31.12.2011

Drevina	Uznané porasty		Výberové stromy	Semenné sady		Identifikované zdroje	
	Počet JPRL	ha		počet	ha	Počet JPRL	ha
Smrek obyčajný	3 144	15 833	342	3	5,85		
Jedľa biela	1 549	4 187	154	1	2,3		
Borovica lesná	985	3 341	796	17	33,75		
Smrekovec opadavý	787	1 356	951	31	88,67		
Duby	1 965	9 066	499	2	3,00		
Buk lesný	5 122	31 662	38	-	-	4	12
Ostatné	1 292	1 919	1 477	16	17,75	56	53
Spolu	14 844	67 364	4 576	70	151,32	60	65

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.2-2 Množstvo zozbieraného semena a semennej suroviny v zberovej sezóne 2011/2012

Drevina	Množstvo zozbieraného semena a semennej suroviny v kg
Smrek obyčajný	2 204
Jedľa biela	42 973
Borovica lesná	36 758
Smrekovec opadavý	2 324
Buk lesný	53 343
Duby	25 973

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.2-3 Zásoby osiva lesných drevín k 31. 12. 2011

Ukazovateľ	Drevina (kg)					
	SM	JD	BO	SC	DB	BK
Zásoby vo vlastníctve LESY SR, š.p.	483	869	481	395	8 130	16 507
Nájomné skladovanie v LESY SR, š.p.	547	48	159	176	5	0
Zásoby u ostatných vlastníkov	2 483	654	1 253	1 235	5 450	12 617
Zásoby spolu	3 513	1 571	1 893	1 806	13 585	29 124
Optimálne zásoby	2 037	5 580	1 591	1 163	Neurčené	61 660
Rozdiel	+ 1 476	- 4 009	+ 302	+ 643		- 32 536

Zdroj: NLC-LVÚ Zvolen, LESY SR, š. p.,

Tabuľka 4.2-4 Zásoby osiva v Banke semien lesných drevín k 31. 12. 2011

Typ zásoby	Drevina (kg)		
	SM	SC	BO
Základná zásoba	38,91	1,10	1,76
Pracovná zásoba	167,53	3,00	2,85
Spolu	206,44	4,10	4,61

Zdroj: NLC - LVÚ Zvolen, 2012

Tabuľka 4.2-5 Vývoj celkovej výmery škôlok, ich produkčnej plochy a produkcie sadeníc k 31. 12. 2011

Ukazovateľ	Rok								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celková výmera škôlok (ha)									
Štátny sektor	521	520	487	454	425	429	420	332	349
Neštátny	163	161	150	178	184	187	182	173	164
Spolu	684	681	637	632	609	616	602	505	513
Produkčná plocha škôlok (ha)									
Štátny sektor	360	350	345	316	291	294	290	223	230
Neštátny	116	118	107	130	133	148	148	132	122
Spolu	476	468	452	446	424	442	438	355	352
Produkcia sadeníc (tis. ks)									
Štátny sektor	120 232	111 582	91 649	85 364	80 618	95 062	105 731	116 353	94 970
Neštátny	50 538	61 027	59 751	67 947	97 392	94 561	98 735	99 997	100 964
Spolu	170 770	172 609	151 400	153 311	178 010	189 623	204 446	216 350	195 934

Zdroj: LC - LVÚ Zvolen, 2012

4.3 Pestovanie lesov

Tabuľka 4.3-1 Obnova lesa

Organizácie	Obnova lesa, výmera (ha / %)				
	prirodzená		umelá		spolu
Štátne	4 244	41,15	6 070	58,85	10 314
Neštátne	2 888	37,31	4 853	62,69	7 741
Spolu	7 132	39,50	10 923	60,50	18 055

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2012

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.3-2 Rozsah starostlivosti o mladé lesné porasty

	Ochrana mladých lesných porastov						Oplocovanie					
	Proti burine			Proti zveri			km			ha		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
štátne	11966	20339	22513	8964	13446	15798	20	60	82	44	129	161
neštátne	15480	16239	17977	14273	16465	17764	27	81	176	100	121	142
Spolu	27446	36668	40490	23237	29911	33562	47	141	258	144	250	303

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2011

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.3-3 Prečistky

Organizácie	Prečistky, výmera (ha)			skutočná/ plánovaná	(%) Skutočná (2011/2010)
	Skutočná, 2011	Plánovaná, 2011	Skutočná 2010		
Štátne	17 375	15 868	11 764	109,5	147,7
Neštátne	9 742	11 632	6 373	83,8	152,9
Spolu	27 117	27 500	18 137	98,6	149,5

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2011

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.3-4 Výchovná ťažba

Organizácie	Plocha (ha, %)			Objem (m ³ , %)		
	Vykonaná	Plánovaná	Plnenie	Vykonaná	Plánovaná	Plnenie
Štátne	29 320	34 203	85,7	1 210 762	851 820	142,1
- do 50 r.	15 557			456 190		
- nad 50 r.	13 763			754 572		
Neštátne	19 671	25 583	76,9	951 700	584 450	162,8
- do 50 r.	9 310			284 197		
- nad 50 r.	10 361			667 502		
Spolu	48 992	59 786	81,9	2 162 463	1 436 270	150,6
- do 50 r.	24 867			740 388		
- nad 50 r.	24 125			1 422 075		

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2012

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

4.4 Ťažbová činnosť

Tabuľka č. 4.4-1 Porovnanie výšky celkovej ťažby s predchádzajúcim rokom a plánom

Ukazovateľ	Rok	
	2010	2011
Plánovaná ťažba ¹⁾ , tis. m ³	8 218 627	8 509 503
Skutočná ťažba, tis. m ³	9 859 700	9 467 407
Index skutočná/plánovaná	1,200	1,112
Index skutočná ťažba: 2011/2010	0,960	

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR,

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

¹⁾ Uvádza sa plánovaná ťažba dreva ako súčet ťažby dreva v platných PSL podľa stavu na začiatku ich platnosti; údaje nie sú aktualizované o vykonanú ťažbu dreva a bilancovaný etát ťažby dreva.

Tabuľka č. 4.4-2 Podiel výšky náhodných ťažieb s celkovej ťažby

Lesy v obhospodarovaní subjektov / organizácií		Ťažba		
		Celkom m ³	Z toho náhodná	
			m ³	%
Štátnych	ihličnatá	2 522 122	1 807 637	71,67
	listnatá	2 356 993	472 620	20,05
	Spolu	4 879 115	2 280 257	46,74
Neštátnych	ihličnatá	2 990 067	2 241 352	74,96
	listnatá	1 598 225	470 049	29,41
	Spolu	4 588 292	2 711 402	59,09
Celkom	ihličnatá	5 512 189	4 048 990	73,46
	listnatá	3 955 218	942 670	23,83
	Spolu	9 467 407	4 991 660	52,72

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR,

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 4.4-3 Podiel ťažby v štátnych organ. a neštátnom sektore v členení na podiel listnatej a ihličnatej hmoty

Lesy v obhospodarovaní organizácií		Ťažba	
		m ³	%
Štátnych	ihličnatá	2 522 122	51,69
	listnatá	2 356 993	48,31
	Spolu	4 879 115	100
Neštátnych	ihličnatá	2 990 067	65,17
	listnatá	1 598 225	34,83
	Spolu	4 588 292	100
Celkom	ihličnatá	5 512 189	58,22
	listnatá	3 955 218	41,78
	Spolu	9 467 407	100

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR,

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 4.4-4 Prehľad vývoja ťažby v členení na plánovanú ťažbu, skutočnú ťažbu, podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby a podiel prekročenia únosnej ťažby

Ukazovateľ	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Plánovaná ročná ťažba, tis. m ³	5 160	5 070	4 862	4 811	4 882	4 930	4 951
Skutočná ťažba, tis. m ³	5 276	4 429	4 048	4 185	4 910	5 323	5 459
Náhodná ťažba, tis. m ³	2 604	1 904	1 782	2 271	2 969	2 986	3 218
Podiel náhodnej ťažby z celkovej, %	49,36	42,99	44,02	54,27	60,47	56,10	58,95
Podiel prekročenia únosnej ťažby, %	2,25	-12,64	-16,74	-13,01	0,57	7,97	10,26
Ukazovateľ	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Plánovaná ročná ťažba, tis. m ³	5 009	5 070	5 181	5 326	5 618	5 914	6 197
Skutočná ťažba, tis. m ³	5 944	5 533	5 793	6 218	6 184	6 248	6 652
Náhodná ťažba, tis. m ³	3 396	2 305	2 637	3 021	2 442	2 158	2 677
Podiel náhodnej ťažby z celkovej, %	57,13	41,66	45,52	48,58	39,49	34,54	40,26
Podiel prekročenia únosnej ťažby, %	18,67	9,13	11,81	16,75	10,07	5,65	7,34
Ukazovateľ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Plánovaná ročná ťažba, tis. m ³	6 539	6 821	7 041	7 228	7 522	7 830	8 219
Skutočná ťažba, tis. m ³	7 268	10 190	8 357	8 367	9 467	9 248	9 860
Náhodná ťažba, tis. m ³	2 916	6 533	4 266	4 701	6 115	5 586	6 159
Podiel náhodnej ťažby z celkovej, %	40,12	64,11	51,05	56,19	64,59	60,40	62,46
Podiel prekročenia únosnej ťažby, %	11,15	49,39	18,69	15,76	25,86	18,11	19,97
Ukazovateľ	2011						
Plánovaná ročná ťažba, tis. m ³	8 509						
Skutočná ťažba, tis. m ³	9 467						
Náhodná ťažba, tis. m ³	4 992						
Podiel náhodnej ťažby z celkovej, %	52,72						
Podiel prekročenia únosnej ťažby, %	11,26						

Zdroj: NLC-ÚLZI; Súhrnné informácie o stave lesov SR,

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

¹⁾ Uvádza sa plánovaná ťažba dreva ako súčet ťažby dreva v platných PSL podľa stavu na začiatku ich platnosti; údaje nie sú aktualizované o vykonanú ťažbu dreva a bilancovaný etát ťažby dreva.

Tabuľka č. 4.4-5 Sprístupňovanie lesov dopravnou sieťou

Typy ciest		Rok 2011	
		Dĺžka (km)	Hustota (m.ha ⁻¹)
Vlastné cesty	Odvozná lesná cesta triedy 1L (s vozovkou)	6 479	3,2
	Odvozná lesná cesta triedy 2L (pomiestne spevnené)	14 995	7,4
	Zemná cesta triedy 3L + TPC	16 013	8,0
	Spolu	37 487	18,6
Cudzie cesty – odvozná lesná cesta 1L		3 212	1,6
Spolu (vlastné a cudzie)		40 699	20,2

Zdroj: Štatistický výkaz MP SR: Les (MP SR) 5-01; Osobitné zisťovanie NLC

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Vysvetlivky: 1L – odvozná lesná cesta vybavená vozovkou, umožňujúca celoročné využitie; 2L – odvozná lesná cesta bez vozovky s pomiestnym spevnením kamenivom, umožňujúca sezónne využitie; 3L – zemná lesná cesta budovaná v parametroch odvoznej lesnej cesty, umožňujúca v priaznivých geologických a klimatických podmienkach aj odvoz dreva; PSL – program starostlivosti o lesy, TPC – trvalá približovacia cesta zemná s maximálnym pozdĺžnym sklonom do 20 %

4.5 Certifikácia trvalo udržateľného lesného hospodárstva

Tabuľka č. 4.5-1 Certifikácia podľa PEFC, FSC, Počet certifikovaných subjektov spolu, PEFC a FSC

	PEFC	FSC	spolu
Počet (n)	262	6	268
(%)	97,8	2,2	100

Zdroj: Združenie certifikácie lesov Slovenska; <http://www.fscslovakia.sk/>

Tabuľka č. 4.5-2 Výmera certifikovaných lesov spolu, PEFC a FSC

	PEFC	FSC	Spolu
Výmera (ha)	1 240 180	140 105	1 380 285
(%)	89,8	10,2	100

Zdroj: Združenie certifikácie lesov Slovenska; <http://www.fscslovakia.sk/>

5. Obchod s drevom

5.1 Dodávky dreva

Tabuľka č. 5.1-1 Sortimentová štruktúra dodávok surového dreva

Sortiment	Rok 2010 (m ³)				Rok 2011 (m ³)				Rok (%)	
	Tuzemsko	Vývoz	Vlastná spotreba	Spolu	Tuzemsko	Vývoz	Vlastná spotreba	Spolu	2010	2011
Ihličnaté drevo										
Výrezy I. triedy	79	10	–	89	91	19	–	110	0,00	0,00
Výrezy II. triedy	2 297	572	–	2 869	1 340	1 091	–	2 431	0,04	0,04
Výrezy III.A, B,C triedy	3 445 115	227 350	34 993	3 707 458	3 143 666	121 655	50 642	3 315 963	58,09	60,86
Drevovina brúsne drevo	6 397	–	–	6 397	8 827	–	24	8 851	0,10	0,16
Banské výrezy	933	1 743	0	2 676	3 952	501	–	4 453	0,04	0,08
Žrde	15 011	1 933	495	17 439	18 154	–	85	18 239	0,27	0,33
Vlákninové drevo	1 240 084	247 420	10 786	1 498 291	981 159	49 463	9 772	1 040 394	23,47	19,09
Drevo na energetické účely	78 090	–	655	78 745	75 831	–	101	75 932	1,23	1,39
Palivové drevo	163 741	1 392	7 972	173 106	197 586	313	4 466	202 365	2,71	3,71
Drevo na pni	336 270	–	75	336 345	213 127	–	1 044	214 171	5,27	3,93
Surové kmene	523 747	34 738	775	559 260	547 142	18 171	621	565 934	8,76	10,39
Spolu	5 811 764	515 158	55 751	6 382 673	5 190 875	191 213	66 755	5 448 843	100,00	100,00
Listnaté drevo										
Výrezy I. triedy	1 351	645	0	1 996	1 963	265	–	2 228	0,06	0,06
Výrezy II. triedy	12 320	5 229	5	17 555	14 407	4 871	–	19 278	0,55	0,51
Výrezy III.A, B,C triedy	1 186 597	50 670	4 703	1 241 970	1 288 455	59 503	4 648	1 352 606	38,61	35,93
Banské výrezy	368	0	0	368	623	–	–	623	0,01	0,02
Žrde	0	0	196	196	19	–	235	254	0,01	0,01
Vlákninové drevo	1 594 916	110 245	3 145	1 708 306	1 864 107	126 905	2 935	1 993 947	53,11	52,97
Drevo na energetické účely	44 830	0	360	45 190	76 921	–	62	76 983	1,40	2,05
Palivové drevo	164 532	178	4 850	169 560	228 461	104	5 545	234 110	5,27	6,22
Drevo na pni	23 142	0	0	23 142	60 793	–	151	60 944	0,72	1,62
Surové kmene	7 499	572	39	8 110	20 673	2 368	49	23 090	0,25	0,61
Spolu	3 035 555	167 539	13 298	3 216 392	3 556 422	194 016	13 625	3 764 063	100,00	100,00
<i>Ihličn. + listn. spolu</i>	<i>8 847 319</i>	<i>682 697</i>	<i>69 049</i>	<i>9 599 065</i>	<i>8 747 297</i>	<i>385 229</i>	<i>80 380</i>	<i>9 212 906</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Rezivo ihličnaté	31 074	400	3 390	34 863	68 766	372	1 569	70 707	95,48	97,91
Rezivo listnaté	854	760	38	1 652	957	548	5	1 510	4,52	2,09
Lesné energetické štiepky (ton)	167 511	14 987	881	183 379	167 765	5 590	1 168	174 523	-	-

Zdroj: Štvrťročný výkaz o dodávkach dreva v lesníctve Les D (MP SR) 2-04

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Poznámka: Dodávky na vývoz zahŕňujú len drevnú hmotu priamo exportovanú vlastníkmi (užívateľmi) lesov.

Tabuľka č. 5.1-2 Dodávky surového dreva v členení na štátny a neštátny sektor

Sortiment	Štátny sektor				Neštátny sektor				Podiel (%)	
	Tuzemsko	Vývoz	Vlastná spotreba	Spolu	Tuzemsko	Vývoz	Vlastná spotreba	Spolu	Štátny sektor	Neštátny sektor
Ihličnaté drevo										
Výrezy I. a II. triedy	516	785	0	1 301	915	325	0	1 240	0,05	0,04
Výrezy III. triedy	1 591 571	58 507	1 507	1 651 585	1 552 095	63 148	49 135	1 664 378	65,68	56,72
Vlákninové drevo	509 177	31 061	137	540 375	471 982	18 402	9 635	500 019	21,49	17,04
Palivové drevo	70 282	313	2 820	73 415	127 304	0	1 646	128 950	2,92	4,39
Drevo na pni	88 047	0	247	88 294	125 080	0	797	125 877	3,51	4,29
Surové kmene	69 148	2 105	332	71 585	477 994	16 066	289	494 349	2,85	16,85
Ostatné sortimenty	87 335	501	192	88 028					3,50	0,00
Spolu	2 416 076	93 272	5 235	2 514 583	2 774 799	97 941	61 520	2 934 260	100,00	100,00
Podiel (%)	96,08	3,71	0,21	100,00	94,57	3,34	2,10	100,00	-	-
Listnaté drevo										
Výrezy I. a II. triedy	7 578	3 523	0	11 101	8 792	1 613	0	10 405	0,49	0,69
Výrezy III. triedy	927 143	35 668	4 567	967 378	361 312	23 835	81	385 228	42,70	25,70
Vlákninové drevo	1 064 537	45 468	589	1 110 594	799 570	81 437	2 346	883 353	49,02	58,94
Palivové drevo	92 434	0	2 992	95 426	136 027	104	2 553	138 684	4,21	9,25
Drevo na pni	2 844	0	151	2 995	57 949	0	0	57 949	0,13	3,87
Surové kmene	20	0	49	69	20 653	2 368	0	23 021	0,00	1,54
Ostatné sortimenty	77 548	0	297	77 845	15	0	0	15	3,44	0,00
Spolu	2 172 104	84 659	8 645	2 265 408	1 384 318	109 357	4 980	1 498 655	100,0	100,00
Podiel (%)	95,88	3,74	0,38	100,00	92,37	7,30	0,33	100,00	-	-
Ihličn. + listn. spolu	4 588 180	177 931	13 880	4 779 991	4 159 117	207 298	66 500	4 432 915	--	--

Zdroj: Štvrťročný výkaz o dodávkach dreva v lesníctve Les D (MP SR) 2-04

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Poznámka: Dodávky na vývoz zahŕňujú len drevnú hmotu priamo exportovanú vlastníkmi (užívateľmi) lesov.

Tabuľka č. 5.1-3 Celkový vývoz sortimentov surového dreva do zahraničia

Sortiment dreva	2010		2011	
	tis. m ³	%	tis. m ³	%
Ihličnaté výrezy (I. až III. triedy akosti)	1 491	58,2	1 651	61,5
Ihličnaté drevo IV. a V. triedy akosti	584	22,8	337	12,6
Listnaté výrezy (I. až III. triedy akosti)	125	4,9	202	7,5
Listnaté drevo IV. a V. triedy akosti	234	9,1	343	12,8
Palivové drevo	130	5,0	151	5,6
Spolu	2 564	100	2 684	100

Zdroj: Colná štatistika SR,

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 5.1-4 Celkový dovoz sortimentov surového dreva zo zahraničia

Sortiment dreva	2010		2011	
	tis. m ³	%	tis. m ³	%
Ihličnaté výrezy (I. až III. triedy akosti)	44	6,8	24	2,5
Ihličnaté drevo IV. a V. triedy akosti	58	9,0	47	5,0
Listnaté výrezy (I. až III. triedy akosti)	26	4,0	37	3,9
Listnaté drevo IV. a V. triedy akosti	454	69,8	769	81,3
Palivové drevo	68	10,4	69	7,3
Spolu	650	100	946	100

Zdroj: Colná štatistika SR

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 5.1-5 Produkcia a spotreba dreva na obyvateľa

Sortiment	2007	2008	2009	2010	2011
	m ³ na obyvateľa				
Guľatina - produkcia	1,506	1,713	1,675	1,766	1,693
Guľatina - spotreba	1,298	1,439	1,286	1,414	1,374
Priemyselná guľatina – produkcia	1,428	1,610	1,567	1,680	1,585
Priemyselná guľatina – spotreba	1,232	1,344	1,194	1,340	1,281
Vlákninové drevo - produkcia	0,521	0,553	0,686	0,590	0,558
Vlákninové drevo- spotreba	0,432	0,486	0,519	0,534	0,583

Zdroj: Štvrťročné výkazy o dodávkach dreva v lesníctve Les D (MP SR) 2-04, Colná štatistika SR, Údaje zo Štatistického úradu SR

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

5.2 Ceny dreva v tuzemsku a zahraničí

Tabuľka č. 5.2-1 Priemerné ceny dreva v lesnom hospodárstve SR

Č. r.	Sortiment	Tuzemská cena			Exportná cena			Tuzemsko + Export		
		2010	2011	2011/ 2010	2010	2011	2011/ 2010	2010	2011	2011/ 2010
Ihličnaté drevo										
1	Výrezy I. triedy	127.95	131.19	1.03	206.95	116.68	0.56	137.11	128.68	0.94
2	Výrezy II. triedy	83.82	86.88	1.04	108.77	88.85	0.82	88.80	87.77	0.99
3	Výrezy III. A, B triedy	47.76	60.51	1.27	50.72	66.65	1.31	47.94	60.74	1.27
4	Stĺpy	33.11	49.42	1.49	–	–	–	33.11	49.42	1.49
5	Banské drevo	31.50	54.05	1.72	38.93	49.72	1.28	36.34	53.57	1.47
6	Žrde	27.70	32.22	1.16	17.54	–	–	26.51	32.22	1.22
7	Vlákninové drevo	26.99	33.93	1.26	29.92	37.99	1.27	27.47	34.12	1.24
8	Drevo na energetické účely	11.64	11.73	1.01	–	–	–	11.64	11.73	1.01
9	Palivové drevo	16.35	18.07	1.10	12.82	10.50	0.82	16.32	18.06	1.11
10	Drevo ihličnaté na pni	16.25	25.53	1.57	–	–	–	16.25	25.53	1.57
11	Surové ihličnaté kmene	42.49	56.39	1.33	39.29	65.68	1.67	42.29	56.68	1.34
12	Ihličnaté drevo spolu	39.63	51.17	1.29	39.76	59.14	1.49	39.64	51.46	1.30
Listnaté drevo										
13	Výrezy I. triedy	214.81	168.70	0.79	351.62	262.87	0.75	259.02	179.90	0.69
14	Výrezy II. triedy	102.66	103.34	1.01	164.27	143.84	0.88	121.02	113.57	0.94
15	Výrezy III. A, B triedy	46.20	50.67	1.10	60.23	62.05	1.03	46.79	51.18	1.09
16	Banské drevo	39.50	59.65	1.51	–	–	–	39.50	59.65	1.51
17	Žrde	–	33.09	–	–	–	–	–	33.09	–
18	Vláknin. a netriedené drevo	33.13	36.77	1.11	39.30	40.12	1.02	33.53	36.99	1.10
19	Drevo na energetické účely	18.98	17.88	0.94	–	–	–	18.98	17.88	0.94
20	Palivové drevo	33.29	34.54	1.04	34.16	33.00	0.97	33.29	34.54	1.04
21	Drevo listnaté na pni	16.01	17.44	1.09	–	–	–	16.01	17.44	1.09
22	Surové listnaté kmene	31.63	38.49	1.22	19.91	42.51	2.14	30.80	38.90	1.26
23	Listnaté drevo spolu	38.27	41.28	1.08	50.72	49.78	0.98	38.93	41.72	1.07

24	Ihličn. + listn. drevo spolu	39.17	47.16	1.20	42.46	54.43	1.28	39.40	47.46	1.20
----	------------------------------	-------	-------	------	-------	-------	------	-------	-------	------

Zdroj: Štátne štatistické zisťovanie Les (MP SR) 2-04

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

6. Ekonomika lesného hospodárstva

6.1 Tržby a výnosy v lesnom hospodárstve

Tabuľka č. 6.1-1 Tržby a výnosy v LH SR v bežných cenách (mil. EUR)

Subjekty užívania lesov	1990	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Štátne organizácie LH	150,40	169,89	215,89	322,25	265,87	287,12	295,27
Neštátne subjekty	-	78,87	105,49	135,13	120,87	191,70	248,97
Spolu	150,40	248,76	321,38	457,38	386,74	478,82	544,24

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Výkaz ziskov a strát Uč POD 2-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.1-2 Tržby za drevo v LH SR v bežných cenách (mil. EUR)

Subjekty užívania lesov	1990	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Štátne organizácie LH	86,44	117,51	153,39	253,44	196,35	220,22	222,07
Neštátne subjekty	-	68,84	82,42	123,48	113,57	156,66	211,35
Spolu	86,44	186,35	235,81	376,92	309,92	376,88	433,42

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.1-3 Ostatné tržby a výnosy v LH SR v bežných cenách (mil. EUR)

Subjekty užívania lesov	1990	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Štátne organizácie LH	63,96	52,38	62,50	68,81	69,52	66,90	73,20
Neštátne subjekty	-	10,02	23,07	11,65	7,30	35,04	37,62
Spolu	63,96	62,40	85,57	80,46	76,82	101,94	110,82

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.1-4 Prehľad o poskytnutí verejných zdrojov do lesníctva v tis. EUR

Zdroj, nositeľ	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky (investície)	Spolu
<i>Lesné hospodárstvo</i>			
Rozpočtová kapitola 08V 02 – Obnova a rozvoj LH	3 910	0	3 910
Program rozvoja vidieka 2007-2013	18 749	18 967	37 716
Iné zdroje	2 663	13	2 676
<i>Spolu LH</i>	25 322	18 980	44 302
<i>Ostatné</i>			
NLC Zvolen (bez PSL)	4 536	0	4 536
Krajské lesné úrady a SLHSD MPRV SR	3 887	84	3 971
Múzeum Svätý Anton	145	135	280
<i>Spolu ostatné</i>	8 568	219	8 787
<i>Spolu lesníctvo</i>	33 890	19 199	53 089

Zdroj: SLHSD MPRV SR, PPA MPRV SR, Osobitné zisťovanie vykonané v štátnych organizáciách LH SR

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Poznámky : 1) Údaj obsahuje len časť prvku programovej štruktúry 08V 02 a iné verejné prostriedky, a to : vyhotovenie PSL – 2 687 ti. EUR, starostlivosť o národné parky – 1 134 tis. EUR a protipovodňové opatrenia – 89 tis. EUR .

Tabuľka č. 6.1-5 Použitie verejných zdrojov v LH v tis. EUR

Použitie	Štátny sektor	Neštátny sektor	Spolu
Lesnícka činnosť	165	0	165
Investície	2 480	16 500	18 980
Iná činnosť	7 577	17 580	25 157
Spolu	10 222	34 080	44 302

Zdroj: SLHSD MPRV SR, PPA MPRV SR, Osobitné zisťovanie vykonané v štátnych organizáciách LH SR

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

6.2. Náklady lesného hospodárstva

Tabuľka č. 6.2-1 Vývoj druhového členenia nákladov v LH (mil. EUR)

Ukazovateľ	2008	2009	2010	2011
Náklady celkom	470,69	373,26	460,71	495,84
Materiál. náklady vrátane odpisov	233,78	176,48	273,86	304,89
z toho: odpisy	32,00	29,14	26,82	29,42
Osobné náklady	130,49	101,33	103,68	114,60
z toho: mzdové náklady	92,81	71,42	75,02	87,94
Ostatné	106,42	95,45	83,17	76,35

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Výkaz ziskov a strát Uč POD 2-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.2-2 Kalkulačné členenie nákladov podľa vybraných výkonov v LH

Výkon - činnosť	Meracia jednotka	2008	2009	2010	2011
Priame náklady pestovnej činnosti spolu	tis. EUR	59 085	38 910	43 898	55 688
Umelá obnova lesa		16 613	15 107	10 598	13 474
Starostlivosť o lesné kultúry		2 434	809	1 350	1 874
Ochrana mladých lesných porastov		11 717	6 353	8 808	9 131
Prerezávky		5 088	2 796	2 551	4 016
Ochrana lesa		9 048	4 557	4 443	4 883
Ostatné pestovné činnosti		14 185	9 289	16 149	22 310
Priame náklady pestovnej činnosti	EUR m ⁻³ ťažby	6,24	4,21	4,45	5,88
Priame náklady ťažbovej činnosti spolu	tis. EUR	206 466	176 408	210 471	203 860
Ťažba dreva		53 110	46 240	83 613	76 967
Približovanie dreva		53 201	40 656	25 780	38 764
Manipulácia dreva		28 545	22 730	22 608	17 204
Odvoz dreva		42 101	47 372	38 567	29 467
Oprava a údržba zväžnic, lesných ciest a manipulačných skladov		19 786	15 444	19 227	18 461
Ostatné priame náklady ťažbovej činnosti		9 724	3 966	20 677	22 997
Priame náklady ťažbovej činnosti	EUR m ⁻³ ťažby	21,81	19,08	21,35	21,36
Ostatné priame náklady	tis. EUR	34 690	39 728	99 696	135 078
Priame náklady spolu		300 241	255 046	354 065	394 626
Režijné náklady		170 449	118 210	106 648	101 212
Náklady celkom		470 690	373 256	460 713	495 838
Objem výkonov					
Obnova lesa celkom	ha	15 402	15 883	13 980	18 055
Umelá obnova lesa		9 984	9 143	8 520	10 923
Starostlivosť o lesné kultúry		10 731	4 768	9 600	12 656
Ochrana mladých lesných porastov		71 745	50 683	66 579	74 052
Prerezávky a plecie ruby		25 338	12 232	18 137	27 117
Ochrana lesa	tis. EUR	9 048	4 557	4 443	4 883
Ťažba dreva	tis.m ⁻³	9 467	9 248	9 860	9 467
Približovanie dreva		5 827	4 657	3 255	4 957

Manipulácia dreva		8 179	8 118	9 342	7 820
Odvoz dreva		7 160	9 006	8 294	5 965
Priemerné náklady					
Umelá obnova lesa	EUR ha ⁻¹	1 664,01	1 652,35	1 243,87	1 233,50
Starostlivosť o lesné kultúry		226,81	169,65	140,63	148,09
Ochrana mladých lesných porastov		163,31	125,34	132,29	123,31
Prerezávky		200,82	120,33	140,63	148,09
Ochrana lesa	EUR ha ⁻¹ lesa	4,51	2,35	2,29	2,52
Ťažba dreva	EUR m ⁻³	5,61	5,00	8,48	8,13
Približovanie dreva		9,13	8,73	7,92	7,82
Manipulácia dreva		3,49	2,80	2,42	2,20
Odvoz dreva		5,88	5,26	4,65	4,94

Zdroj: PIL 2011, Výkaz L-144, Rezortný štatistický výkaz Les 5-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

6.3. Hospodársky výsledok

Tabuľka č. 6.3-1 Hospodársky výsledok LH SR

Ukazovateľ	Meracia jednotka	2008	2009	2010	2011
HV štátnych lesných podnikov	tis. EUR	7 369	137	2 047	15 189
HV neštátnych lesných podnikov	tis. EUR	23 866	13 350	16 063	33 213
HV príspevkových organizácií (NLC) ²⁾	tis. EUR	331	¹⁾ 13	-270	8

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Výkaz ziskov a strát Uč POD 2-01

Poznámka: ¹⁾ HV po odpočítaní straty z odvodu finančných prostriedkov z predaja prebytočného majetku

²⁾ Údaje za príspevkové organizácie sú za Národné lesnícke centrum Zvolen

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.3-2 Hospodársky výsledok LH SR prepočítaný na meráciu jednotku

Ukazovateľ	Meracia jednotka	2008	2009	2010	2011
HV štátnych lesných podnikov	EUR ha ⁻¹ lesa	6,64	0,12	1,91	14,21
	EUR m ⁻³ ťažby	1,36	0,02	0,36	3,11
HV neštátnych lesných podnikov	EUR ha ⁻¹ lesa	26,56	14,67	18,57	38,13
	EUR m ⁻³ ťažby	5,97	3,61	3,85	7,24

Zdroj: NLC Zvolen, Rezortný štatistický výkaz Les 5-01

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 6.3-3. Bankové úvery v LH SR (mil. EUR)

Ukazovateľ	Sektor								Spolu			
	Štátne organizácie LH				Neštátny sektor ¹⁾							
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Úver z minulých období (ešte nesplatený)	5,38	5,84	6,28	5,48	1,66	1,65	5,39	15,66	7,04	7,49	11,67	21,14
Prijaté bankové úvery v danom roku	22,67	1,15	0,00	0,00	1,49	1,60	13,23	6,63	24,16	2,75	13,23	6,63
Spolu	28,05	6,99	6,28	5,48	3,15	3,25	18,62	22,29	31,20	10,24	24,90	27,77
Výška majetkovej záruky	11,62	4,50	4,50	4,50	7,14	7,50	9,95	7,32	18,76	12,00	14,45	11,82
Úroková miera v % p. a.	4,5	5,8	5,8	5,0	5,0	6,0	6,0	5,5	4,7	5,86	5,95	5,40

Prameň: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Osobitný zisťovací dotazník

Vysvetlivka: ¹⁾ odborný odhad za roky 2008 až 2009
 Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 6.3-4. Objem investícií v rokoch 2010 a 2011 (tis. EUR)

Druh investície	LH SR		Z toho			
			Štátne organizácie LH		Neštátne subjekty	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Stavebné práce	24 111	21 783	4 782	9 283	19 329	12 500
Stroje a zariadenia	6 187	8 314	5 196	7 672	991	642
Ostatné	1 230	864	910	764	320	100
Spolu	31 528	30 961	10 888	17 719	20 640	13 242

Prameň: Štatistický výkaz Les 5-01
 Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

6.4 Ekonomické nástroje

Tabuľka č. 6.4-1 Prehľad daní lesného hospodárstva SR do rozpočtov štátu a obcí (mil. EUR)

Druh dane		Rok			
		2008	2009	2010	2011
Daň z pridanej hodnoty (saldo dane na vstupe a výstupe)	ŠL	26,62	23,30	17,25	17,09
	NL	11,05	11,00	13,31	12,14
	Spolu	37,68	34,30	30,56	29,23
Daň z nehnuteľností	ŠL	5,05	6,55	5,38	5,52
	NL	1,69	1,73	1,50	1,55
	Spolu	6,74	8,27	6,88	7,07
Cestná daň	ŠL	0,83	0,72	0,57	0,60
	NL	0,33	0,33	0,32	0,35
	Spolu	1,16	1,05	0,89	0,95
Daň z príjmov ^{1/}	ŠL	6,34	4,50	5,67	9,19
	NL	6,97	4,53	5,06	9,73
	Spolu	13,31	9,03	10,74	18,92
Spolu	ŠL	38,84	35,06	28,87	32,40
	NL	20,05	17,59	20,19	23,77
	Spolu	58,89	52,65	49,07	56,17

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Osobitný zisťovací dotazník
 Poznámka: ^{1/} za neštátne lesné podniky odvodené z vyplatených miezd a hrubého zisku
 Vysvetlivky: ŠL – štátne lesné podniky, NL – neštátne lesné podniky
 Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.4-2 Odvody za vyňatie lesných pozemkov (mil. EUR)

Ukazovateľ	2008	2009	2010	2011
Výška určených odvodov	2,9	1,7	1,60	0,50
z toho uhradené	2,9	1,6	1,58	0,46
% uhradených odvodov	100 %	94 %	99 %	92 %

Zdroj: MPRV SR
 Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.4-3 Prijaté pokuty a sankcie (tis. EUR)

Ukazovateľ	2008	2009	2010	2011
Výška vyrubených pokút	89,6	155,8	122	77,7
z toho uhradené	53,1	76,7	36	56,5
% uhradených pokút	59 %	49 %	30 %	73 %

Zdroj: MPRV SR
 Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.4-4 Bankové úvery v LH SR (mil. EUR)

Ukazovateľ	Sektor								Spolu			
	Štátne organizácie LH				Neštátny sektor ¹⁾							
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Úver z minulých období (ešte nesplatený)	5,38	5,84	6,28	5,48	1,66	1,65	5,39	15,66	7,04	7,49	11,67	21,14
Prijaté bankové úvery v danom roku	22,67	1,15	0,00	0,00	1,49	1,60	13,23	6,63	24,16	2,75	13,23	6,63
Spolu	28,05	6,99	6,28	5,48	3,15	3,25	18,62	22,29	31,20	10,24	24,90	27,77
Výška majetkovej záruky	11,62	4,50	4,50	4,50	7,14	7,50	9,95	7,32	18,76	12,00	14,45	11,82
Úroková miera v % p. a.	4,5	5,8	5,8	5,0	5,0	6,0	6,0	5,5	4,7	5,86	5,95	5,40

Zdroj: Rezortný štatistický výkaz Les 5-01, Osobitný zisťovací dotazník

Vysvetlivka: ¹⁾ odborný odhad za roky 2008 až 2009

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 6.4-5 Objem investícií v rokoch 2010 a 2011 (tis. EUR)

Druh investície	LH SR		Z toho			
			Štátne organizácie LH		Neštátne subjekty	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Stavebné práce	24 111	21 783	4 782	9 283	19 329	12 500
Stroje a zariadenia	6 187	8 314	5 196	7 672	991	642
Ostatné	1 230	864	910	764	320	100
Spolu	31 528	30 961	10 888	17 719	20 640	13 242

Zdroj: Štatistický výkaz Les 5-01

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

6.6 Súhrnný lesnícky ekonomický účet

Tabuľka č. 6.6-1 Výsledné ukazovatele súhrnného lesníckeho ekonomického účtu SR za rok 2011

Ukazovateľ		Meracia jednotka	Štátny sektor	Neštátny sektor	Spolu
	Účet produkcie				
1	Použitelná produkcia (ťažba dreva)	tis. m ³	4 879	4 588	9 467
2	Konečná produkcia (sortimenty dreva)		4 780	4 433	9 213
3	Priemerné speňaženie dreva	EUR m ⁻³	46,6	48,4	47,5
4	Hodnota konečnej produkcie dreva	mil. EUR	222,07	211,35	433,42
5	Hodnota konečnej ostatnej produkcie		65,06	10,69	75,75
6	Hodnota konečnej produkcie spolu		287,13	222,04	509,17
7	Medzispotreba		159,77	126,00	285,77
8	Hrubá pridaná hodnota		127,38	96,04	223,41
9	Spotreba fixného kapitálu		18,67	10,75	29,42
10	Čistá pridaná hodnota		108,70	85,29	193,99
	Účet tvorby dôchodkov				
11	Odmeny pracovníkom	mil. EUR	71,96	42,64	114,60
12	Ostatné dane z produkcie		25,56	17,46	43,02
13	Ostatné subvencie na produkciu		7,74	25,16	32,90
14	Čistý dôchodok zo samostatnej činnosti		18,92	50,34	69,26
	Účet podnikového zisku				
15	Nájomné platené	mil. EUR	3,85	18,48	22,33
16	Úroky platené		0,28	0,78	1,06
17	Nájomné platené		0,39	2,14	2,53

18	Čistý zisk z podnikania		18,19	33,21	48,40
----	-------------------------	--	-------	-------	-------

Zdroj: Súhrnné informácie o stave lesov SR (SLHP), PIL 2011, Súvaha Uč POD 3-02, Výsledovka POD 2-01

Tabuľka 6.6-2: Vývoj ukazovateľov súhrnného lesníckeho účtu SR v bežných cenách (účty bežných transakcií)

Ukazovateľ		Meracia jednotka	Rok							Index 2011/2010
			2000	2002	2004	2006	2008	2010	2011	
	Účet produkcie									
1	Použiteľná produkcia (ťažba dreva)	tis. m ³	6 218	6 260	7 268	8 357	9 467	9 860	9 467	0.96
2	Konečná produkcia (sortimenty dreva)		5 791	5 607	7 198	7 794	9 171	9 565	9 213	0.96
3	Priemerné speňaženie dreva	EUR m ⁻³	40.73	45.64	43.65	46.77	44.18	39,40	47.46	1.20
4	Hodnota konečnej produkcie dreva	mil. EUR	235,8	257,2	314,3	364,5	405,1	376,9	433.4	1.15
5	Hodnota konečnej ostatnej produkcie		66,3	67,7	61,4	81,4	89,8	79,2	75.7	0.96
6	Hodnota konečnej produkcie spolu		302,1	324,9	375,7	445,9	495,0	456,1	509.2	1.12
7	Medzispotreba		132,4	148,4	155,0	196,5	252,7	273,9	285.8	1.04
8	Hrubá pridaná hodnota		169,7	176,5	220,7	249,4	242,3	182,2	223.4	1.23
9	Spotreba fixného kapitálu		27,0	26,3	27,2	27,9	32,0	26,8	29.4	1.10
10	Čistá pridaná hodnota		142,7	150,2	193,5	221,5	210,3	155,4	194.0	1.25
Účet tvorby dôchodkov										
11	Odmeny pracovníkom	mil. EUR	129,2	135,4	122,1	121,5	130,5	103,7	114.6	1.11
12	Ostatné dane z produkcie		6,0	6,0	52,7	55,7	45,6	38,3	43.0	1.12
13	Ostatné subvencie na produkciu		16,8	14,6	5,5	8,7	6,3	21,2	32.9	1.55
14	Čistý dôchodok zo samostatnej činnosti		24,3	23,4	24,2	53,0	40,5	34,7	69.3	2.00
Účet podnikového zisku										
15	Nájomné platené	mil. EUR	4,2	4,0	3,8	6,7	5,6	12,4	22.3	1.80
16	Úroky platené		2,4	0,6	0,5	0,3	2,6	1,3	1.1	0.81
17	Úroky prijaté		0,7	0,2	0,4	0,6	0,7	0,9	2.5	2.81
18	Čistý zisk z podnikania		18,4	19,1	20,3	46,6	33,1	21,9	48.4	2.21

Zdroj: Súhrnné informácie o stave lesov SR (SLHP), PIL 2011, Súvaha Uč POD 3-02, Výsledovka POD 2-01

Poznámka: Na prepočet bol použitý konverzný kurz 30.126 Sk/EUR

7. Organizačné a inštitucionálne usporiadanie lesníctva SR

7.1 Štátna správa lesného hospodárstva a štátny dozor v lesoch

Tabuľka č. 7.1-1 Výkon štátnej správy lesného hospodárstva a poľovníctva v r. 2011

Vybrané ukazovatele	Počet konaní	Suma určených odvodov, penálov a sankcií v EUR
Celkový počet konaní OLÚ a KLÚ vykonaných podľa zákona o správnom konaní - LH // poľov	3 987 // 602	
Celkový počet konaní OLÚ a KLÚ konaných mimo režim zákona o správnom konaní - LH // poľov.	21 600 // 15 326	
Rozhodovanie o vyňatí lesných pozemkov z plnenia funkcií lesa	399	500 825
Rozhodovanie o priestupkoch a iných správnych deliktach na úseku lesného hospodárstva	399	77 687
Rozhodovanie o priestupkoch a iných správnych deliktach na úseku poľovníctva - počet konaní	147	
Počet konaní výkonu štátneho dozoru - spolu na úseku les. hospodárstva a poľovníctva	2 491	
Poradenská činnosť a poskytovanie informácií - spolu OLÚ a KLÚ	11 829	
Plnenie kompetencií OLÚ na úseku lesného reprodukčného materiálu	653	200
Plnenie kompetencií OLÚ na úseku pozemkových spoločenstiev a pozemkových úprav	1 249	

Zdroj: Rozborové štandardy KLÚ a OLÚ o výkone ŠS LH a poľovníctva za rok 2011
Vypracoval: MPRV SR

7.2 Vlastníctvo a obhospodarovanie lesov

Tabuľka č. 7.2-1 Štruktúra vlastníctva lesov v rokoch 2002 – 2011

	Štátne	Súkromné	Spoločen- stevné	Cirkevné	Poľnoh. družstvá	Obecné	Nezistené	Spolu
	Porastová pôda (ha); vo vlastníctve / v obhospodarovaní							
2011	790 844	219 511	474 561	55 889	5 663	182 268	211 372	1 940 108
	1 069 286	125 170	541 771	26 143	5 779	171 959	-	1 940 108
2010	793 168	239 030	484 057	57 031	5 514	181 013	179 091	1 938 904
	1 074 278	124 167	531 301	27 969	5 544	175 645	-	1 938 904
2009	791 660	260 376	502 881	58 526	5 603	188 054	130 584	1 937 684
	1 059 940	134 390	531 828	31 107	5 088	175 331	-	1 937 684
2008	777 107	252 192	495 051	57 818	4 437	187 818	159 167	1 933 590
	1 067 124	139 080	519 361	32 530	5 232	170 263	-	1 933 590
2007	799 067	275 164	493 261	62 313	4 195	189 875	109 067	1 932 942
	1 072 765	139 824	502 677	40 810	5 227	171 639	-	1 932 942
2006	794 047	289 897	489 677	59 427	3 834	189 845	105 322	1 932 049
	1 083 537	139 961	492 065	38 817	5 080	172 589	-	1 932 049
2005	807 753	275 443	480 160	65 242	2 635	187 816	112 796	1 931 645
	1 130 786	121 372	456 162	47 449	4 106	168 770	-	1 931 645
2004	811 935	282 839	470 900	66 642	3 208	190 502	104 666	1 930 692
	1 146 259	119 938	443 636	48 253	4 793	167 813	-	1 930 692
2003	814 576	231 259	469 130	61 430	2 379	186 519	164 017	1 929 310
	1 185 971	113 968	416 966	40 188	4 946	167 271	-	1 929 310
2002	825 374	249 172	462 808	61 207	1 899	187 311	140 938	1 928 709
	1 201 879	117 688	398 222	39 815	4 301	166 804	-	1 928 709

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2003- 2012
Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 7.2-2 Štruktúra vlastníctva lesov v rokoch 2002 – 2011

	Štátne	Súkromné	Spoločen- stevné	Cirkevné	Poľnoh. družstvá	Obecné	Neštátne spolu	Nezistené
	Porastová pôda (%) vo vlastníctve / v obhospodarovaní							
2011	40,8	11,3	24,5	2,9	0,3	9,4	48,3	10,9
	55,1	6,5	27,9	1,3	0,3	8,9	44,9	-
2010	40,9	12,3	25,0	2,9	0,3	9,4	49,9	9,2
	55,4	6,4	27,4	1,4	0,3	9,1	45,6	-
2009	40,9	13,4	26	3	0,3	9,7	52,4	6,7
	54,8	6,9	27,4	1,6	0,3	9	45,2	-
2008	40,2	13	25,6	3	0,2	9,7	51,5	8,2
	55,1	7,2	26,9	1,7	0,3	8,8	44,9	-
2007	41,4	14,3	25,5	3,2	0,2	9,8	53,0	5,6
	55,5	7,2	26	2,1	0,3	8,9	44,5	-
2006	41,1	15	25,3	3,1	0,2	9,8	53,4	5,5
	56,1	7,2	25,5	2	0,3	8,9	43,9	-
2005	41,8	14,2	24,9	3,4	0,1	9,7	52,3	5,9
	58,5	6,3	23,8	2,5	0,2	8,7	41,5	-
2004	42,1	14,6	24,4	3,4	0,2	9,9	52,5	5,4
	59,4	6,2	23	2,5	0,2	8,7	40,6	-
2003	42,2	12	24,3	3,2	0,1	9,7	49,3	8,5
	61,5	5,9	21,6	2,1	0,2	8,7	38,5	-
2002	42,8	12,9	24	3,2	0,1	9,7	49,9	7,3
	62,3	6,1	20,6	2,1	0,2	8,7	37,7	-

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2003- 2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

7.3 Subjekty hospodáriace a podnikajúce v lesoch

Tabuľka č. 7.3-1 Základné údaje o lesoch obhospodarovaných štátnymi organizáciami LH

Ukazovateľ	Štátna organizácia LH					Spolu
	LESY SR	ŠL TANAP	LPM Ulič	VLM SR	SOŠL, SOLŠ, TU	
Výmera porastovej pôdy, ha	934 156	38 855	21 252	63 680	11 343	1 069 286
Porastová zásoba, tis. m ³	226 832	6 084	4 771	13 719	3 188	254 594
Výmera rubných porastov, ha	178 853	3 570	3 127	13 076	2 558	201 184
Zásoba rubných porastov, tis. m ³	72 643	1 316	1 340	4 385	1 284	80 968
Celkový bežný prírastok, tis. m ³	5 815	137	144	418	81	6 595
CBP na ha, m ³	6,27	4,54	6,77	6,64	7,12	6,26

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR, 2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 7.3-2 Základné údaje o lesoch vo využívaní subjektov neštátneho sektora

Ukazovateľ	Druh vlastníctva					Spolu
	Súkromné	Spolo- čenstevné	Cirkevné	PD*)	Obecné	
Výmera porastovej pôdy, ha	125 170	541 771	26 143	5 779	171 959	870 822
Porastová zásoba, tis. m ³	32 140	127 704	6 728	1 268	43 641	211 481
Výmera rubných porastov, ha	31 830	104 325	5 239	1 452	33 508	176 354
Zásoba rubných porastov, tis. m ³	13 476	41 177	2 108	514	14 741	72 016
Celkový bežný prírastok, tis. m ³	812	3 344	160	35	1 078	5 429
CBP na ha, m ³	6,54	6,30	6,17	6,26	6,32	6,33

Zdroj: NLC-ÚLZI, Súhrnné informácie o stave lesov, 2012

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Vysvetlivka: PD – poľnohospodárske družstvá

9. Spracovanie dreva

9.1 Drevospracujúci priemysel

Tabuľka č. 9.1-1 Spracovanie dreva v odvetviach drevospracujúceho priemyslu

Odvetvie	Objem spracovania dreva v tis. m ³ v roku				
	2007	2008	2009	2010	2011
Drevársky	3 415	3 581	3 159	3 493	2 997
Nábytkársky	870	910	800	887	1 020
Celulózo-papierenský	2 333	2 577	2 197	2 901	3 170
Drevospracujúci priemysel - spolu	6 618	7 068	6 156	7 281	7 187

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, 2008-2011

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Vysvetlivka: Údaje za roky sú bez spotreby palivového dreva

Tabuľka č. 9.1-2 Vybrané ukazovatele drevospracujúceho priemyslu

Ukazovateľ	Odvetvie	Skutočnosť v roku, mil EUR					
		2005	2006	2008	2009	2010	2011
Výnosy	DP	662	737	681	440	456	507
	NPr	1 095	1 084	943	702	621	640
	CPP	1 505	1 709	1 646	1 358	1 458	1 353
	DSP	3 262	3 530	3 270	2 500	2 535	2 500
Náklady	DP	636	724	671	467	469	640
	NPr	1 044	1 022	896	618	607	639
	CPP	1 448	1 645	1 533	1 280	1 328	1 269
	DSP	3 128	3 391	3 100	2 365	2 404	2 548
Hospodársky výsledok pred zdanením	DP	26	13	9	-27	-13	-133
	NPr	52	61	47	84	14	1
	CPP	57	65	113	78	130	84
	DSP	135	139	169	135	131	-48
Počet pracovných miest	DP	9 924	9 778	8 617	6 250	5 667	5 730
	NPr	11 830	12 144	13 114	10 644	10 236	10 559
	CPP	7 458	7 371	7 409	6 876	6 591	6 351
	DSP	29 212	29 293	29 140	23 770	22 494	22 640

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, 2006-2011

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Vysvetlivky: DP - drevársky priemysel, CPP - celulózo-papierenský priemysel, NPr – nábytkársky priemysel, DSP - drevársky priemysel spolu

9.2 Využitie dreva na energetické účely

Tabuľka č. 9.2-1 Prehľad vývoja množstva dendromasy na energetické využitie

Rok	Lesné štiepky ¹⁾		Palivové drevo a iné ²⁾		Spolu	
	tis. t	TJ	tis. t	TJ	tis. t	TJ
1990	2	19	368	3 496	370	3 515
2000	5	48	471	4 475	476	4 523
2005	120	1 140	640	6 080	760	7 220
2008	190	1 805	690	6 555	880	8 360
2009	220	2 090	695	6 602	915	8 692
2010	250	2 375	695	6 602	945	8 977
2011 ^{*)}	270	2 565	700	6 650	970	9 215

Zdroj: NLC – LVÚ Zvolen

Vypracoval: NLC-LVÚ Zvolen

Vysvetlivky: ^{*)} predpoklad,

¹⁾ Lesné štiepky a hmota určená na výrobu lesných štiepok.

²⁾ Palivové drevo a drevo použité na výrobu energie, odpad po ťažbe, zvyšky a sucháre.

Energetická hodnota dendromasy sa uvádza v čerstvom stave.

10. Odvetvia a činnosti súvisiace s lesmi a ich funkciami

10.1 Chránené územia medzinárodného významu - stupne ochrany

Tabuľka č. 10.1-1 Výmera lesných pozemkov podľa stupňov ochrany a kategórií CHÚ (stav k 31.12.2011)

Chránené územia		Stupeň ochrany (ha)					Spolu
		1	2	3	4	5	
Chránené krajinné oblasti (CHKO) ¹		-	354 450	-	-	-	354 450
Národné parky (NP) ¹		-	-	225 286	-	-	225 286
Ochranné pásma NP		-	117 885	-	-	-	117 885
Zóny CHKO ² a NP ³ , (výmera v ha po odpočítaní plochy MCHÚ)	A	-	-	-	-	1 107	1 107
	B	-	-	-	3 921	-	3 921
	C	-	-	15 826	-	-	15 826
	D	-	28 667	-	-	-	28 667
Maloplošné chránené územia (MCHÚ)	(Národné) prírodné rezervácie ((N)PR)	-	361	12	2 441	75 239	78 053
	(Národné) prírodné pamiatky ((N)PP)	-	-	-	553	342	895
	Chránené krajinné prvky (CHKP)	-	-	-	3	-	3
	Chránené areály (CHA)	-	-	171	736	-	907
	Ochranné pásma MCHÚ	1 579	-	350	1 401	-	3 330
Územia Európskeho významu (ÚEV) – mimo národnej siete CHÚ ⁴		68 185	-	-	-	-	68 185
Chránené vtáčie územia (CHVÚ) – mimo ÚEV a národnej siete CHÚ		285 141	-	-	-	-	285 141
Spolu		354 905	501 363	241 645	9 055	76 688	1 183 656

Zdroj: MŽP SR

¹ výmera po odrátaní MCHÚ

² zatiaľ sú zónované nasledujúce CHKO: CHKO Horná Orava

³ zatiaľ sú zónované nasledujúce NP: PIENAP

⁴ ÚEV neprekývajúce sa s národnou sieťou CHÚ boli v uplynulých rokoch deklarované ako územia s druhým stupňom ochrany

10.3 Obmedzenia ochrany prírody a opatrenia na ochranu lesa

Tabuľka č. 10.3-1 Vybrané finančné a sociálno-ekonomické dopady ochrany prírody

UKAZOVATEĽ DOPADU	MIL. EUR		
Celkové finančné dopady – majetková ujma	<u>26,983</u>		
- Strata výnosu z dreva		1,648	
- Zníženie výnosu z dreva		0,030	
- Zvýšené náklady hospodárenia		16,061	
- Ujma v územiach Európskeho významu a chránených vtáčích územiach mimo národnej siete chránených území		1,710	
		2,979	
- Zníženie všeobecnej hodnoty lesných porastov		2,379	
- Zvýšené náklady na ochranné opatrenia v nárazníkových zónach prísne chránených území		2,176	
Celkové sociálno-ekonomické dopady ¹⁾	<u>169,267</u>		
<u>Strata príjmu v DSP, z toho:</u>	<u>167,806</u>		
- odvody zamestnancov a zamestnávateľa		5,173	
- daň z príjmu fyzických osôb a právnických osôb		2,255	
- daň z pridanej hodnoty		7,486	
- čisté mzdy zamestnancov (bez dodávateľov služieb)		8,786	
- hospodársky výsledok		8,286	
- ostatné náklady ²⁾		119,536	
- náklady na drevo = <u>Strata príjmu v LH z toho:</u>		16,283	
o odvody zamestnancov a zamestnávateľa			2,197
o daň z príjmu fyzických a právnických osôb			0,746
o daň z pridanej hodnoty			1,419
o čisté mzdy (vrátane dodávateľského sektora)			7,215
o hospodársky výsledok			1,177
o ostatné náklady ²⁾			3,530
Záporná obchodná bilancia z dôvodu náhrady palivového dreva zemným plynom	1,461		
Uhradená majetková ujma	2,134		
- finančné príspevky vyplatené podľa § 61 zákona o ochrane prírody a krajiny	1,431		
- platby v rámci PRV 2007-2013	0,703		
Doposiaľ neuhradená majetková ujma	24,849		

Zdroj: Moravčík, M. a kol., 2011:

Výpočet nákladov a strát v lesnom hospodárstve vyplývajúcich z uplatňovania zákona o ochrane prírody a krajiny (Štúdia). NLC-LVÚ Zvolen, 30.11.2011

¹⁾ Kalkulácia sociálno-ekonomických dopadov vyplýva z ročného objemu kalamitného dreva v chránených územiach, ktoré nemohlo byť spracované z dôvodu neudelenia výnimiek a súhlasov orgánmi ochrany prírody.

²⁾ Strata tržieb a pridanej hodnoty dodávateľských odvetví a subjektov kooperujúcich s DSP a LH (dodávateľia služieb, strojov, zariadení, energií, PHM, ostatných surovín a pod., napr. aj vrátane malých spracovateľov dreva a výrobkov z dreva s počtom pracovníkov menej ako 20).

Skratky: DSP – drevospracujúci priemysel; LH – lesné hospodárstvo

10.4 Les, voda, lesníckotechnické meliorácie a drobné vodné toky

Tabuľka č. 10.4-1 Drobné vodné toky v správe štátnych organizácií lesného hospodárstva

Organizácia	Celková dĺžka k 31. 12. 2011	Delimitované SVP, š. p. celkom	Delimitované v roku 2011	v km	
				Dĺžka DVT daných do výpožičky alebo prenájmu obciam celkom	Dĺžka DVT daných do výpožičky alebo prenájmu obciam v roku 2011
LESY SR, š. p.	16 812	1 465	0	321,47	179,12
ŠL TANAP	1 292,65	101,54	0	0,63	0,21
LPM Ulič, š.p.	400,4	335,4	0	18,75	18,75
VLM SR, š. p.	483,78	193,90	0	5,34	4,77
Spolu	18 988,83	2 095,84	0	346,19	202,85

Zdroj: LESY SR, š. p., ŠL TANAP, LPM Ulič, š. p., VLM SR, š. p.

Tabuľka č. 10.4-2. Náklady na práce súvisiace s lesníckotechnickými melioráciami

Organizácia	Spolu/zo štátneho rozpočtu	z toho náklady na opravy a údržbu	tis. EUR
			Investičné náklady
LESY SR, š. p.	3 029,9	2 985,7	44,2
ŠL TANAP	135,7 / 71,8	135,7	0
LPM Ulič, š.p.	9,9	9,9	0
VLM SR, š.p.	9,3	9,3	0
Spolu	3 184,8 / 71,8	3 140,6	44,2

Zdroj: LESY SR, š. p., ŠL TANAP, LPM Ulič, š. p., VLM SR, š.p.

10.6 Poľovníctvo

Tabuľka č. 10.6-1 Sumárne údaje za revíry SR

	LESY SR, š. p.	Ostatné štátne organizácie	Neštátne subjekty	Prenajaté revíry		Spolu
				SPZ	Iné subjekty	
Počet revírov	80	24	64	1 332	359	1 859
Výmera celková, ha	338 981	167 113	157 556	3 011 694	788 486	4 463 830
Výmera priemerná, ha	4 237	6 963	2 462	2 261	2 196	2 401

Zdroj: Poľovnícka štatistická ročenka Slovenskej republiky

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka č. 10.6-2 Početnosť raticovej a malej zveri na Slovensku

Druh zveri	Počet jedincov						
	JKS	Plán lovu	Odstrel	Odchyt	Úhyn	Spolu ¹⁾	Zazverovanie
Jelenia	58 106	25 220	22 157	83	1 534	23 774	42
Danielia	12 831	6 244	4 984	154	255	5 393	47
Muflónia	13 883	6 485	4 353	208	251	4 812	80
Srnčia	110 943	33 809	23 658	38	6 444	30 140	38
Diviačia	37 092	40 837	36 390	75	812	37 277	52
Bažant poľovný	162 986	109 338	77 063	7	10 332	87 402	73 096
Zajac poľný	177 747	22 841	13 219	2 897	4 183	20 299	342
Králik divý	570	72	0	0	50	50	64
Jarabica poľná	9 199	510	450	0	287	737	465
Divá kačica	0	0	10 743	97	1 003	11 843	4 619
Morka divá	154	0	49	0	8	57	0

Zdroj: Poľovnícka štatistická ročenka Slovenskej republiky

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Vysvetlivka: JKS – jarný kmeňový stav

Poznámka: ¹⁾ Spolu = odstrel + odchyt + úhyn

Tabuľka č. 10.6-3 Ostatné druhy zveri na Slovensku

Druh zveri	Počet jedincov				
	JKS alebo odhadovaný stav k 31. 3. 2011	Plán lovu	Úbytok zveri		
			odstrel	odchyt	úhyn
Kamzík vrchovský tatranský	745	0	0	0	1
Kamzík vrchovský alpský	186	10	9	0	0
Medveď hnedý	2 067	13	8	0	17
Vlk dravý	2 065	0	138	0	7
Rys ostrovid	1 724	0	0	0	6
Mačka divá	2 963	0	0	0	8
Vydra riečna	1 153	0	0	0	15
Tetrov hlucháň	1 260	0	0	0	1
Tetrov hoľniak	814	0	0	0	2
Jariabok lesný	3 805	44	7	0	14
Svišť vrchovský	779	0	0	0	0
Los mokrad'ový	3	0	0	0	0
Zubor hrivnatý	26	0	0	0	0
Bobor vodný	1 767	12	2	0	5

Zdroj: Poľovnícka štatistická ročenka Slovenskej republiky

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen, Vysvetlivka: JKS – jarný kmeňový stav

Tabuľka 10.6-4 Škody spôsobené raticovou zverou

Druh škody	Vyčíslená hodnota (EUR)	Uhradená škoda (EUR)
Škody v poľnohospodárstve	660 970	84 802
Škody v lesnom hospodárstve	451 793	56 803
Spolu	1 112 763	141 605

Zdroj: Poľovnícka štatistická ročenka Slovenskej republiky

Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

Tabuľka 10.6-5 Škody spôsobené veľkými šelmami

Druh škody		Pôvodca škody		
		medveď	vlk	rys
Škody v poľnohospodárstve, záhradkárstve a včelárstve	hodnota, EUR	46 844	37 080	5 412
	uhradené, EUR	18 316	16 619	480
Škody v lesnom hospodárstve	hodnota, EUR	43 398	502 336	138 730
	uhradené, EUR	996	1 742	0
Kolízie s dopravnými prostriedkami	počet	2	-	-
	hodnota, EUR	10 000	-	-
	uhradené, EUR	0	-	-
Spolu:	hodnota, EUR	100 242	539 416	144 142
	uhradené, EUR	19 312	18 361	480
Útok na človeka	nedokončený, počet	36	-	-
	dokončený, počet	4	-	-

Zdroj: Poľovnícka štatistická ročenka Slovenskej republiky Vypracoval: NLC – LVÚ Zvolen

10.7 Rozvoj vidieka

Tabuľka č. 10.7-1 Implementácia opatrenia 1.2.2. Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov a 2.2.6. Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

Opatrenie č.	Počet podaných žiadostí	Žiadaný príspevok EUR	Limit verejných výdavkov EUR	Schválené projekty	Schválený príspevok EUR	Zostatok limitu verejných výdavkov EUR	Vyplatený Príspevok EUR
1.2.2.	212	20 688 604	41 040 000	189	16 613 540	24 426 460	10 654 749
2.2.6.	626	265 152 618	126 583 600	371	126 679 276	- 95 676	95 199 457